

Nominace na nejvyšší ocenění ČS Fandomu

Mlok

Pavel Mikuláščík za SFK NYX nominuje **Martina Koutného** za jeho práci zejména na poli CKČ, za to, kolik úsilí jí věnoval, aby zvýšil její prestiž, formuloval patřičně její statut a pravidla a též se staral o jejich dodržování, ku prospěchu autorů i porotců.

Jiřina Vorlová za SFK Atair nominuje **Pavla Mikuláščíka** za jeho dlouholetou práci pro fandom i Fandom i v Radě a diplomacii, díky níž dokáže obrousit hrany třenic, tak aby se případné vnitřní spory neodrazily na kvalitě akcí pro řadové fany.

Zdeněk Rampas za SFK BC na návrh Františky Vrbenské ze SFK Neofan nominuje **Františka Novotného** za jeho spisovatelské dílo, hlavně za dokončení Valhaly. Kromě činnosti na poli beletrie se věnuje také další publicistice, a to nejen na webu, přednáší na conech a nebrání se ani diskusím na aktuální i kontroverzní témata. Málokdo toho ví tolik o válečnictví a námořnictví jako on, a v této oblasti je ochoten přispět svými odbornými radami.

Randalf za SFK Radegast nominuje **Jiřího Pilcha**, v dobách minulých dlouholetého aktivního člena fandomu i Fandomu, který pracoval i v Radě, distributora samizdatových SF tiskovin na serveru Moravy, překladatele SF povídek do Zapisníku a spolupořadatele ostravských Parconů. V dnešní době se věnuje vydávání knih v nakladatelství Leonardo a aktivně propaguje SF v televizi (cca 1x měsíčně v Dobrém ránu na ČT). Byl

oceněn polským fandomem za přínos a propagaci polské SF u nás, je držitel ceny Eurofandomu pro nejlepšího nakladatele.

Martin Koutný za SFK Třesk nominuje **Františku Vrbenskou** za její nevšední obětavost a píli, s níž přednáší takřka na všech conech, za kvalitu jejích přednášek, za významný příspěvek k žánru, zejména fantasy, a za jeho propagaci i za hranicemi fandomu. Františka jede přednášet prakticky kamkoliv, kde ji o to požádají, obvykle s obsáhlou a zajímavou přednáškou, navíc jen zřídka recyklovanou. Tuto práci věnuje fandomu bez ohledu na vlastní zdravotní, rodinné, pracovní či jakékoliv jiné problémy, nota bene vedle dosti rozsáhlé a kvalitní literární tvorby, jakož i četných příspěvků k teorii a publicistice. V rámci tvorby na hranicích žánru (například historických povídek pro trilologii Milana Myslivečka „Čas hradů v Čechách“), své práce v Národní knihovně a souvisejících přednášek nejen prospívá literatuře obecně, ale také často využívá příležitosti propagovat SF mimo fandom.

Ludvík

Jan Pechanec za SFK Andromeda nominuje **Petra Čáslavu** za rozvoj jeho projektu FanTV přinášejícího moderní formou atmosféru a zážitky z conů až do domu.

Martin Koutný za SFK Třesk nominuje **organizátory Festivalu Fantazie** za uspořádání doposud největšího conu na území ČR při zachování pohody a přátelské atmosféry.

pokračování na str. 2

OBSAH

Nominace ČS Fandomu	1	Zlatý věk české pohádky	13	Diskuse k Zamrzlé evoluci	26
Čtenářův průvodce po Interkomu	2	Konečný den Valhaly – Mezi světy	15	Feynmanova duha	27
Hvězdný bulvár	3	Pavel Baroch: V moci proudu	16	LIDŠTINY: Knihy, knihy a knihy...	28
FF Speciál 2007	6	Civilizační šok	17	Z deníku BB – Blondýna a filozofie	29
O zlatých letech ve sci-fi	8	Nepřilíš veselé PF 2008	20	Trochu divné kusy 3	29
FenixCon 2007	9	Co kdyby to dopadlo jinak?	21	DOGMA	31
Skon 2007	10	Nehvězdný nebulvár	22	Bůh má afro (vždycky jsem to tušil)	30
Ako k SF přišel: Ivan Al'akša	11	Veřejná knihovna sci-fi	23	Hvězdný prach	31
Deník šíleného čtenáře	12	Časem s vědou (prosinec)	24	SciFaCon	32
Sorry, vole, error	13	Časem s vědou (leden)	24	Vidoucí	32

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu a formě tohoto čísla

Pokud jste dostali jen první stranu Interkomu, může to být tím, že ještě netrpělivě čekáme, až dorazí vaše předplatné. Pokud jej pošlete včas, nejlépe navýšené o desetikorunu poštovního, dorazí vám i zbytek Interkomu 1-2/2008.

Na poslední chvíli se sešlo tolik zajímavých článků, že toto dvojčíslo má po čase opět 32 stran, možná jste postřehli, že se nám ani obsah nevešel do obvyklých dvou sloupců. Jarek Kopeček recenzoval úplně poslední díl Valhaly Františka Novotného. O životě v USA, tentokrát z pohledu vzdělávání, nás informuje Martin Gilar. Na pozoruhodném představení Kabaretu Caligula byl náš občasný dopisovatel Inž. Daniel Tomek. Hodně prostoru věnujeme i tezi JWP o tom, že právě žijeme ve zlatém věku české SF.

Jarní porada SFK v Březové nad Svitavou

Za chvíli tu máme Jarní poradu SF klubů, shromážděných v ČS fandumu. Z programu připomenou hlavně hlasování o cenách Ludvík a Mlok, viz nominace na straně 1. Proberte to v klubech, ať hlasování obráží více než jen názor vašich delegátů. Pak tu máme ještě otázku Parconu v roce 2009, ten je také za chvíli :-).

A hlavně, opravte si datum Porady, je týden před udílením cen Akademie SFFH, tedy **18.-20. dubna 2008**.

Veřejná knihovna sci-fi

je myšlenka Ivana Adamoviče, více o ní najdete na straně 23. Kdyby se pro ni podařilo najít vhodný prostor, jistě by se našla spousta fanoušků, která by ji pomohla rozšířit třeba o fanziny (konečně bych věděl, kam s kompletními ročníky Villoida, které mám dvakrát) a možná i filmy, ale tady by se možná muselo zjistit, co na to právníci.

Předplatné IK

Redakce děkuje všem sponzorům cesty Roberta Legierského na Tatracon. Spolu s tím, co vybrala Dáša Mehešová na Fenixconu, se sešla dostatečná částka. Díky vám, přátelé.

Dovolím si poděkovat i všem předplatitelům, kteří nám zůstali věrni, i přes to, že ne všechny články jsou právě podle jejich gusta a některé jsou tak osobní povahy, že bez podrobného čtení během posledních několika let nemusí být každému srozumitelné. Zvláště děkuji těm, kteří k penězům připojili i krátké osobní vzkazy, jež bývají kromě četby IK mnohdy jedinou naší komunikací třeba i za patnáct let odebrání našeho/vašeho nejmilejšího časopisu.

Zdeněk Rampas

Nominace na nejvyšší ocenění ČS Fandumu (pokr. ze strany 1)

Dáreček za SFK Andromeda nominuje web www.legie.info za vedení přehledu české knižní produkce žánru sci-fi a fantasy.

Jiřina Vorlová za SF&F Workshop **Městskou knihovnu v Praze** za Týden knihoven zaměřený prostřednictvím sci-fi na mládež, jehož vyvrcholením byl sobotní CONiaš, zvláště pak Milu Lince za propojení světa knihovny se světem fanoušků SF a uspořádání workshopu pro začínající autory.

Pagi za SFK Villoidus nominuje **Roberta Žitňana** jako hlavního koordinátora a tým organizátorů spojených akcí COMICS SALON 2007 a IstroCon 2007 (14. - 16. 9. 2007, SÚZA Bratislava) za překročení hranice 6000 návštěvníků.

Jiřina Aquila Vorlová

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 1-2/2008 (242)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6, 161 00 Praha 6, ČR

tel.: pozor změna, sloučen s faxem
v prac. době +420 224 239 645
tel., fax: +420 233 313 093
e-mail: ram@apro.cz
<http://interkom.vecnost.cz>
<http://interkom.scifi.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Redakční kruh:

Richard Klíčnick
S korekturami pomohla Michaela a Jan Vaněk jr.

Autoři tohoto čísla:

Ivan Adamovič, Libuše Čermáková,
Jana Dvořáčková, Martin Gilar, Filip
Gotfrid, František Houdek, Richard
Klíčnick, Jarek Kopeček, Daniela
Kovářová, Kryštof Kudláč, Marvin,
Pagi, Zdeněk Rampas, Petr
Říhánek, Jita Splítková, Inž. Daniel
Tomek, Jan Vaněk jr., Jiřina Vorlová

Sponzoři tohoto čísla:

Jiří Doležal, Daniela Kovářová
Jiří Grunt, Pavel Konečný

Vychází nepravidelně.
Uzávěrka tohoto čísla
byla dne 27. 1. 2008

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze
© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto na NYXu

CHOBOT: Fakt nechápu, jak se tu tak dlouho může rozebírat nějaká Ostrava, kde ani nemá metro :-)

VANEK: Metro maj, ale jezdí svlsle.

Fandomové aforismy

Co je na fanyncách nejvíc sexy?

Samozřejmě já.

Fandomo Casanova

Co je na spisovatelích nejotravnější?

Neumí mluvit o ničem jiném než o svém psaní.

Baron Negra Mota

Proč je ve fandumu tolik zamířeno na zamilovanost?

Že by proto, že SF znamená i Sigmund Freud?

Poeta Maximus

Hloupým vtipům se ani ze zdvořilosti nesmějí. Jejich interpretaci se pak obvykle domnívají, že jsem je nepochopil.

Grobenius mladší

Vysvětlivky: ● Praha (nepodepsané ZR), ■ Brno, ▲ jinde

■ **21. prosince** jsme si na chvíli ve Whisky shopu odpočinuli od předvánočního shonu při ochutnávce několika výborných skotských whisky: Dalmore 12yo – The Black Isle, Aultmore 12yo, Longmorn 25yo, Port Charlotte PC6 (Bruichladdich).

■ **24. prosince** to nejdříve vypadalo, že tekutý kapřík bude akce jen SF fanů, ale nakonec se dostavila i značná část pravidelného osazenstva Whisky shopu. Popili jsme něco dobré whisky, snědli cukroví a popřáli si bohatou nadílku.

■ **29. prosince** se konalo herní odpoledne – pod stromečkem se objevili Galaxy Truckers a krabice je dost těžká na to, aby se s ní někdo někam vláčel. Zahráli jsme si i Královské rošády a nakonec došlo i na trochu pohybových aktivit: Wii sports.

■ **31. prosince** jsme pojali silvestrovskou oslavu v pirátském stylu. Kromě obvyklé konzumace jsme si zahráli i nějaké hry: byla zde premiéra naší jedinečné stolní hry VVV (Vivat Velký Vezír, též Volba Velkého Vezíra), kterou lze dokonce bez problémů i úspěšně dohrát. Pak bylo pár kol Galaxy Truckera a na závěr tradičně FFF (Fanové, Fanouši a Fanatici), tuto naši obávanou hru už ani jindy než na přelomu roku nehrajeme a opět jsme ji nedohráli. Další paralelní brněnský Silvestr se konal u Klíkina (stejně by se k nám všichni ani nevešli). **Marvin**

● **31. prosince 2007 Silvestr** u Pagiho začal už odpoledne, já se ještě zastavil v rachotě, abych rozeslal nějaké novoročenky, a pak se mi zdálo hloupé jezdit metrem z Jindřišské na Pavlák, prohlédnu si Václavák, an se chystá na Nový rok, a projdu se. Tu tašku plnou dobrot a pití nějak dogleku. To jsem si říkal já naiva, obvykle místa privatizovaného veselí nenavštěvují.

Střed Václaváku byl oddělen jakýmsi plotem, měl jsem za to, že jde o bezpečnostní zátarasy na opilé němčoury, ale jak

jsem se později měl dovědět, byla to ohrada pro diváky TV Nova. Nemám nic proti jejich oddělení od zbytku populace (ač se domnívám, že by to bylo spíš tak, že by se právě neNováci vešli do té ohrady), ale když jsem zjistil, že v poslední čtvrtině ohrada zabírá celou šíři náměstí, trochu mě to rozladilo. Nicméně vzpomněl jsem si na Palachův týden, nebude už brzy zase výročí?, a pokusil se projít přílehlými pasážemi. A pak že se tu od doby komoušů, Filipe, nic nezlepšilo. Tehdy projít šlo, dnes to bylo hlídání a uzavření tak dokonale, že jsem musel Václavák obcházet až Žitnou.

Naštěstí u Pagiho bylo vše potřebné k úspěšné resuscitaci a hlavně hosté, v jejichž přítomnosti nelze neokřát. Z Olomouce dorazila Lenka Turečková, z Plzně Helenka a Martička Šebestovic, byl tu již Peťo Pavelko se Ivím či vlčím přítelem, po mně ještě dobloudila Michaela, pak Stáňa Rimsak a Viktor, fyzik plazmatu.

Pro Stáňu byl dinosaurí večírek, kde se nehulí a nebuláká, ale nikdo nehladoví, novým zážitkem a hned druhý den mi posílala děkované maily za pozvání :-)

Původně jsme s Michaelou přišli jen na skok, do Ruzyně toho na Silvestra opravdu moc nejede, ale pak jsme vydrželi skoro do jedenácté, nicméně půlnoc jsme prožili a přežili již doma.

● **3. ledna 2008** je u Netopejra inventura, mohlo mě to napadnout, ale tak jsem se alespoň prošel a dal pár slov s Lucasem, který před barem odvolával smluvené schůzky. Obávám se, že ostatní zalezli ke Kruhu a pomalu si na tamní exhaláty plný vzduch vytvářejí návyk.

● **6. ledna** začínám pracovat na **Orientačním seznamu Akademie SF**, povídková komise letos vedená A. K. K. Kudláčem mě požádala o seznam povídek. Naštěstí je tu vždy ochotný Jirka Doležal, který je pro nás vygeneroval ze své neuvěřitelné databáze.

● **7. ledna** po delší přestávce zase v RUR. Vyšla nová Ikarie, ale zapomněl jsem ji na pultu. Alespoň se mám týden nač těšit.

● **8. ledna** vyšel poslední Interkom roku 2007.

● **9. ledna** na skok u Netopejra posedět se Středěčnický. SciFacon se blíží a Stáňa a Jita mi to připomněly. Abych začal shánět hosty pro svůj pořad.

● **10. ledna** u Netopejra docela veselo. Dáreček mi dovezl fotografie z posledních akcí, vyřizují nějaké vzkazy od Jiříny, CKČ se hodnotí s obvyklým nasazením (protože jsem také porotce, tak nesmím dodat: hodným lepších věcí). Franta Novotný dokončil překlad obrovského jachtařského slovníku a teď pracuje na knize o slavných námořních bitvách, snad si najde čas i na SF. S Lenkou Cellindrou jsme si připomněli Regisovu přednášku o vymyšlených /konstruovaných jazycích. Pavel Weigel zmínil překlady, na kterých pracuje, a zajímavou knihu paměti sovětského/ruského generála, který řídil a plánoval okupaci Československa.

● **11. ledna** zjišťuji, že mi NYX nějak zabírá více času než je mi milé. Na stará kolena se ze mě stane chatovací maniak.

● **12. ledna** uklízím a přestavuji knihovnu. Vyskytla se možnost přemístit asi osm metrů knih na nové místo, tak mě napadlo přizpůsobit konfiguraci své knihovny (odpovídající času, kdy dominantními hráči byli Laser, Talpress, Polaris a KJV) dnešní době Tritonu, Arga, Mladé fronty a Knižního klubu. Každ-

dý, kdo již něco takového dělal, ví, jak to dopadlo, nové metry se zaplnily a žádný volný prostor ve stávajících prostorách neznikl.

■ **12. ledna** navštívím snímek *Once* v Lucerně (optimální kino pro něco takového a téměř plné) – civilní, prostý a jedině krátké vyznění lásky zazní v češtině. A ústřední písnička je pěkně chytlavá. **Marvin**

● **14. ledna** v RUR konečně distribuují Interkom a zbavují se části dvojčků objevených při reengineeringu knihovny. V lkarii jsem si všiml kreseb Renáty Fučíkové, jestli něco nakreslila i loni, Akademie by ji neměla opominout.

● **16. ledna** se s Michaelou vydáváme *do Městské knihovny na veřejnou debatu v Městské knihovně o knize Jaroslava Flegra Zamrzlá evoluce. S autorem budou o novém pohledu na evoluci diskutovat Jan Zrzavý a David Storch*. Tolik pozvánka, která ještě zdůrazňovala bezplatnost, ale nevím, zda to byl důvod, proč se sešlo možná 3x víc účastníků než na Miniconu, který se conal ve stejném sále.

V tlačenici před vchodem jsme našli Helenu Látovou s přítelem Petrem a pak, když už jsme se usadili, se objevil i Jarek Kopeček, ten si pilně dělal poznámky a tak lze doufat, že v některém (tomto) IK se dozvíte o besedě víc, než uvízlo v mé děravé hlavě. Při odchodu jsme zjistili, že přišla i Stáňa Látová, ale bylo tam tak narváno, že seděla na schodech.

Naivně jsem očekával, že tam budeme tak čtyři, ale přišli asi studenti všech zúčastněných, možná i nějakí kreacionisté a filosofové, ale našťastí se moc neprojevovali.

Flegr z mé desáté řady a s brýlemi na čtení vypadal jako klaun Krusty ze Simpsonových, Zrzavý jako Mefisto a Storch jako mladý nadupaný vědec v letech, kdy mu to ještě pálí, v hlavě nosí Encyklopedický ústav a dělat výzkum ho baví víc než filosofie vědy :-)

Redaktorka Leonarda se snažila, načetla si *Zamrzlou evoluci*, ale nezvládala zároveň myslet a mluvit gramaticky správně, protože zvláště Zrzavý, když nepotíral Flegra, tak zpochybňoval samotný smysl pokládaných otázek.

Jedna ze slabších otázek zněla nějak jako co znamená, když vědec řekne, že něčemu věří.

Na to jí Zrzavý řekl, že i vědci jsou koneckonců lidé a například on že věří, že chytí vlak, víra mu ale nebyla nic platná, pokud od počátku nemyslel nějaký hodně pozdní :-)

● **17. ledna** u Netopejra, Karel zase za pultem, dáváme si s FN bavoráka, on vlastně fernet s tonikem :-), Franta čeká na Františku Vrbenskou, já referuji o včerejší přednášce Cellindře, Vortavor a překladateli Radimovi Roučemu, načež jsme zabředli do debaty o zamrzlé evoluci a evoluční psychologii. Pak si přisedla Darth Zira, a mám podezření, že to byl její zvučný hlas a nikoli zdraví neškodný fernet, co vedlo k mé bolesti hlavy.

● **18. ledna** se chystám k Martinu Šustovi, ale čekám, až mi Wojta Běhounek pošle seznam loňské knižní produkce pro Akademii SF. Wojta mi ho neposílá, protože čeká, až jej přehlédně Martin :-)

■ **19. ledna** přivítala znovuotevřená herna u A+A celkem devět hráčů, proto jsme se většinou rozdělili do dvou skupin a her se zahrála pěkná řada – co si pamatuji, tak Ticket to Ride (Brno a

Švýcarsko), Poprask na pastvině, Hey! That 's My Fish!, Sabotér, Jenga, Trans Europa a Turo. Taky se vypil nějaký Kagor (2x), Monastirsko Šušukaně a Porto. **Marvin**

● **19. ledna** sázím první verzi Orientačního seznamu.

● **21. ledna** v RUR donesl Filip nový druh medoviny, ani nevím, co jsme oslavovali, ale spolu s marshmallow bonbóny a Bohemia chipsy to byla vražedná kombinace..

● **23. ledna** navštěvuji Dokořán, a hleďme, redakce zneužila, že můj jmenovec Kárník (mimočodem každý rok podobnější a podobnější profesorovi Challengerovi) je také Zdeněk, a vesele se slavilo. Jen Pavel Houser se sveřepě domáhal piva a upíjel demonstrativně nějaký řepný sirup. Když jsme se po hodinové intelektuální debatě dostali do příšerně drahé, ale příjemné prázdné, leč poněkud ukrajinské putyky U Vojáčků či jak, přišel se zajímavou teorií o loveckých plemenech.

Z těch se dnes dochovala hlavně ta malá, jako jezevčící a tak, ale v dobách Keltů byli i obří koňáci na boj s koňmi a medvěďáři na lov medvědů a možná někde v Africe i sloňáci...

● **24. ledna** u Netopejra si povídám s Frantou Novotným, zachránil jsem mu přepsaný soubor na zálohovací disketě (byla to radost spustit DOS a pod ním fungující DiskEditor a Norton-DiskDoktora, ale to vzpomínání, kde je mám a jak se ovládají :-)

Honza Kovanic mi pak putavě líčil povídku, na kterou narazil na autorském čtení, o chlapci, který se zamiloval do dýně. Obávám se, že to bylo zajímavější než většina SF produkce. :-)

● **25. ledna** pořádá Eva Hauserová večírek u příležitosti svého odchodu na volnou nohu. Uvažuje, že si založí WS tvůrčího psaní pro autorky a autory, kteří jí posílali věci do Marianne a na které neměla dost času. Nemělo by to být primárně pro autory fantastické literatury. To Evě schvalují, v lkarii její povídky tamní hňupové umístili do sloupečku Čtenáři varují.

Mimořádně dorazili takřka všichni pozvaní, oba Janišovi i RIP, jen Helena nemohla. Zdrbli jsme kde koho a padl tam i postřeh, že to vypadá, jako by autorky od K volily K-strategii a autorky od R zase r-strategii. Pro nehoněné v neodarwinismu: K znamená málo, ale velkých, vyplaných a životaschopných románů, vlastně potomků, a r je sázka na množství, však on se alespoň jeden uchytí.

■ **25. ledna** jsme si ochutnávkou skotské single malt whisky připomenuli výročí narození skotského barda Roberta Burnse. Ochutnávka se konala v prostorách Whisky Shopu a ty byly vzhledem k vysokému počtu účastníků zaplněny do posledního místečka. Jako zákusek mohli mít účastníci za drobný poplatek skotský ovocný koláč nebo košíčky s paštikou či kozím sýrem (vše s příměsí whisky). Také byla slavnostně vyhodnocena páteční docházka za loňský rok a tekutou prémie byl odměněn Žiži (Zdena jako zástupce Irské sekce byla druhá, Pochmurnou neděli reprezentovala na pěkném třetím místě Pet).

Marvin

● **27. ledna** mezi stěhováním části SF archivu do sklepa sázím Orientační seznam Akademie SF.

● **28. ledna** v RUR Jiřina opět uspořádala dražbu románů CKČ, je to asi velmi efektivní způsob, ale zřejmě to zabere spoustu času. Doma odkládám novou, únorovou lkarii, koukám, že na lednovou, ze které jsem přečetl jen první stránku povídky lana

McDonalda, buď Ikarie vychází moc často, nebo já mám málo času. Redakce určitě dokáže psát o mnoho rychleji než já číst.

● **31. ledna** u Netopejra pro nemoc zavřeno, tak jsme jen na sucho a ve stoje poklábosili s Robertem Ramešem a Jolanou Čermákovou a pak zase stěhovat archiv.

● **2. února** pořádáme malý večírek u Rámišových. Viktor Janiš musel dokončit dalšího Berniérese a tak skoro nepřišla řeč na literaturu natož na problematiku současného překladu a anglistiku vůbec. Zase jsme se ale dověděli tolik věcí o stavbě domu, výchově dětí a tak.

Pod vlivem Imperium Bohemorum a článku A. K. K. Kudláče (viz strana 21) jsem nahlédl do Virtuálních dějin Nialla Fergusonsona. Vzpomněl jsem si na knížku Zrození velmoci, samozřejmě velmi stručné a zkratovitě, má-li zachytit dobu od Jakuba I. po Viktorii, ale připadlo mi, že vzestup Británie byl v duchu jakým bylo Zrození napsané, vlastně nevyhnutelný, přímo předurčený od vydání Magny Charty. Pak už stačilo, „jen“ aby politická třída očekávala a vyžadovala dodržování zákonů, a muselo to přijít. Martin s tím příliš nesouhlasil, Magna Charta se přeceňuje a její význam byl vymyšlen až dodatečně.

Martin přišel se zajímavou myšlenkou, že důležitou roli při vzniku ostrovní velmoci hrálo oddělení od Evropy, které umožnilo přelkenout dobu, kdy již nefungovaly výhody absolutismu a ještě se neprojevil kladný přínos konkurence, plurality a neomezované soukromé iniciativy.

● **2. února** se uskutečnil wiikend – mazání Žaponci vynalezli herní konzoli Nintendo Wii, vybavenou ovladači s pohybovými senzory a šílení Frantičí na ni dodali disciplíny, jako je házení krávou (ano, ovladač musíte roztočit nad hlavou a v pravý čas pustit – knoflík, ne celý ovladač), mlácení králíků lopatou nebo kropení mrkvovým džusem. A tak jsme se ve čtyřech střídali před televizí a namáhali své svaly (a bránice).

● **3. února** jsme navštívili hned dvě výstavy: historii hraček (museli jsme vyšplhat až na Špilberk a někteří si navíc stěžovali, že je z předchozího dne bolí různé svaly) a výstavu o kofeitech vůdů (na Měnské bráně taky nemají pro veřejnost výtah). První se nesla na vlně tradičně nostalgických vzpomínek, druhá nás poučila o afrických náboženských rituálech a jejich transformaci v Novém světě. Zhodnocení kulturního odpoledne proběhlo v Alfa pasáži v čokoládovně Minach. **Marvin**

● **4. února** jsem se ani do RUR nedostal, trochu jsem se zdržel u Franty Novotného, potažmo jeho počítače, naštěstí jsem zastihl všechny na zpáteční cestě a nevěkl jsem rukopisy k posouzení zbytečně.

● **5. února** se na televizním programu ČT 1 v pořadu Karla Šípa Všechnopárty na téma Paranormální jevy objevili spisovatel a záhadolog Arnošt Vašíček, autor seriálu Strážce Duší, novinář a spisovatel Ondřej Neff a předsedkyně Českého svazu skeptiků Sisyfos – Lenka Přibyllová. Filip Gotfríd mi poslal SMS, ale byl u nás JWP, a tak jsem ji zazdlil.

● **6. února** se do Krakatitu odvážili Středečníci, bohužel jsem jen stačil odevzdat nějaké recenzní výtisky a musel jsem kvačit domů budovat.

● **7. února** u Netopejra otevřeno a velmi příjemná společnost, u stolu KJV se objevil i Jarek Mostecký, všechny jsem je stáh-

nul o předplatné, Jarek mi říkal, že jej v posledních číslech něco naštválo, ale ani společnými silami jsme si nevzpomněli, co to bylo. Až dodatečně mě napadlo, že to mohla být má nelichotivá poznámka o *Sorry, vole, error*, co až si přečtete recenzi v tomto čísle :-)

● **8. února** konečně dokončen Orientační seznam Akademie, posílám jej do tiskárny a snad se dostanu k Interkomu, večer ve stém Historickém magazínu František Novotný s Ondřejem Müllerem a Ondřejem Neffem debatovali na televizních obrazovkách o životě a díle zakladatele moderní science fiction Julese Vernea.

● **9. února** uspořádal Závěš tradiční Mizercon. Ten letošní byl pro pořadatele výjimečně mizerný – je stále na dietě a k tomu se přidala rekonstrukce chrupu. Účast byla ovšem hojná – do bytu se vešlo kolem dvaceti fanů, stejně jako byla hojná nabídka pochutin a ani bar nezaostával. Oba Pavlové (Závěš i Mikuláščík) byli obdarováni spoustou ptákovin, kolektivními dary byly překvapivě whisky (Glenmorangie Quinta Ruban a 12letá The Speyside).

● **11. února** jsme byli ve Špalku na filmu Sweeney Todd: Dábelští holič z Fleet Street. Moje pocity jsou smíšené – jako muzikál to moc nefunguje (předloha nemá moc chytlavé melodie) a taky gejzíry krve a smrtelný chropot jsou dost nepříjemné, nemluvě o švábech a některých divokých jízdách kamery. Na druhou stranu stylizace a vizuální stránka jsou téměř dokonalé, totéž platí o hereckých výkonech hlavních představitelů.

Marvin

● **11. února** se ve Strašnicích konal velmi smutný CarolaCon. S Carolou Biedermannovou, která jen o chvíli přežila své šedesáté narozeniny, se přišla rozloučit většina pražských dinosaurů z první generace: Slávek Švachouček, Ondřej Neff, Vlado Říša, Pavel Weigel, Eva Hauserová, Richard Podaný, JWP, i jejich první odchovanci, kteří se ještě s Carolou setkávali, jako Ivan Adamovič, Vilma Klímová, Robert Rameš, Jolana Čermáková, Tom Němec, Filip Gotfríd, ten nemá podobné údálosti v lásce, ale protože to byla Carola, která jej pozvala do prvního RUR ještě v ÚKDŽ, tak také přišel. Stejně jako spousta dalších, třeba Jita Splítková a Staňa Lállová. Sešel se zde takřka celý klub Julese Vernea, jehož členkou byla Carola přes dvacet let, Egon Čierný, Honza Kantůrek, Leonid Křížek a samozřejmě Carolina rodina, kterou lze do klubu rovněž s úspěchem počítat. O své matce a jejím životě dojatě hovořil Carolin syn, spolu s Evou Hauserovou si říkám, zda o mně budou moji syčáci někdy tak pěkně mluvit. Více o *mme de fan CB*, i jako o významné přispěvatelce literárních rubrik IK, v příštím čísle.

Večer v RUR na mě připadlo zařídít distribuci CKČ, neb Jiřina je na neschopence. Naštěstí si Honzové Vaněk a Macháček, Wikinka, Bí, Jana Šturmová a Mirek Hokeš přebrali vše sami. A co si nevzali, odveče Jiřina, až se pozdraví.

● **13. února** jsme v Krakatitu oslavili Majkovo ukončení studia. Na znamení, že povede jiný život, si předplatil Interkom.

● **14. února** jsem vynechal návštěvu Netopejra, neb bylo potřeba v oblíbené restauraci kina Evald oslavit Jitiny narozeniny a probrat pár věcí okolo SciFaConu, více o něm na straně 32.

Zdeněk Rampas

FF Speciál 2007 aneb co způsobí jedno koňské vyznání

Myslete si třeba, že jsem se dočista pomátla, ale tahle reportáž bude to, čemu se říká... podivná.

Město se topí v mlžném oparu. Jeho obyvatelé se právě probouzejí do dalšího podzimního dne – jednoho z těch, které jsou letos vyhrazeny fantastice.

Probouzím se i já. Je pátek, **26. října 2007**, přijela jsem včera, ale psát o dění v předchozím dni by bylo zbytečné. Vždyť vše teprve začalo a krom posezení v čajovně jsem nestihla dočista nic.

Spím *U zámku*. Za oknem se rozednívá a šero před svítáním zahaluje tajemstvím celý den, který má teprve uplynout. A nejenom ten.

Probouzejí se i koně, které slyším ržát tak blízko, až mám pocit, že cítím vůni čerstvého sena. Na chvíli se zamyslím, realita mizí a já se propadnu do stavu mezi bdělostí a spánkem.

A sním.

To, po čem koně touží, je svoboda. Běhat s větrem o závod, splynout s okolní přírodou. Jediné, co se nese krajem, je souzvuk – pravidelný tep zvířecího srdce, jeho hluboký dech a dusot kopyt. Mohutné zvířecí svaly pracují s vrozenou přirozeností. Pod kopyty se míhá cesta a k obzoru je tak daleko. Cíl není důležitý, a co je za obzorem, na tom nezáleží. Kůň prostě běží a nepřemýšlí nad tím, kam vlastně. Zastírá ušima, možná si uvědomí břemeno, které nese na zádech. Možná si připomene minulost – vzpomínky klisny, která ho přivedla na svět, a také koní, kteří tu byli před ní. Ti minulí běhali ve stádech – ve šťastných skupinách – změní těl, kde nehrozilo nebezpečí.

Domovem stal se jim tento svět. Kdysi. Už je tomu dávno, kdy stáda rudohnědých, plavých, šedých, černých a bílých koní běhávala po pastvinách plných šťavnatých travin a jen letmo zahlédla podivné dvounohé tvory sledující je z rozvíklaných skalních říms, nad nimiž zely temné otvory jejich příbytků. Vypadali směšně – ti dvounoží. Ale netrvalo dlouho a stali se pány nad svobodou koní.

Někdy tehdy se zrodily první legendy. Začala se psát historie a světlo světa spatřili první hrdinové bájných příběhů, kteří si dnes připomínají historici, děti nebo fanoušci fantastiky.

Koním nezbylo nic než sny o světě, který už neexistuje – viže mnohdy tak silné, že je nutné se o ně podělit tak, jak to koně umějí nejlépe. Za temných nocí a chladných ranních úsvitů zahalených mlhou snaží se sdělit to, co je provázelo minulostí, byť to bylo jen pár úzkostlivě pomíjivých hodin, kdy je zvířeti dovoleno spát.

Několik krátkých zaržání. To, co se snaží sdělit, mi uniká. Jen se probudím a možná si za oponou víček vybavím to, co máme společné. Protože minulost je přístupná nám všem.

Vtíravý pach ranní mlhy, chladný a starodávný, připomíná koním vlhkost pastvin a příslib budoucnosti. Jen kdyby předtím věděli, že jakmile se stali pomocníky dvounožců, odřizí své potomky od vlastních snů.

Takhle na mě působilo páteční ráno, do kterého jsem se probudila lehce otupělá bolestí hlavy, ale rozhodnutá nedovolit jí ovládnout mou náladu.

■ Skoro se mi nechce pokračovat v klasickém reportážním duchu. Jak mám popsat podivné pocity, které se mě drží v podstatě celý tento rok? Pokaždé, když jsem přijela z nějakého conu, říkala jsem si, že právě *tohle* bude jedna z mých posledních reportáží. A potom jsem vždy zase někama jela a zase o tom napsala.

Letošní Speciál (alespoň prozatím) stal se vrcholkem, ze kterého se rozhlížím po fantastickém kraji a přeji si, abych mohla v budoucnu poznávat jen nové. Abych dohlédla dál. Jen se bojím, že když se tak nestane, přestanu se chtít rozhlížet. Ale co pak budu dělat, netuším.

Tak já to vysvětlím, abyste byli v obraze.

Cony jsou o setkáních. Polovina, víc jak polovina lidí na ně jezdí kvůli poznávání nových tváří a utvrzování starých přátelství. Až pak kvůli ostatním bodům programu – přednáškám, hrám a jiné zábavě. Tak proč jsem měla v těch fakticky třech dnech pocit, že jsem slyšela a viděla vše, co mi cony mohly nabídnout, a pokud budu chtít víc, budu zklamaná? Víím, že nebudu, protože tyhle pocity jsou pomíjivé.

Možná za to mohou přednášky *Petra Čáslavy* o Tibetu a Číně, o Knize proměn a snad i ta, kde ničil Zemi na deset způsobů. Protože... jsem začala přemýšlet... o různých věcech souvisejících s předchozí návštěvou nejrůznějších akcí a o mém místě mezi desítkami podobně postižených lidí.

A mimochodem, Petře, další způsob jak zničit Zemi – dokořalá a spolehlivá za každého počasí: vládní reformy (ty bych zařadila pod „dobré úmysly“).

■ Možná za to mohou lehce morbidní prezentace toho, jak šikovně lze jiného člověka zbavit života – tedy o opravách a roušce tajů, které halí je, ty dávné doby a lidi, kteří stejně, jako zvířata se smutnýma očima, neměli na vybranou.

Hanina Veselá a *Meřisto* to podaly docela podrobně. Nechtěla bych žít v těch dobách, a to kvůli tomu – protože se zabíjelo z nevědomosti. Jako teď. Dnes se tomu jen jinak říká. To mě hned uklidnilo.

Ne, víte co, už konečně přestanu mlžit. Jsem takhle šíleně protivná, protože se mi den před *FFS* narodil druhý synovec a asi... to na mě mělo větší dopad, než by mělo. Nejprve nenávidím sebe za to, že jsem ho mohla vidět až po conu, a ne hned druhý den, kdy jsem si to moc přála. Dala jsem přednost něčemu jinému, co pro mě mělo asi stejnou důležitost. Co na tom sejde. Jemu je to jedno a mně by mělo být taky. Tak proč není?

Takže tohle je ono. Možná bych měla mít strach z toho, že pochopím, proč jsem se dnes rozhodla podat mé svědectví z Chotěboře opravdu šíleně. Až na to někdo přijdete, nestyďte se mi napsat.

Pár bodů z programu (aby se neřeklo)

Podivnou revoluci neprodělaly jen způsoby mučení, mrzačení a zabítí člověka, tou ostatně prošly i další na Ffku prezentované věci.

V sobotu v podvečer jsem byla zasvěcena do zákulisí tvorby *Ikarie*, problémů, které ji málem zlikvidovaly a které pramenily vyložené z lidské... jak se to říká slušně? Protože jediné to-

tální šilence by chtěl zlikvidovat jediný normální časopis, který zaujímá první místo v srdíčku sciisty. Za sebe musím říct, že mě asi budou muset s jedním výtkem pohřbit, protože sice ne od úplného začátku, ale od jistého měsíce prvního roku milénia stala jsem se pravidelným odběratelem.

■ Zavítala jsem do dávných dob s *Mayi* a *Aztéky*. A s Eleni Dimelissou, která o nich ví spoustu zajímavých detailů. Musím se přiznat, že tahle sympatická slečna sem tam působila dojmem, jakoby vyloženě prožívala každičkou minutku svých přednášek. Barvitě líčení ukrutných nechutností, kterých se dávní obyvatelé kontinentu tam za mořem dopouštěli, krásně kontrastovalo s popisem jednoduchosti prostého života lidí, kteří, stejně jako my, jen žili ve své době.

Ale ať je to jak chce, rozhodně bych (alespoň myslím) nepožřela lidské srdce, ještě bijící, právě vyndané ze stále se mrskajícího chudáka, vyvar z čerstvé uřaté hlavy (protože některé by rozhodně neměly žádnou chuť), nebo neschovávala zesnulého člena rodiny pod postel z prosté neochoty se ho zbavit – normálně ho pohřbit, rozloučit se (nemám tušení, jak bych ho nacpala do úložného prostoru postele). To se totiž dělalo (myslím to pozdější pohřbívání), až když nebožtík začal pekelně smrdět. Jen mi nebuďte jasné, co se provádělo s těmi červíky...

■ *Metreúsky incident*. To jest fan film CZKontinua. Nedávno dostal finální podobu a chystá se jeho kinopremiéra. Půjdu se podívat. Jsem upřímně strašně zvědavá, jak to dopadlo. První dojem, vlastně všechny prozatímní upoutávky, vyprávění, webové stránky, se mi moc líbily. Takže čtyřicetého listopadu tam jsem jako na koni.

Skupina, která ho dala dohromady, je směsice zajímavých lidí, které spojuje vřelý vztah ke *Star Treku* a schopnosti dělat mnohem víc než jen na něj koukat. Určitě nebudu přehánět, když jim už teď popřeji spoustu a spoustu dalších úspěchů (nejen startrekových) a dalších filmů.

■ Nemůžu zapomenout na přednášku *Hany Mudrové (Anny Šochové) – Začalo to Kronosem* Tam, kde se staré řecké báje prolínaly s kolikrát dosti hnusnou realitou všedního života ve vztahu muže a ženy, jsem spatřovala více, než jsem vlastně vidět chtěla. Ne, bylo to i o osobních zkušenostech, názorech přítomných, postřezích vnímaných očima lidí v podstatě si podobných, přitom tak odlišných. O odlišnostech generací našich babiček, matek, té mojí a dnešních dětí. O výchově a o tom, alespoň pro mě, jak se rychlost doby pomalu podepisuje na dětech, které se za padesát, sto let snad nebudou smět ani svobodně zamyslet.

■ V sobotu večer, bylo to po přednášce *Haniny o šatlavách a popravách*, jsem se v čajovně sešla s panem *Poledníkem*. Hanina tvrdila, že prý chce poznat toho, kdo mu poslal tu dobře napsanou, leč žánrově na FP naprosto nezapadající povídku (možná ne doslova).

Mno, upřímně doufám, že neměl trvalé následky, protože tak přesně na lidi působím. Unavím, Znudím a Odejdu.

Probírali jsme záludnosti mého psaní. Totiž tak, obdivuji spisovatele, kteří jsou schopni věnovat se jednomu žánru, napsat dvacet, třicet románů, desítky povídek a zůstat normální, neustále pracovat na něčem novém, neopakovat se. V tom je

problém u mě. Ne, že bych nebyla normální. Ne, že bych byla spisovatel. Jsem žánrově nezařaditelná (poezie – většinou morbidní, sci-fi – většinou v podstatě snahy o vyjádření toho, co vyjádřit nedovedu, fantasy – s prvky sci-fi, dokonce i pohádky – možná i pro děti, a příběhy, které se nedají zařadit naprosto nikam – moje snové vize, což je hrozně hnusné slovo), ale když tak nad tím přemýšlím, mně to problém nedělá. Není to o tom, že bych si nemohla nebo neuměla vybrat jednu škatuli, do které bych zalezla. Je to o tom, že mě zajímá víc věcí – žánrů, chci toho hodně zkoušet, než se... jestli se rozhodnu zapadnout. Nebo dokud neoslepnu, protože to je dost možné. Akorát nevím, co přijde dřív. Jsem já to ale dneska morbidní.

Je to špatné? Nikdy nenapišu dvě, tři knihy ročně a rozhodně ne třicet románů (možná za několik životů), ale tak nějak cítím, že kdybych nepsala to, co mi momentálně letí hlavou (ne, není tam vzduchoprázdno), tak bych zešilela. Nepišu pro sebe, ale přiznám se, že jsem nikdy nedělala statistiky, takže vlastně nevím, jestli píšu... pro někoho.

Každopádně jestli se jednou zcvoknu, tak budu psát reportáže z blázince. To slibuji.

■ Nesmím zapomenout na nejposvátnější místo, které nesmí chybět na žádném conu – na čajovnu. Ta v Chotěboři je skvělá. Poseděla jsem tam s vyloženě hravou dvojicí kamarádů: Helčou a Honzou, se kterými jsem přijela, s Haninou, ze které se stala vášnivá fotografka, s Katkou, které chci tímto vzkázat: *věř tomu, bude líp*.

■ V neděli před odjezdem jsem ještě zašla do kina na *Simpsonovi ve filmu*. Některé scény krásně procvičily mou bránicí, způsobily lehké křeče v břiše (třeba ukázka toho, jak se perou černé kočky) Jak? U jezera, na valše a pěkně jedna za druhou.

Já kočky prostě miluji.

Opravdu.

Ale jinak bych řekla, že celý seriál byl stokrát lepší než celý film. Jako bych z toho bohužel cítila snahu tvůrců udělat něco lepšího než to, co bylo dosud uděláno. Nevěděli, kdy mají přestat, ubrat a kdy vtipné už přestávalo být vtipným. Ale pobavilo mě to, neurazilo, takže vlastně by se dalo říct, že jsem zase po čase viděla pěknou věc.

■ Když se to tak vezme, můj první *Speciál* proběhl dobře. Byla jsem tam s lidmi, které mám ráda a o které jsem se po celý con vůbec nemusela bát (to mluvím o vás, Honzo a Helčo). Vždy, ve dne v noci, dali se spolehlivě vystopovat v herně. Deskovek se hrálo docela dost. A bylo tam mnoho lidí, kteří mají herního ducha. Nehrála jsem, ten můj se někam zatoulal už někdy v červenci, což bylo možná dobře, protože už v červenci za moc nestál.

■ Jen jednu věc pořád nechápu. Ano, správně čekáte, že teď si neodpustím a do něčeho rýpnu: Proč jsem k předplacené večerí nedostala pítí v ceně? To jsem jaksi nepochopila a v tom okamžiku mě to i dost rozladilo (vlastně v té chvíli jsem měla docela jasno o mém žánrovém zařazení. Byl to horor, vážení.). Ale pokud je tahle prkotina jediná věc, která mi drobet zamotala hlavu, tak bych vlastně měla sklápnout. Už mlčím.

Takže na nějakém dalším conu nashledanou.

Přijedu a budou další reportáže.

A možná i o koních.

Jana Dvořáčková

O zlatých letech ve sci-fi a čtení do vlaků a MHD

Navštívil jsem opět po měsíci veřejné zasedání klubu Julese Vernea, jehož jsem členem. Těšil jsem se na přednášku, dočkal jsem se Katovny sklepáckého kalibru. Přednášel Jiří Walker Procházka, i když přednášení je vzhledem k formě, kterou zvolil, poněkud nadnesené označení.

Jiří pojal celé zasedání jako obhajobu braku, který produkuje česká SF scéna, se zvláštním důrazem na JFK. Vzhledem k tomu, že střet podobného ražení jsem neočekával ani já, ani další příchozí, sešla se vybraná společnost, která však byla Jiřímu s to fundovaně odporovat.

Debatu přinesla několik témat, z nichž ani jedno nebylo po zásluze rozřešeno. Základ dlel pochopitelně v rozdílu chápání vysokého a nízkého a toho, kde jsou ony dnes tak nezřetelné hranice. Podle vydebatovaného by se dalo říci i to, že vysoká literatura je ta, o které jsme hodně slyšeli, ale sami jsme ji nečetli. Pravda, je to můj výstup, ale líbí se mi.)

Jiří také tvrdí, že zažíváme zlatou dobu české fantastiky, protože vychází nejvíce českých autorů a vůbec nám to všechno na poli konzumu prosperuje. Honza Vaněk jr. oproti tomu tvrdí, že zlatá éra byla v letech osmdesátých, a Michael Bronec má za to, že se jednalo o léta šedesátá. Pak se v tom vyznejte.

Dále musela přijít řeč (jako vždy, když se sejde tahle parta a spustí tu svou) na životnost toho, co dnes vzniká. Jirka Kulhánek má místo na slunci jistě a ostatní ať si klidně píšou – tak zněl jakýs takýs závěr.

Peny Akademie? Jistěže. Ale buď budete psát brak a nebo budete chtít cenu. A tak to šlo dál a dál a dokola, Jiří se dotkl i nešvaru českých recenzentů vyslepičit v „recenzi“ na 80 % její plochy celý děj a nic víc. Ano, právě tak se píše 90 % recenzí na sci-fi knihy.

Jaký je závěr? Že to nemusel říkat, že už to všichni vědí. Daleko větším přínosem byly komentáře Jana Kantůrka, který se opět po létě stráveném v Havlíčkově Borové začal vyskytovat v Praze. Opět jsem si jednou uvědomil, jak sečtělý je to pán a jak moudře umí podat svoje myšlenky. Toto je u něj často zastřeno tím, že je skvělý bavič, a tak si lidé navyklí očekávat od něj spíše veselé historky než podnětné myšlenky. A přitom je Kantůrek jedním z toho mála lidí, kteří vládnou moudrostí i humorem stejnou měrou. Byla radost ho zase vidět.

Závěr absolutní – ať si každý čte, na co má čas. **Šumar**
<http://sumar.bloguje.cz>

Stručný osobní dovětek, který se trochu rozrostl

Hlavní tezí JWP bylo, že právě prožíváme Zlatý věk. Dokládal to ale hlavně kvantitativně, protože jak potom v diskusi přiznal, nemá čas českou fantastiku číst (pouze chválit:). I obrovské množství vycházejících srágor je pozitivní jev, pohnojí půdu, ze které může vzejít nějaký dobrý autor.

Ačkoli s některými obecnějšími Jirkovými závěry lze bez obtíží souhlasit (vznik něčeho nového a živého lze očekávat spíše na úrodném hnojišti než na poušti, ale zase se to tam o mnoho hůř najde a rozpozná:), předpoklady ze kterých vycházel, byly často úsměvné, například sálu úspěšně sugeroval, že

jsem v Interkomu uveřejnil recenzi, kde tvrdím, že v okolí Slavkova v roce 1805 nemohly být mučírny (JFK 2). A že když něco takového tvrdím, měl bych se informovat u autority, jako je třeba Františka Vrbenská.

Večer jsem si to vygoogloval a recenze se smrškla na jedinou větu věnovanou jednomu večírku: „Zeptal jsem se přítomných amatérských historiků na přítomnost protestantských farrářů a středověkých mučireň v okolí Slavkova roku 1805 a určitě tím směr debaty, která se nám opět zvrtila na historii.“ (viz <http://interkom.vecnost.cz/2005/20051252.htm>) Ani slovo o tom, co by mi mohli odpovědět. Jako třeba, že právo útrpné (tedy mučení a mučírny) bylo zrušeno už za Marie Terezie a její šetrný nástupce Josef II. by jistě netrpěl udržování nějakých neproduktivních prostor jen proto, aby to měli autoři dobrodružné SF jednodušší a barvitější. A bitva u Slavkova byla dokonce až za Josefova nástupce Leopolda.

Komická byla i teze, že nejostřejšími kritiky současné české fantastiky jsou neúspěšní autoři, a teď slyšte, koho za mě Jirka považuje: mě, Honzu Vaňka jr. a Regise. Přitom já se beletrii nikdy soustavně nevěnoval a většina mých textů, které se jí trochu podobají, byly pamflety napsané v rámci „politického“ boje s křídlem VV o směřování fandumu v osmdesátých letech. JVjr. se před jedenácti roky zúčastnil CKČ (stejně jako, tuším, básníci J. Typlt a N. Holub nebo raketový mluvčí Klvaňa či katolický filosof M. C. Putna a několik tisíc dalších). Pak se věnoval jiným věcem. Jirka do něho zřejmě promítl své autorské tužby, představil si sám sebe na Honzově místě a vyšlo mu, že by nenáviděl všechny, kteří alespoň trochu uspěli. Regis, pokud vím, píše, ale jeho texty jsou hlavně prostředím, kde zkoumá předmět svého hlavního zájmu, což jsou umělé jazyky (vymyšlených kultur). Nezmiňoval bych se o tom, kdyby to JWP i po upozornění na nesmyslnost takového tvrzení neopakoval.

Dehonestace kritiků za to, že někdy zkusili psát, mi připadá jako značně extenzivní zobecnění už tak pomýleného požadavku Petry Neomillnerové, aby autoři nepsali kritiku na jiné autory kvůli možnému podezření ze střetu zájmu. Pak už stačí dodat ono *kritikou se zabývá ten, kdo psát neumí* v jemné narážce, že když to neumí lépe, měl by mlčet a snadno zjistíme, že na světě není ten, kdo by byl práv posuzovat psaní jiných.

JWP si stěžoval na odsuzující recenze, které z celé povídky vytrhnou jeden nedostatek a v tom autora vymáčhají, místo aby v souladu s definicí recenze dílo komplexně pojednali v celé jeho šíři a úplnosti.

Ale co má nebhý recenzent, pokud není masochista (a nemá spoustu volného času) dělat, když si před sbírkou povídek či antologií připadá jak před policií stejnostejných hrnečků s potisky z Prodané nevěsty; proč by měl popisovat komplexně celé dílo, když stačí říci, kde je to které nakrápělé.

Akademie SF prý zase oceňuje těžkomyslná díla staříků a přehlíží osvěžující díla jiskrného mládí. Tady jsem se již musel zeptat, zda mluvíme o téže Akademii SF, ta naše totiž dává přednost Žambochovi před Nesvadbou a Kulhánkovi před Velinským.

Zdeněk Rampas

FenixCon 2007, con téměř v centru Brna

Další brněnský Fenixcon je šťastně za námi. Pořadatelé mají hned několik důvodů k radosti – přijeli prakticky všichni, kteří slíbili přijet, a návštěvníků tak bylo více než loni, hotel Slovan přežil návštěvu scifistů celkem bez újmy, ale hlavně příští rok se Fenixcon stěhuje zpátky do přívětivých prostor Avanti.

Hotel Slovan jako náhradní řešení vcelku obstál, ale po rocích, kdy se scifisté namlsali v hotelu Avanti, bylo místo poně-

Petr Kotrle na křtu Olympu

kud rozčarováním. Socialistická stavba má tak nešťastné architektonické řešení, že si všichni oddechli, když Zdeněk Zachodil prozradil, že příští rok bude con zase na Avanti. Tento ročník byl tedy brán jako „náhradní ubytování“, a tak nikdo nebral drobné orientační potíže vážně – vždyť co je to jeden ročník v porovnání se čtvrtstoletím konání conů v Brně? Přežili jsme odchod ze Santonu, přežili bychom i dva takové Slovany. Příjemnější stránka je, že hotel byl od centra, co by kamenem dohodil.

Jakožto duchem mladý scifista jsem si ovšem uvědomil hroznu věc. Na svém prvním brněnském conu jsem byl právě před deseti lety v roce 1997. Možná bych měl přehodnotit svoje mládí. Letí to, letí.

Co letos návštěvníky čekalo? To co každý rok. Osvědčený model nemá cenu měnit, a když jsou lidé spokojeni, bylo by to přímo proti přírodě. Pochopitelně že přednášející změnili témata přednášek, ale tváře se příliš neměnily, stejně jako se nemění zaplněnost sálů na tu kterou „celebritu“ fandomu.

Ondřej Neff zabředl do alchymie – ostatně jako člen staré pražské patricijské rodiny by to měl mít snad přímo v popisu práce. Přiblížil tak nejen časoprostor své povídky Rudolffinské mystérium, kterou zveřejnil v knize Imperium Bohemorum, ale světil se se záměrem napsat utopii, jak se sluší a patří. Jeho svět vzešel z egyptské utopie a Horovy družiny, o které se toho moc neví, jen to, že dosáhla mnoha úspěchů na poli alchymie. Zajímavá je informace, že knihu chce Ondřej napsat pro

svého mentora, zesnulého Josefa Nesvadbu, který s myšlenkou románové utopie v dystopických Čechách přišel.

Další přeplněnou přednášku měla jako vždy Františka Vrbenká, s níž se tentokrát přikrmil na tématu pojídání lidského masa Jan Kovanec. Je pravda, že Františčině přednášce tento komický prvek vnesl netradiční náboj a posluchači si mohli užít spolupřednášení dvou nepřilíš sourodých elementů. Prostě to žrali.

Ondřej Herec docela případně promluvil o vykrádání autorů a neodkazování na zdroje z internetu, což je problém, který se nevyhnul ani české sci-fi scéně. Bylo by pochopitelně lepší, kdyby nebylo toto téma vyvoláno Ondřejovou nutností obhájit svoje dílo v pocitu ublíženosti, ale ke cti mu lze přičíst, že zachoval nejvyšší míru objektivity, jaká se v takto osobním boji dá vůbec zachovat.

Tradičně nechybělo ani čtení ze Zeměplochy, na kterém jsem sice nebyl, ale troufnu si odhadnout, že Honza Kantůrek měl zase plný sál, ve kterém se nedalo dýchat, čelť ukázky z připravované Zeměplochy Making Money a právě vycházejícího dalšího dílu vědy na Zeměploše. Nakladatel Vlastimír

Talaš s politováním oznamoval, že zdravotní stav Mistra Pratchetta je natolik vážný, že zrušil veškeré promoakce na celém světě, a tak se jej nedočkáme, jak se původně čekalo, a že Terry ještě možná zaletí do Japonska, čímž svoje cestování po světě zakončí. Uf, vešlo se to do jedné věty.:

Nalim Lidochaz protentokrát poslal popkulturistu Conana na Mars a před natřískaným sálem dokazoval, jak a co všechno na rudé planetě a ve vesmírném výzkumu souvisí s Cimeřanem. Fenomén Conana spojený s Brnem by vůbec stál za prozkoumání, člověku nedá spát myšlenka, že Brno k archaickému bojovníkovi tihne více než Praha. Snad proto, že hovoří o zašlé slávě v čase Kdysi? Jedno je ale jisté – barbar Conan je daleko více Moravák než Čech.

Tombola proběhla pod taktovkou Jarka Mosteckého, alting Conan Society vedl sám velký pořadatel a brněnští fanoušci na něm předvedli všechno, co předvádějí každý rok. Je příjemné vidět, že ne všechny věci se mění k horšímu – Klikinův zpěv si svou úroveň zachovává po dlouhá léta bez jakýchkoli výkyvů.

A co dál? Další přednášky, ale hlavně setkávání lidí, kteří se často neviděli celý rok. Brno je na jeden víkend středem SF Česko-slovenska a přijíždějí všichni, kteří něco pro fandom znamenají. Možná si ale ne všichni uvědomují, co pro celý fandom znamená Zdeněk Zachodil, který zcela jasně táhne nejen celou brněnskou scénu, ale i prodejnu Arrakis. Cen je ve fandomu dost, nějaká by se pro něj měla rychle najít.

Šumař

<http://sumar.bloguje.cz>

Skon 2007

Již druhý ročník setkání příznivců hororu a Dart Artu se pod názvem Skon konal v sobotu 1. 12. v pražském kině Aero. Začátek byl naplánován na desátou hodinu dopolední. Na místo konání jsem dorazil s menším zpožděním, ale jelikož v kině pravděpodobně ůřadoval místní poltergeist, kvůli němuž promítací technika střídavě fungovala a nefungovala, o nic jsem nakonec nepřišel. V kině se v té chvíli sešla asi třicítka lidí, upírů, démonů a jiných monster, která se postupně rozrostla na nějakou stovku. Pozdravil jsem se s Molírem a Jardou Houdkem, které jsem jediné z přítomných znal osobně, a pak už se technika konečně umravnila a mohlo se začít.

Jako první bylo na programu asi dvacetiminutové videopředstavení Dart Artu jako takového, sice mu moc neholduji, ale proti gustu... však to znáte. Po té nastoupil Paesant s první částí přednášky Zlatý věk bečkového filmu. Během přidělené půlhodinky se od padesátých let ve znamení velkých monster z vesmíru dostal až k létům sedmdesátým ve znamení už nevim jaké obskurnosti. Ale pamatuji se, že ukázky, kterými doplňoval představované nejen hororové filmy, byly vskutku výživné. Nejvíce mi v paměti utkvěl film o dvou obřích mozcích, co na naši matičku Zemi zavítají z dalekého vesmíru, jednom hodněm a druhém zlém a sexuálně zvrhlém a neukojeném. Br.

Po krátké občerstvovací přestávce, kterou účastníci kromě baru mohli strávit i prohlídkou výstavy Dark Artu ve foyeru, pohovořila Lament o hororových subžánrech. Rovněž ona doplnila přednes ukázkami. Nejvíce mě zamrazilo při pětiminutovce z remaku *Hory mají oči*. Udělal jsem nikoliv první mentální poznámku dne „Musím si sehnat“. V poledne nastoupila na pódium dívčí taneční skupina Jedová Růže a předvedla nám nějaké to gothic belly dance tanyny. Dobré to bylo.

V půl jedné přišlo na řadu promítání prvního z připravených filmů. Šlo o *Horror Hotel*, což je trochu zapomenutý čarodějnický horor z roku 1960 vyprávějící o mladé naivní studentce, která se kvůli průzkumu dějin upalování čarodějnic vydá do jednoho tajemného městečka a je za to po zásluze potrestána.

Nebo tak nějak. Strukturou to hodně připomínalo *Psycho* z téhož roku. Nebyla to sice žádná vyložená bomba, ale ke koukání to bylo.

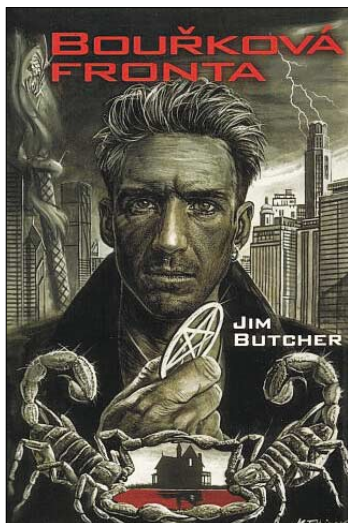
Po promítání nám byl představen fenomén jménem *Zombie walk*, což je přesně to, co říká název. Sejde se parta blá... nadšenců, co se namaskují za zombie a posléze vyrazí na pochod městem mezi nic netušící spoluobčany. Po světě se těchto akcí konalo již několik a nyní přichází na řadu i Praha. Pokud jsem si to správně zapamatoval, klíčové datum zní sobota 17. 5. 2008, podrobnosti hledejte na www.sanctuary.cz/skon.

Následovala přednáška *Upířský fenomén* v podání Mefisto, která se netajila tím, že se jedná o původně jednuapůlhodinovou přednášku zkrácenou na půlhodinovou, což se projevilo především překotným tempem. Někdy bych si to rád poslechl v původní nezkrácené formě, protože téma bylo zajímavé a podávané informace rovněž. Druhou částí Zlatého věku bečkového filmu pak pokračoval Paesant, tentokrát shrnul léta osmdesátá až devadesátá. Jedním z vypíchnutých majstrštyků byl *The Toxic Avenger*, který je za 99 Kč k dostání v Levných knihách, což jsem pochopil jako narážku a po doplňující konzultaci s Molírem jsem si ho po cestě ze Skonu zakoupil. (Nedělní info: Film jsem zhlédl a koupě nelituji, moc povedená záležitost.)

V té chvíli nabral program už hodinový skluž, ale naštěstí byl ještě čas před návratem kina Aero k normálnímu provozu promítnout i druhý plánovaný film, a to sice původní *The Texas Chainsaw Massacre*. Nedávný remake se mi líbil poměrně hodně, a jelikož jsem původní film neznal, byl jsem zvědavý, jestli dostojí pověsti ještě kvalitnějšího dílka. Stručně a jasně: doštal.

Těsně před půl šestou byl pak letošní Skon ukončen příslibem dalšího ročníku. Přestože nejsem přímo hororový fanoušek, festival jsem si užil, pobavil jsem se a nasál nějaké ty nové informace. Příští rok mám v plánu se zúčastnit opět, a pokud vám hororová a dartařová tematika byť jen trochu říká, mohu vám vřele doporučit totéž.

Petr Řihánek

Dva knižní nářezy, každý z jiného soudku.

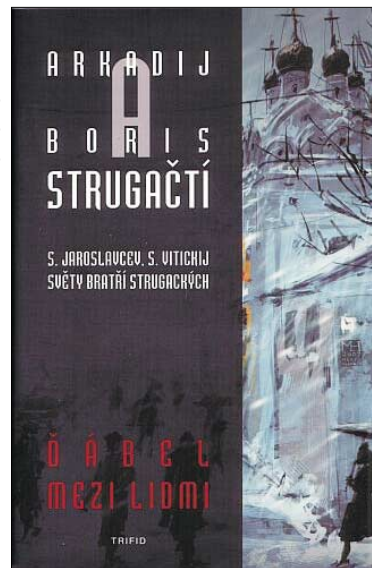
Bouřková fronta od Jima Butchera je zajímavou variací Phila Marlowa a přiblíží nám práci jediného chicagského čaroděje (pozor, odmítá vystupovat na večírcích).

Po mnoha letech jsou tu opět (ze dvou třetin zcela) noví bratři Strugačtí a sbírka jejich prací

Ďábel mezi lidmi

Nepoletíte s nimi do vesmíru, spíše se dovíte o těžkém, nelidském, d'ábelském životě v Rusku minulého století. Bratři nehledají pro Rusy omluvu, nicméně čtenáře napadne, co by se stalo s námi (a z nás), kdybychom museli projít tím, čím Rusové.

Vydal Triton, Butcher: 360 stran, 289 Kč / 209 Kč, Strugačtí: 504 str., 349 Kč / 279 Kč

Ako k SF prišiel: Ivan Al'akša

Keď sa ma ľudia pýtajú na moje začiatky s fantastikou, obyčajne odpovedám tak, že k sci-fi som prešiel skokom rovno od Winnetuooviek. „Čitateľsky“ som vyrastal v socialistických osemdesiatych rokoch a zdrojom môjho knižného povedomia sa stala mamina knižnica. Aby som to vysvetlil, mama dnes bez problémov hráva doma na počítači Diablo (kedysi Alien vs Predator aj Doom) a v našej domácnosti už za socializmu bola ona širitelkou toho, čo by šéfredaktor Fantázie nazval dnes moderne – popkultúrou. Od otca som zasa zdedil vzťah k písaniu a novinám a skôr k tým praktickejším veciam, on tým „rozprávkam“, ktoré sme pozerali každé poobedie na rakúskej televízii, neprišiel nikdy na chuť... Mama si práve kvôli programu ORF dokonca predplatila rakúske ľavicové noviny VolksStimme, odkiaľ sme tie kecy okolo vyhadzovali a ostával nám (teda jej) vždy iba program rakúskej telky... Tak ma vychovával Michael Knight na svojom K.I.T.T.-ovi a kapitán Kirk na „Raumschiff Enterprise“.

Ale späť ku knihám – naozaj si pamätám z detstva akurát Gul'ka – Bombul'ka, Opice z našej polície, krásne ilustrované Staré grécke báje a povesti (knihu vlastnila krstná a bol to pre mňa rituál – návšteva u tety, požiadanie o knihu, ona z nej odstránila obal, aby som ho nepotrhal, a už som všetkým dal pokoj), romány Karla Maya (ale len tie z divokého západu, so vše-

tkými „Old nejakými chlapmi“ a náčelníkom Apačov – dokonca som kedysi vymenil angličák za troch umelých indiánov, čo v očiach môjho brata, dnes ekonóma, znamenalo absolútnu neznalosť hodnoty vecí, ja som sa ale s indiánmi vedel zahrať oveľa lepšie, ako s maličkým autičkom...)

No a potom prišli scifička – nedám dopustiť na príkladných sovietskych námorníkov z posádky ponorky Pionier, ktorej energiu stačilo dobiť tak, že jeden kábel sa natiahol na dne mora do mrazivo studenej vody a druhý do teplého prúdu a rozdiel teplôt vyrobil energiu pre túto najrýchlejšiu ponorku sveta, schopnú ponoriť sa do najväčších hĺbok. Ostaňme ešte pri sovietskych budovateľských dielach – kto si z tých dôb nepamätá na knihu Skaza planéty Faena? Odvtedy som vedel, prečo

je za Marsom pás asteroidov, začal som sa zaujímať o juhoamerické civilizácie a neskôr som tak trochu zabrdol aj k Dáni-kenovi, ale to ma našťastie rýchlo prešlo.

Nedávno som stretol pána Jána Feketeho, ktorého som tiež pozval na Parcon, a keď som videl v jeho rukách jeho knihu Okolo galaxie za 80 týždňov, ozvali sa zasa skvelé spomienky na koniec 80. rokov, ešte s knižkou Jozefa Repka Kolónia Lambda Pí – obe diela som hltal a boli to skvelé scifička. To však už bola puberta, prišli skvelé antológie Stratený robot (!!!) a kultovka – 10 x Sci-fi, kde som poviedku Piloti z rodu ľudí čítaval znova a znova a nemôžem povedať, že by išlo iba o skvelý literárny zážitok...

Potom prišla revolúcia, ja som natrafil na prvé prejavy Fandomu – takzvanú Asociáciu fanúšikov SF a F, ktorá nás dva roky zásobovala knižkami, a tam som (teda hlavne moja zarábajúca mama) nechal plno peňazí za skoro úplne všetko, čo začalo vychádzať. A to som už prepadol Howardovmu Conanovi, Tolkienovi, celkovo fantasy a hrám na hrdinov (Dračí doupe) a tam sa začína už iný príbeh – príbeh fanzinu Meč a mágia, neskôr FANTastického magaŽÍNu a nakoniec Fantázie...

Ivanove historky z objavovania Fandomu:

O existencii akejsi inštitúcie, ktorá sa tvárí ako združenie fanúšikov fantastiky, som sa sporadicky dozvedal už od konca osemdesiatych rokov. V zborníku SF01, pokiaľ sa dobre pamätám, boli zmienky o niečom podobnom z pera Vlada Srpoňa a Dušana Slobodníka, pokračovalo to rubrikou vedenou tuším tiež Vladom Srpoňom v časopise Mladé rozlety (dokonca som si v tej dobe robil výstrižky a ten zošit stále mám) a samozrejme českou Ikariou. Dokonca v Šali sa vyskytol v tom čase aj pokus o sci-fi klub, keď sme však zorganizovali „Vago-con“ (cez Šaľu tečie rieka Váh) a organizátorov (do desať ľudí) nás bolo viac, ako návštevníkov, tak to zapadlo prachom. A Fandom bol pre mňa stále vzdialenou inštitúciou...

Hra na hrdinov Dračí doupe (založená na princípe Dungeons and Dragons) bola viacmenej spúšťačom môjho prieniku do Fandomu. V Česku začali hrať hry vytvárať fanziny, kde sa dopĺňali pravidlá, vymýšľali pre DrD príbehy a tvorila sa tá „komunita“, ktorej som rozumel. S kamarátom Bladorhillom, elfom – kúzelníkom, som ja, kroll – bojovník Drakken vytvoril fanzin Meč a mágia. Jeden z prvých, ktorí sa na náš fanzin „namotali“, bol Viliam „Detrimentor“ Búr (doteraz sa obšmieta okolo Fantázie). Mimochodom, prvý Meč a mágia urobil Bladorhill tuším na ZX Spectrum, vytlačil texty, nakreslil obrázky, všetko rozstrihal, nalepil na dvojhárok a potom kopíroval... Všetko sme to robili tajne, pred rodičmi sme sa v tom čase pripravovali na prijímačky na vysoké školy...

V čase, keď som robil fanzin Meč a mágia, som si v Smene na nedeľu prečítal rozhovor s nádejnou slovenskou maliarkou Martinou Pilcerovou. Rozhodol som sa získať do môjho „časopisu“ nejaké ilustrácie a na drzovku som išiel do redakcie a do-

Deník šíleného čtenáře

Občasný recenzent kulturního týdeníku A2 Pavel Houser sice od r. 2005 publikoval dva svazky „dialogů o současné vědě“ (jakož i *101+1 KAKURO pro každého*) a nepochybují, že popularizace lidského pozná(vá)ní nebo „jen“ cvičení intelektu mu je vedle denního chleba i upřímnou zálibou; přesto si trůfám tvrdit, že jeho srdci je bližší opačný pól dědictví, jež si odnesl z mladického angažmá v SF fandumu – záliba v ne- a nadreálnu hraničícím s bizarností. A stačí málo, aby jedna její fazeta byla pro (jeho stálého) nakladatele atraktivní, zvláště je-li s rukopisem na místě ve správnou dobu (úvod je datován zářím 2006, kniha vyšla počátkem léta, ale na trhu je i před vánoci): výběr citátů, jež autorovi „přišly zábavné či jinak působivé“, řazený tematicky a do dárkově-zábavné podoby přifouknutý ilustracemi (ty pojmenované jsou přeházené).

Houser právem varuje, že kniha by se neměla číst na jeden zátah; ale co si má počít recenzent? Snad tedy také vytrhnout pár kousků: nejčastějším tématem je (5x) zrůda a (trochu vágně nesourodá) škatul-

máhal som sa redaktorky, ktorá rozhovor robila. Od nej som zasa pýtal Martininu adresu. Aj som ju získal, napísal som jej list, poslal fanzin a Martina skutočne odpísala, poslala nejaké tie kresby a zavolała ma na Parcon 1994 do Banskej Bystrice, že sa tam snád' niekde stretneme, že ona by tam mala vystavovať obrazy. Aj sme sa s Bladorthillom na con vybrali, po príchode sme sa zaradili do dlhej rady, v ktorej sa čakalo na registráciu a vstup na Parcon. Ako sme tak s kamošom kecali, zrazu sa k nám otočila baba, ktorá stála pred nami, a hovorí: „Nie si ty náhodou Ivan z Meča a mágie?“ Bol som, mal som aj tričko Meč a mágia a tak sme sa s Martinou stretli – úplnou náhodou ešte hneď v rade na Parcon. Tým pádom sme s Bladorthillom boli aj ubytovaní vo vedľajšej izbe ako Martina Pilcerová, ktorá bola vtedy už vlastne „Fandom-inside“.

Počas Parconu 1994 v Banskej Bystrici sme sa ešte pohybovali v prostredí hráčov hier na hrdinov. Jeden večer sme boli dohodnutí s Nitranmi na nejakej izbe na internáte, že si zahráme dračák. Výťahy ale nechodili, tak sme si vzali našu fľašu ginu, na zapíjanie tonic a šliapali sme po schodoch. Kdesi počas cesty sa k nám pridala akýsi chlapík, zjavne ostrieľaný fandomák, ktorý veľa kecal a nerozpakoval sa ponúknuť sa z našej fľaše ginu. Obdivoval som toho človeka, súkal zo seba históriky o ľud'och z Fandomu, ktorých sme my mali za hviezdy a okrem toho nepotreboval gin zapíjať tonicom... Počas cesty sme stihli vymyslieť, že by sa zišlo, aby na Slovensku existoval sci-fi časopis, ibaže ho nemá kto robiť... Heňo, tak sa volal, nás vzal rovno aj na izbu, kde mali posedenie spomínané „hviezdy“ Fandomu. Matne si spomínam (vtedy som ich ešte z videnia nepoznal), boli tam všetci tí dnes známejší – výkvet českého

ka); „logická dedukce“; následují 4x pedagog, pohřeb, sen, zrcadla; 3x vedle piva, psychoanalýzy, sebevraždy, smrti a šílenství mj. i nečekané květiny a děti – ty ovšem vesměs od Charmse, neboť po boku „mizantropie“, k níž se Hauser v úvodu hrdě hlásí. (Mizerně vysázená) bibliografie postrádá (vedle jmen překladatelů; hanba!) rejstříkové zpětné odkazy, jaké dílo posloužilo k čemu; největším počtem titulů (7) je zastoupen Thomas Bernhard, po 4 Douglas Adams, Borges, Lem, Lovecraft a Steklač, opakovaně je excerpován kultovní, ne-li iniciační román Houserova okruhu *Garik* od Jiřího Doštála a podobně nedocenený *Strach nad Albrechtovem*. Bohužel často vyžadují vybrané úryvky dovysvětlení kontextu, někde Houser neodolá ani vlastnímu komentáři a usilovně žertovně komolená k jeho černému humoru příliš nesedí.

Není to špatný nápad a nezajímavé prolistování, i kdyby jen v knihkupectví; dostat ji zadarmo (ať k recenzi nebo pod stromeček) neurazí a dárci nezahanbí. A třeba se příště od Dokořanu dočkáme i Houserova původního díla? **Jan Vaněk jr. (pro A2)**

a slovenského Fandomu na jednej izbe s poschodovou posteľou, v alkoholových výparoch, s gitarou a v družnom rozhovore. Heňo sa hneď zaradil, nás si nikto nevšimol a až takí drzáni sme vtedy neboli, aby sme sa pridali. Pokus včleniť sa do Fandomu teda nevyšiel ani vtedy, odišli sme hrať nejaké ďalšie dobrodružstvo s Drakkhenom a Bladorthillom...

Komunikácia s Martinou však pokračovala, ja som jej písal, ako by som rád robil sci-fi časopis a ako sa na mňa pozerajú „zvrchu“ ostatní žurnalisti na výške a ona zase ako by sa rada dostala na VŠVU a ako ju tam nechcú, lebo maľuje sci-fi (dostala sa nakoniec na piatykrát). Niekedy v roku 1996 ma nakoniec zaviedla do jedného bratislavského klubu a tam som to na ostrieľaných fandomákov vybalil: chcem robiť časopis, pod'me do toho... Nasledoval výsmech a vysvetlenia, prečo sa to nedá: „Nie sú ľudia a nie sú peniaze!“ (Mimochodom, mali pravdu, s dnešnými vedomosťami by som mladým naivným sci-fičatám povedal to isté...) Ešte v tom istom roku ale rozposlal viacerým sci-fistom svoj list Martin Králik, v ktorom v niekoľkých bodoch opísal, čo sa musí udiť v slovenskej fantastike. List došiel aj mne, stretli sme sa, dohodli sa, že pár bodov preskočíme a vrheme sa rovno na bod „časopis“. Pridala sa Vilo „Detrimentor“ Búr, pomohol Peter Kunder a v bratislavskej krčme Umelka, pri červenom vine, vznikla Fantázia číslo 0. Prišli sme s čerstvo vytlačeným časopisom na Parcon 1997 do Spišskej Novej Vsi a ľudia z Fandomu nás začali objímať, niektoré dámy bozkávať, niektorí si pýtali podpisy. A tak som sa stal konečne členom Fandomu...

Ivan
Původně připraveno pro časopis Fantázia, redakce děkuje Ivanu Al'akšovi za svolení k přetištění.

Zlatý věk české pohádky

V rubrice Kultura (MF Dnes) odstřelila 27. prosince Mirka Spáčilová celou produkci vánočních pohádek tvrzením, že sotva vydrží v paměti do Tří králů, natož aby oťřásly trůnem Tří oříšků pro Popelku. Vyčítá jim režiséry, kteří se snaží hubenou kostřičku scénáře obalit masem podívané a baladickou poetikou, v níž jako přes kopírák planuly louče, rámusily jarmarky a kompars se opíral o hrábě v muzeu lidových řemesel.

Hned po krátkém návodném úvodu začne odrovnávat jednu po druhé. Na každé našla nějaký nedostatek a místo aby dílo posoudila v komplexním celku, vynesla jen celkový odsudek.

V romanci *Tři životy* sice vyzdvihuje prostor věnovaný přirozené erotice (škoda, že jsem tento, stejně jako žádný z dále promlouvaných snímků, neviděl), ale už zápletku označí lánanou přes koleno, hrdinu za typ Fanfána Tulipána, ale bez humoru, a vzácná místa, kde se snímek filmařsky nadechl, jsou dle ní školometský doslovně vysvětleny scénářem.

V *Začarované lásce* nemá děj ani obsah, ani vtíp. Režie je nahrazuje efekty a Spirituál kvintetem. Skvostná Ivana Chýlková (nejspíše kamarádka MS) byla obsazena do role takřka mrazíkové šaradějnice, skuhrající dokola pár stejných vesměs holých vět.

O *kominickém učni a dceři cukráře*, snad ani nejde o pohádku, ale o retro ve stylu Četnické humoresky. V kostce brněnský Dickens s bratříčkem Popelky za hospodářské krize v obrozenecky spolkovém tónu včetně ochotníků místo kejklířů, s foglarovsky zlými hochy, již pijí a kouří. Opět bez úsměvu.

Snad jen odsudek *O dívce, která šlápla na chléb* je tak mírný, že cokoli ještě mírnějšího by byla vlastně pochvala, ale co se jí zrovna zde líbí: cizácká zápletky podle H. Ch. Andersena a řádění Barbory Hrzánové (určitě také kamarádky) jak podle Davida Lynche (taky nějaký cizák).

Tři srdce z ostravského studia přinesla další osudově ponurou historiku: zase nechyběl trh, vesničán na starém bělidle házející klobouky do výše a záplava smolných loučů. Kostrbatý scénář připomínal absurdní drama a jediný nevšední okamžik, souboj zloducha s Janem Potměšilem na vozíku, se zvrhl v nechtěnou parodii husitské bitky včetně řemdihu.

Příběh *O uloupené dívožence* neměla Spáčilová jak pohanět a tak jen poznamenala, že byl o chlup rozvernější než předchozí opusy, ale loučemi se rovněž máchalo ostošest a moderní vtípky se vyráběly pomocí francouzských frází (že by žeré-mandlé?).

Křišťálek meč se zase vrátil k baladě: sice se zajímavým motivem dětské viny a snahou o filmařské vidění, ale opět v duchu umělé rytirny na hradech. Vládla mu Zuzana Bydžovská, zářící i po boku Karla Rodena v silných střídmých momentech jinak přelyrizovaného vánočního příběhu.

Jediné americká pop masovka Shrekoleda došla uznání v očích katanky domácího umění díky, jak sama napsala, „svatokrádeži smichu“, kterou si dovolila spáchat. Šrekovo přání Smradlavých vánoc a zlé noci si prý na rozdíl od *Pohádek ze skanzenu* (jak se jmenoval i její článek) zapamatujeme.

Ani slovo o tom, že sedm nových pohádek na jedny Vánoce svědčí o nástupu mladé dynamické generace tvůrců a že to jednoznačně dokazuje, že prožíváme *Zlatý věk* pohádkové televizní zábavy.

J.V.V.P.

Sorry, vole, error

vybral a sestavil Vlado Ríša

Pro mě byl humor vždycky spojen se schopností dívat se na věci z různých úhlů současně, [je to] záležitost inteligence.

John C. Wright (Zlatý věk)

Když jsem bral knihu poprvé do rukou, napadlo mě, jaké by to bylo překvapení, kdybych něco z dílny Vlada Ríši pochválil. Ta možnost tu byla, sbírka se prezentuje jako humoristická a její humor pak jako pivní, a co už by našim autorům mohlo jít lépe. Mělo mne varovat, že naši přední humoristé JWP a Ondřej Neff se do ní nedostali, ne že by o ně Vlado nestál, ale buď nestihali odevzdat v termínu, nebo se sestaviteli jejich kousky nezdály býti humoristickými. Což je možná způsobeno tím, že ať mají výše zmínění napsat cokoli, vypadne z nich burleska, možná právě s tou jedinou výjimkou, jsou-li požádáni o humoristickou povídku. Ale dosti o autorech v knize nepřítomných a podívejme se na ty, kterým se podařilo zadání naplnit.

První třetinu knihy zabírá dlouhá povídka Martina D. Antonína *Divopivo*. Trocha toho fekálního humoru by se dala snést, kdyby ta věc nebyla tak nekonečně dlouhá a každý vtípek nebyl recyklován do úmoru. Nejužnavnější je asi věčné komolení trpasličtiny, jehož se dopouští rytíř Dobromil, který prostě musí v každé větě spáchat alespoň jeden (později už jen rádo)žertovný přebrept. Nicméně i tak jde o jednu ze tří lepších prací, které se dají v knize při troše trpělivosti nalézt.

Plechovka piva Jarka Mosteckého je sotva čtyřstránková anekdota, pointa, dá-li se to tak nazvat, je ale zjevná již stránku před koncem a příliš humorná mi nepřipadá. Jak souvisí název s dějem, mi zůstalo utajeno.

Zato *Okrajový stopník* Zdeňka Rosenbauma s cca pětaticeti stránkami slibovo rozehráá něco onačejšího. Autor se pokusil o poctu Stanislavu Lemovi a psaní SF, jak se provozovalo v šedesátých letech, ano když hodně znásilníte paměť, mohl by vám Stopník připomenout Invazi z Aldebaránu, ale vznikla spíše nepovedená parodie (a navíc spíše Sama Lundwalla). Když odhlédneme od nanicovatého děje a průhledné pointy (zase nám někdo vysvětlí Tunguský meteorit), zůstává tu spousta poznámek pod čarou, které se ani nesnaží být vtípné a doufají čtenáře udolat jen svým množstvím. Vedle několika snesitelných až málem vtípných jako galaktická rasa HRNEC (hlava, ruce, nohy et cetera) tu najdete přes padesát vysvětlovaných zkratk typu AUS (autodestrukční systém), POŠKOL (povinné školení loajality), prd (galaktická časová jednotka). A to vybírám ty na popis nejkratší, ne nejtrápnější.

Následují čtyři mikropovídky Milana Petráka:

Birkvé spojující, jak název napovídá, téma piva a IQ. Místnímu nezaměstnanému opilci zasedne místo v hospodě doktor Jaga. Po poněkud nepravděpodobném rozhovoru sešle Jaga na Honzu Králíka kletbu. Jeho IQ bude odpovídat desetinásobku piv, které vypije předchozí den. Honza zažije několik dní velmi vysoké inteligence, pak se ale zapomene napít a IQ mu klesne natolik, že se nedostane ani do hospody, a to je jeho konec. Hmm.

Úspěšný smolař a **Změřený zázrak** jsou podobného rodu a jejich největší předností je, že alespoň nejsou dlouhé. **Jemná zbraň** slibovala rozehrát zajímavější partii, ale špatné skloubení motivu neodvratně věštyb a světa bez žen spolu se zavádějícím názvem zabilo autorovu velkou příležitost. (Teď jsem toho asi prozradil mnoho, ale nečekám, že když jste si knihu doposud nepřečetli, že se k tomu rozhodnete po mé recenzi.)

Hrátky s pamětí Jany Rečkové jsem asi (zase) nepochopil. Představa čtenáře, kterého rozesměje či alespoň pobaví v zápětí vysvětlená zkratka SVP-PPNVN (Strážce veřejného pořádku – pomocný policista na volné noze), je mi příliš cizí. Proč hrdina, jedno z dvojčat, naráží v alternativním světě, kde je naše braková literatura klasikou nebo alespoň považována za velmi zábavnou, rovněž na dvojčata opačného pohlaví, mi zůstalo stejně jako smysl celé povídky utajeno. Nicméně musím přiznat, že se autorce na několika místech podařilo skloubit humor a erotiku tak vtipným způsobem, že vám těch jedenáct stran textu nepřejde příliš.

Systémová chyba Jaroslava Petra je opět anekdota, ale bránci vám rozhodně nenatrhne. Profesor Hnízdil (hahaha) napodobí zahraniční experiment s působením umělého švába na skutečné exempláře napodobovaného druhu (to si JP nevymyslel, to se skutečně podařilo) a vytvoří umělého ptáka. Ten se ale ztratí z dosahu jeho přístrojů, protože vytvořil umělého stehlika, který mu pod vlivem hejna odletěl na jih. Nějak se zapomnělo, že původně šlo o roboty, kteří působili na živé tvory a ne naopak. Pokud by tedy logika měla co dělat se snahou o vyvolání záchvatu smíchu.

Práce Pavla Bezouška **Grosbírnau** není ani fantasy ani SF, leč příliš vynalézavé spojení trampířské a duchařské povídky, nejspíše napsané pro nějaký projekt typu Česká povídka (Zabij mě líp, Leonardův kabinet), která po odmítnutí tamtéž skončila u Vlada Říši.

Zmenšováci Jana Kovanice nejsou nic jiného než politický traktát, bez děje a bez pointy. Jen hříčka, která by nás měla pobavit blasfemickým připomenutím kdysi posvátných jmen.

Třetí Honzova cesta je pokusem Vlada Říši o transformaci moderní pohádky do SF. Znáte ty krkolomné příběhy, kde princezna zachraňuje Honzu a tak podobně. Tak si ještě představte, že všichni mluví a jednají jako svazáci na školním vyletě, a ziskáta představu o této variantě Honzikovy cesty. Kupodivu to ale jakýmsi kouzlem nechtěného nakonec drží pohromadě a snad by se to i dalo vydržet, kdyby to nebyla druhá nejdelší práce sbírky.

Martina Šrámková napsala o **Přistání mimozemšťanů nedaleko Peček tak, jak ho zaznamenala devítiletá A. H.** Název prozradí vše, co se v povídce stane, a vám zbude jen vychutnávat jazyk a vcítit-

ní se do myšlení a pocitů devítileté (jen mírně idealizované) holčičky. Dle mého nejlepší povídka knihy.

Zbývá nám **Odpal to, Red!** od Petry Neomillnerové. Její povídka bezprostředně navazuje na Capricorn 70 z Punk Fiction a humor v ní naleznete, když jej ztotožníte s nadsázkou. Že je autorkou žena, prozradí způsob řešení konfliktů, abych tentokrát tolik neprozrazoval, představte si, že autor zavede své hrdiny do neprolomitelného obklíčení (třeba armádou hodně naprdnutých syslů, abych nevybočil z intencí knihy), a když je potřebuje zase dostat ven, vzpomene si, že mají ve sklepech těžký kulomet.

Prstíky mám celé otlučené, recenze je hotová a já dumám, zda si je mám zase pálit stykem s horkou a posvátnou plotnou české SF, když tu narazím na čtenářský komentář DZ, který stručněji říká skoro totéž, zdá se, že mé rouhání je dost rozšířeným názorem:

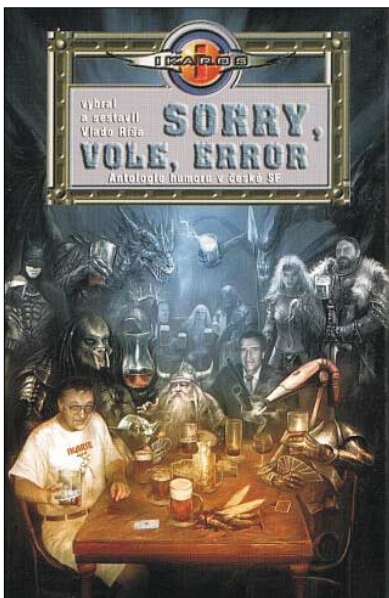
U některých povídek jsem nějak nepochopila, čím jako mají být vtipné, třeba zrovna ta Třetí Honzova cesta nebo Odpal to, Red. Vlastně ani ta povídka Honzy Kovanice mi nijak veselá nepřišla. Já – na rozdíl od některých jiných – jeho mírně archaický a „poučovací“ styl sice mám ráda, ale tady i přes docela zajímavou pointu rozhodně nemůžu říct, že bych se smála. Vlastně mi to taky přišlo až příliš realistické a tudíž

vlastně smutné:-/

Všechny Petrůvsky povídky, ta od Jarka Mosteckého i některé další (třeba ta o tom zlém hajném) byly vcelku rozkošné anekdoty, navíc i pěkně zpracované, ale asi znám řtipů už příliš mnoho, takže mi u všech byla pointa jasná tak cca třetinu, ne-li polovinu povídky před koncem, navíc mám pocit, že i lidem, kteří zrovna nenosí v hlavě tisíce anekdot, kolikrát sami autoři pointu zbytečně „vykecali“ několik odstavců před koncem.

Jediné tři, u kterých jsem opravdu sem tam vyprskla smíchy, bylo Darionovo Divopivo (u toho jsem se několikrát smála tak, až se po mně v tramvaji spolecestující divně dívali – ačkoli „bodré podoledne, přináším vám bodrou krávu“ je v podstatě starý gag, ale stejně vždycky pobaví znovu a znovu), ta věc od Jany Rečkové – jenže u obou dvou mi přišel ten závěr takový nějaký divný a hlavně mnohem míň vtipný, než jsem z té povídky jako celku čekala – a taky jsem se hodně nasmála u povídky od Rosenbauma, jenže jsem se pořádně bavila vlastně jen u té prostřední části, u té první ty věcné vysvětlivky sice byly ze začátku vtipné, ale po čase už jen otravovaly a zdržovaly od čtení, a třetí část povídky je dle mého úplně zbytečná, kdyby to celé skončilo Živagem, tak řeknu super povídka, takhle nevím...

No, slyšela jsem některé zlé jazyky, že na celé té sbírce je úplně nejvtipnější obálka :-) **Zdeněk Rampas & Darth Zira**

Konečný den Valhaly – Mezi světy

Tak, a je to naposled. Kdo by ale vůbec čekal v roce 2004, že to bude trvat tak dlouho, od prvního seznámení s Arnimem von Gallwitzem až po poslední máchnutí posledního Dveřníka. Já tedy ne. Za tu dobu se přitom čtenáři stačili zocelit v kabale, mořeplavbě, mytologii, letectví a především v historii. Myslím, že František Novotný by si zasloužil plaketu „Za vzdělání národa“. Samozřejmě v duchu díla by se slušelo požadovat vyfotografování s ministrem školství.

V první části posledního dílu, tedy minule, jsme se rozloučili s autorovým alter egem paranoidně rozděleným mezi mrtvého a omdlelého Schwertmanna. Překvapivě navazující část vůbec nenavazuje. Věnuje se feldvébloví Helmuthu Groehlovi, se kterým se známe od té doby, co sledoval sestřelení Fáfniho ugame Martinem Lutherem Kingem. Groehla si potom povšiml Lutze a převelel jej do Prahy na Ratschin – Hradčany, kde sídlí Walhalamt, organizace sledující a studující Dveřníka. Groehle je nesmírně citlivý a chápavý, rozklíčuje, kdo je Lutze a kolik je Dveřníků. Nedíváme se proto, že si své vily, ze které nemusí čučet na Himmlerův Oktogon – ponurý hrad inspirovaný Castellem del Monte na Letné, ani uniformy s runou Wunjo (doučte se na www.omniglot.com) moc neužije.

Ale abychom se zbytečně nezanášeli malichernostmi! V průběhu první třetiny knihy začne být globální situace jasná i těm, kteří od Dalšího dne Valhaly pozapomínali všechny politické třenice, tahanice, paralely i vypečené narážky. Bystrý čtenář si po naklepnutí sám rád dozpomenou nebo za pár stran už natvrdo znova přečte. Mezi jinými jsou nakonec polopaticky vyjmenována a prodiskutována všechna má zásadní odkrytí citovaných či parafrázovaných knih v předchozí části. Rozkryt je Muž z Vysokého zámku (IK 12/2007) i Sophiina volba. A takové věštění z I-tingu, na jaké přišel Novotný, o tom se většinou asi jenom sní! Literární žeň je znovu bohatá. Hrdinové se opět scházejí u Betty MacDonaldové. Ve třetím paralelním vesmíru se dokonce motají různí Rampasové a další sci-fi elementy, jezdí se na cony a nacismus je zde výstřední zábavou částí fandumu (Hitler má Huga). Stále mi také uniká, odkud se vzal motiv popsáných kostí používaný též Holdstockem.

Holdstocka si ostatně čtenář u celé Valhalové série musel připomenout tak jako tak, pokud si zrovna nevzpomenul na Rašóne. Konečný den Valhaly totiž vypravuje události Dalšího dne Valhaly viděné z druhé strany. V Dalšími dny to byli čeští emigranti a protinacističtí demiurgové, v Konečném dni je to pohled z pevností hákových mágů. Precizně řečeno, Konečný den je výjimečný, protože je opravdu poslední, zatímco „další dny“ není možné bez kontroly invariantu odlišit. Ale o tom se nebudu šířit, invarianty jsou součástí questu.

Magie svatováclavská je zde dopracována do spektakulárních manifestací s ovlivňováním prostoru – to je lahůčka. A s ní i celá spletitá magická Praha – zakomponování atentátu na Heydricha a vysvobození členů desantu Anthropoid. Pouze zjevení Krále a Světce (sv. Václava a sv. Víta) mi přijde trochu patetické. Vůbec platí, co už bylo řečeno: Důrazem na detaily a každodenní drobnosti se Novotnému podařilo vytvořit dojem

opravdovosti, zvláště pro ty, kteří ještě režim sovětského typu pamatují.

Popravdě řečeno, nevím o magické růži, ale pevně věřím, že studiem pramenů o rudolfínské Praze bych se dopátral. Magická růže, někde výpustný ventil a jinde svorník (ve smyslu zednářském), je umně spojena s Golemem, ale i nacistou Hössem. Její objevení a funkce jsou pro děj zásadní.

Totéž, co o Praze magické, se dá říci o bojových šamanech Kolymské republiky rad. Jen bych byl trochu opatrný ve jmenování Dolganů do role zrádců Ruska, ne že bych se bál Dolganů (i když Brzáková píše, že jejich šamany si na těžké případy zvali Evenkové), ale spíše bych se bál o Dolgany, až bude kniha přeložena do ruštiny.

Co mi zprvu zaváňelo, bylo objevení třetího světa, v němž nakladatelství Triton patří Františku Josefu rytíři Šporkovi, který ná neviditelnou manželku (Skuld) a zachránil Karla VII. Švarcenberka před útokem sudetských teroristů. Dokonce jsem si poznamenal: „Budiž zatracen, kdož děj uzavřeš útekem do jiného prostoročasu.“ Ale, kruté jsem se zmylil! Vyzradím jen provalení rodinné historie se svatým viselcem Gunnarem, jenž se *dušil po mnoho dní, aby prožl jako Praotec*. Vyrazení je to malé, detailně bylo popsáno už v předchozím díle, ale umožňuje mi připomenout, že Ódin se obětoval sám sobě, aby od sebe získal své magické schopnosti. A kromě toho také Franz obětuje oko způsobem velice ódinským, aby nalezl podvodní hrobku prvního Dveřníka.

Světy jsou napíchnuty na rožni, aby se mohly hřát na ohni času, aneb matfyzí vsuvka: Koncept uspořádání paralelních vesmírů a vybrání toho optimálního je velmi zajímavý. Mimo jiné ukazuje, že na prostoru všech paralelních vesmírů lze definovat metriku, alespoň dle Novotného, mám pocit, že teoretikům mnohasvětové interpretace kvantové teorie je tato rozkoš zapovězena. V závěrečné části se provalí její úskalí, která popsal Barrow v Knize o nekonečnu: Je-li všechno možné, pak už se to také (dokonce nekonečněkrát) stalo a stále stává. V této postmoderní alternativě tak děj ztrácí na významu a je otázkou, zda není lepší v takovém případě psát lyrické verše. *„Jsou okamžiky, kdy mám chuť tě zabít“*, *zasyčel Lutze*, který si ostatně vždycky přijde na své.

Na okraj bych nadhodil pár malicherností. *Když tělu chybí sex, mozek ostřeji přemýšlí* – o sexu. Gumrak sice je letiště v Rusku, ale „azrodnom“ neznámá ani letiště, ani nic jiného.

Co se mi poněkud nezdá, jsou všechny ty záměny kolem mečů, přijdou mi jako pušky, které se vystavují, ale nestřílejí. Navíc ke srážce u mrtvoly Svářího míří už tři tanky – jeden s Lutzem, druhý s Eckhardtem a Martinem Lutherem Kingem a třetí s Gunnarem a von Gallwitzem. Jedné velí Ódin přestrojený za Schwertmanna. Ze třetího dílu zcela vypadly eddické světy! Kromě drobné poznámky, že Váli poznal svého otce Ódina přestrojeného za Franze při rozhovoru s Reginleif, jsou vytačovány na okraj a s objevením optimálního světa aristokracie prakticky zmizí úplně. Takže, autore, já čekám!

Pavel Baroch: V moci proudu

Stárnoucí čaroděj Eirell je vyrušen ze svého poklidného zahřívání, vylákan na cestu a vnesen do středu podivných událostí, v nichž smrt jednoho z jeho kolegů a zmizení dávného a velmi mocného artefaktu jsou navzájem provázány s mocenskými ambicemi mladých nedočkavců. Jenže i v magickém světě platí to, co v našem – ambice mladých rostou a úměrně tomu se snižuje jejich chuť učit se, učit se, učit se a cvičit, cvičit, cvičit. Výsledkem je souboj drzosti mládeže se zkušeností stáří.

Mladý drzý Azghar si zločinem přivlastní artefakt starší, než jsou sama kouzla. Má to být jeho vytoužený výťah k moci – s jeho pomocí chce ovládnout Kruh, neformální, avšak soudržné společenství čarodějů, přeskochit starší a zkušenější a v čele mladých a nespokojených věst – nebo zničit – ty první. V osamocení a v totální absenci magické praxe stárnoucí čaroděj Eirell se shodou okolností (kterým, pravda, bylo poněkud pomoheno) stane společníkem a nepořádným protivníkem Azghara.

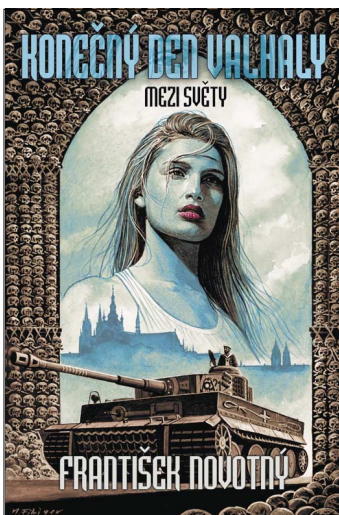
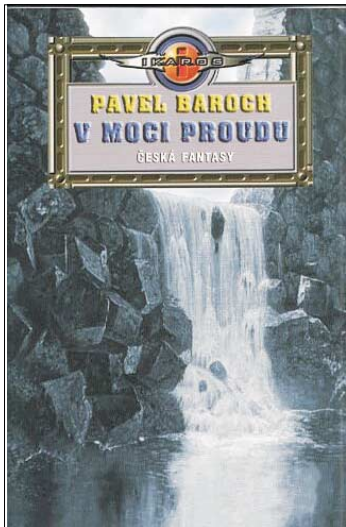
Role jsou rozděleny, karty rovněž. Žolíka ve formě dávného artefaktu drží v ruce Azghar. Jenže karty mohou být i falešné, i cinknuté, někdy obojí a někdy ještě něco navíc. (Tohle je ten poslední případ – karta hlavolamka.) Boj

mezi jednotlivými frakcemi čarodějů se rozhořel jak stepní požár, jednotlivé mocenské skupinky (zpravidla jednomužné) uzavírají účelová spojení, jejichž hlavním účelem je eliminovat nebo ještě lépe zničit potenciálního konkurenta. Do toho vtrhnou ještě další síly, magické zdroje vně Kruhu, a ve středu tohoto maelströmu se zlomyslně leskne artefakt. Čas od času projeví náznak svých schopností, asi jako když víla na okraji palouku lehce mávne svým závojem, pak se zatváří (a zachová) jako těžítka. Pravda, ale i tím jde zabít...

V moci proudu je jedna z početné řady konzumních fantasy. Jako vlakové čtivo to je přijatelný text, který však od vyšších příček v hodnocení dělí několik schodů. Prvním a nejviditelnějším z nich je použití jednoho klasického hollywoodského klišé (naznačím pouze, že ho najdete třeba ve Dni nezávislosti). Druhým je, že na můj vkus je tu příliš mnoho cliftonových kladívek, spousta věcí se náhle objeví tam, kde jich je zapotřebí, a s vlastnostmi, které jsou pro správný běh věci nezbytné.

Pagi

Pavel Baroch: V moci proudu, obálka: Pavel Baroch, MF, edice Ikaros – Česká fantasy, 2007, 292 stran, 199 Kč, brožovaná, hodnocení: 45%.

K tomuto tématu jsem si vypsal: *Nejen jedna, ale všechny pečetě byly zlomeny!* Nepřišli tedy jen germánští bohové, ale i bohové jiných národů. Tento prvek autor takřkajíc nadhodil, ale nakonec s ním příliš nepracoval. Že by se chystal k pobočným větvím? Doufám, že to nejsou jen průsaky zásady: *Náhoda je princip* a jiné jméno pro ďábla.

Když je svět podsvětím, netřeba nikam vstupovat, aneb jak psal staroobřadník protopop

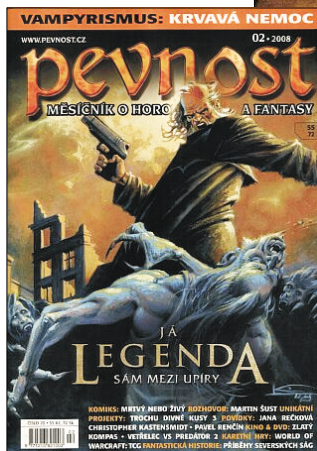
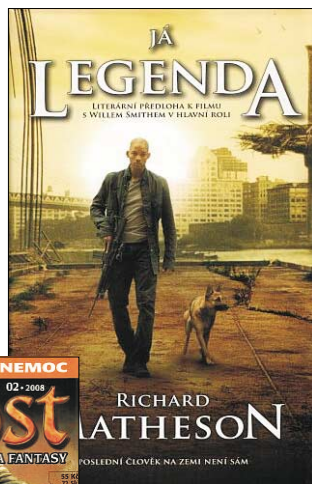
Avvakum: *Kdyby nebylo borců, nebylo by věnců. Kdo touží po věnci, nemusí chodit do Persie, má doma Babylon. ...* Alespoň že se vyjasnilo, proč je mezi posledními dvěma částmi řez právě v Dračím dómu. Je to za námi! Jeden z nejzajímavějších kousků české fantastiky. Doufám, že se na něm bude ještě svět, cestičky jsem naznačil, ale doufám, že ne moc.

Vydal Triton v roce 2007.

Jarek Kopeček

Já Legenda

je klasika od klasika, titulní novela byla zfilmována s Willem Smithem v hlavní roli, ale to skutečně není to nejdůležitější, zmiňuji to zde hlavně proto, abych vysvětlil Laseři žertík se dvěma obáčkami. Pod tou filmovou na rubu

najdete ještě jednu, která vyšla rovněž na Pevnosti.

Titulní novelu doplňuje deset hororových povídek a detailní a fundovaný medajlonek Richarda Mathesona z pera Martina Šusta.

Vydal Laser, 314 stran, 319 Kč.

Civilizační šok: Vyprávění pojaté jako příručka pro potenciální emigranty

Část třináctá: Co Čech, to vzdělanec, co Amík, to bohatc
 Vojtěch Novotný, biolog z Jihočeské university, popisuje ve svých zábavných článcích ze série Papuánské (polo)pravdy (www.vesmir.cz), že Papuánci bezmezně věří tomu, že všechny blede tváře vlastní neomezený zdroj zelených bankovek. České etnikum má v podvědomí zakořeněný podobný mýtus, byť omezený pouze na Američany. Podvědomě očekáváme, že každý Amík musí být nutně bohatý. Vždyť Amerika je země neomezených možností a z chudé Evropy se tam vždycky jezdilo za lepším životem.

Hollywoodské filmy tento mýtus hojně přizívají, ale při bližším setkání s realitou se představa „co Amík, to bohatc“ hroučí. Když se vydáte z Bostonu do New Yorku autobusem společnosti Greyhound, budete projíždět předměstími Manhattanu, které připomínají Stalingrad na konci Velké vlastenecké války. Většina oken je vymáčená, přibitá prkna křížují vyvrácené dveře, ulice jsou lemované kožichem ostnatých drátů. Návštěva Filadelfie, města americké konstituce, ve mně zanechala podobný dojem. O Washingtonu ani nemluví, v parku za Bílým domem chrápe takové množství bezdomovců, že tam nenajdete volnou lavičku.

Občas jsem měl pocit, že mi něco z americké reality uniká. Třeba když ve zprávách na svátek Dikůvzdání tvrdili, že dvacet pět procent lidí z New Yorku muselo vzít zavděk darovaným jídlem. (Pro vysvětlení, krocan a nádivka na den Dikůvzdání jsou pro Američany stejně významné jako kapr na českém středověčném stole.) Čtvrtina populace, to je číslo, které jsem nebyl ochoten přijmout. Nahlédl jsem do oficiálních statistik a je to tak. Pod hranicí chudoby žije v USA 8,2 % bílých, 10,3 asiátů, 20,6 % hispánců a 24,3 % černochů (údaje z roku 2006). Od doby druhé světové, kdy se černoši hromadně stěhovali do průmyslových center za prací, patří právě velká města k místům, kde se koncentrovali. A s nimi i děsivá chudoba čtvrtiny populace.

Situaci popisuje raná epizoda Simpsonových. Bart na Dikůvzdání spálil Lise dioráma znázorňující Poutníky (první usedlíci v Massachusetts, kteří uspěli, protože jich první zimu pomřela jen polovina), a aby se nemusel omluvit, utekl z domova. Zatoulá se do zakázané části Springfieldu, z povzdálí k němu doléhá střelba ze samopalu a houkání policejních aut. Hledá něco k snědku, už mu pěkně kručí v žaludku, ale sváteční gáblík mu uniká. Nakonec daruje krev, a když vyjde zpět na ulici, chudokrevný, ale s hrstí bankovek, vítězně zajásá: „Dvanáct doláčů a sušenka zadarmo! To je země!“ Načež ztratí vědomí a věrný průvodce pes Spasitel mu z bezvládné dlaně sušenku vyžere. Bárť se večere přece jen dočká. Proberou ho bezdomovci, co táhnou do záchranného centra charity. Tam mu na tác kydnou něco, co vypadá značně nechutně, a Bart líčí do kamery televizního štábu drsný život na ulici a vzkáže rodičům, že se stejně neomluví. Tyhle rané epizody Simpsonů byla satira, ze které běhal mráz po zádech.

Na rozdíl od Ameriky jsou Čechy příkladný rovnostářský stát. Pouze úzká vrstva populace vyčnívá do nejbohatší nebo nejhudší třídy, zatímco výrazná většina společnosti si nechudě nebohatě žije někde mezi. Proto je pro nás obtížné se plně vžít do třeba do Simpsonových. Třeba si představit, že ve městech jsou celé čtvrti pod nadvládou gangů, zákony tam policie vymáhá jen stěží nebo vůbec ne, a když tam někdo nepatřičný z blbosti vlezle, koleduje si o kulku do břicha. I v New Yorku, který bývalý starosta Rudy Giuliani hodně vyčistil, si dávejte pozor, na které stanici metra vylezete. V Los Angeles a jinde je znalost dovolených a zakázaných zón otázkou života a smrti. Nedá mi to, abych si nedloubnul do zastánců volného držení zbraní. Ti tvrdí, že když se slušní lidé ozbrojí, zamezí tím kriminalitě. Jenže když vám chcípne auto v nějakém ghetu a snědí domorodci vám začnou odmontovávat kola, nemyslete si, že je zastrašíte coltem ráže 45. Možná na pět minut, než si doběhnou domů pro samopal. Jestli do té doby nezmizíte, ani zaplacené členské příspěvky v National Rifle Association (NRA) vám nepomůžou.

Když sedám s kolegy u oběda, hovory kolem stolu se překvapivě často točí kolem tématu, co by si člověk počal s pár miliony dolarů. Hovory o penězích a bohatství jsou národní obsesí. Bude to tím, že většina lidí žije s napjatým rozpočtem. Samozřejmě si nežíjí špatně, mají dvě zánovní auta v rodině, dům, děti v dobrých jeslích či školách (za které platí těžké školné) a ještě impulsivně kupují nesmysly, které ani nepotřebují. Problém je, že auta mají na lízing, dům na hypotéku a na kreditních kartách dluhy, které jen tak tak uplácejí. Když jeden člen domácnosti ztratí práci nebo je dlouhodobě nemocný, rodina se musí uskromnit. Je nutné vyměnit auta za starší model, půjčit si z banky oproti nemovitosti a přestat dětem kupovat mobilní telefony, iPody a jiné tretky. Pokud rychle nenajdou novou práci, musejí jedno auto prodat, přestěhovat se do menšího domu do chudšího města a poslat děti do veřejných místo soukromých škol.

Problém je v tom, že společenský sešup do „podřadných“ vrstev nenesou špatně jen týnedří (hezké české slovo), ale nerozdýchají ho ani dospělí. I otcové spořádaných rodin se tak snadno octnou v honbě za peněží v polokriminálních kruzích. Tím to většinou jen začíná a NRA si nestěžuje.

Když nastane recese (každá není taková jako roku 1929, ale mírných propadů jsme už zažili několik) a převládá poptávka po práci nad nabídkou, ocitají se celé rodiny v přívěsech a obytných autech (recreational vehicles, RVs). Ty se sdružují do nemalebých kolonií a jejich obyvatelé se v nich rozhodně nerekreují. Kdykoliv nastane tornádová sezóna na Středozápadě, vždycky se ve zprávách dozvíte, že nějakou RV kolonii prošlo tornádo a srovnalo ji se zemí. Možná mají obří víry na obytnáky spadeno, nebo je kolonií prostě tolik, že se jim nedá vyhnout. Pro představu, jak takové bydlení vypadá, se můžete podívat na film Den nezávislosti. Když příležitou emzáci, mobil-

ni kolonie zvedne kotvy a sviští to solnou pouští, až narazí na Willa Smithe, jak za sebou vláčí zajatého pilota létajícího talíře.

Ti z nás, co vyrostli za sociku, to slyšeli často. Až teď jsem však pochopil, čím nás to komunisté strašili: Amerika je kapitalistický stát. Pokud tím mysleli, že Amíci se musejí o sebe postarat sami, a to i v takových věcech, jako je důchod, zdravotní pojištění a úspory pro dobu nezaměstnanosti, tak měli pravdu. Existuje chatrná sociální síť a zaměstnanecké výhody, které vás v nepřízní osudu chvíli udrží nad vodou, ale systém se moc zneužít nedá. To zvládnou jen profesionální dojiči z bývalého Sovětského Svazu. Řadovým nešťastníkům v nouzi zbývá jen upřímná charita milionů Američanů. Skoro každý Amík přispívá alespoň drobkou a solidarita je velká, protože musí být. Je to svým způsobem i sebeobrana. Lidé se snaží zabránit tomu, aby zoufalci zahnaní do kanálů odtud jednoho dne hromadně nevylezli.

Moje žena také přispívá na různé akce typu paralyzovaných veteránů, zatímco já zachovávám pasivní evropský přístup. Platím daně, tak očekávám, že se za ně stát postará o sociálně slabší. A on se nepostará.

Před vánoce jsou na poštách stromečky, na kterých visí cedulky se jménem a fotografií sirotka a dárkem. Ten můžete zaplatit šekem a oni ho dítěti doručí. Takových akcí jsou tisíce a lidé dávají s vědomím, že jednou mohou sami potřebovat.

Minulý rok vypukla v médiích debata, jestli je morální přijímat pomoc od diktátora Venezuely Victora Chaveze, který chtěl dovézt zlevněný topný olej chudým do USA. Přestože Victor Bushovci nemusí, tanker do bostonského přístavu dorazil a levný olej se rozvážel po celé Nové Anglii. Díky němu v nejbohatší zemi světa chudí nemrzli. To není vtip, i středostavovská americká rodina stahuje v zimě teplotu na 64 Fahrenheitů (18 stupňů Celsia) nebo níž, aby ušetřila. Ti chudší spí ve filcových pyžamech a čepici a na noc to stáhnou na dvanáct.

Systém to je občas krušný a lidé brblají. U oběda s kolegou padají návrhy na milionářskou daň a zvláštní daně pro naftové společnosti, které z ropné krize těží (procento zisku je stejné, což při dvakrát vyšší ceně znamená dvojnásobný profit). Plíživý komunismus a nápady na státní regulaci velkého byznysu narážejí na ideály americké svobody a na fakt, že u vesla jsou politické sponzorování průmyslovou lobby a naftaři. Žádnou socialistickou revoluci nečekejte.

Možná si myslíte, že to s americkou chudobou přeháním. Možná máte kamaráda, který na ilegálním pracovním pobytu v USA jednou v ghetu bydlel a tvrdil, že to nebylo tak hrozné. Tak se mrkněme na vězeňskou statistiku. Ministerstvo spravedlnosti (Justice Department) nám sdělilo, že v roce 2002 přesáhl počet zlosynů a zlodcer v amerických věznicích dva miliony. To znamená, že 1 ze 142 obyvatel USA bručí (704 ze 100 000 obyvatel). Od té doby počty pomalu rostou a přibližujeme se jednomu procentu populace. USA už předstihly Rusko (611) a další méně kriminální země, jako je Anglie (148), Německo (95), Švédsko (82), Japonsko s (62) a Island se 40 kriminálníky na 100 000 hlav (údaje z roku 2007). V Česku jsme v roce 2005 měli za mřížemi 19 504 lidí, což dělá 187 na 100 000 obyvatel. Myslíte si, že jsou statistiky zkresené tím, že

úžasná americká policie chytí víc desperátů? Jsou snad Amíci skrz naskrz prohilý násilnický národ a duch divokého západu přežívá? Nebo jsou americké zákony příliš tvrdé a společnost netolerantní? Ani jedno vysvětlení mi nesedí. Podle mě se na statistice nejvíc podílí zoufalá chudoba a vrstvy společnosti, které se místo pracovním procesem živí zločinem na plný úvazek.

Když člověk bydlí na předměstí v dobré komunitě, nic mu nehrozí a Amerika vypadá jako nejbezpečnější místo na světě. A možná i je. Jenže když u nás v sousedství zaparkuje neznámé auto, přijedou ho za chvíli zkontrolovat policajti.

Jedno procento ve vězeňských statistikách zahrnuje jen mukly, kteří právě bručí. Někteří recidivisté jsou právě na svobodě. Dejme tomu, že těch, kteří měli opletačky se zákonem, je ve společnosti třikrát tolik. A protože jen třetina nebo míň zločinnů je objasněná, dá se říct, že na šikmé ploše je přes deset procent populace. Většina drobných krádeží není ani nahlášená, tak to klidně můžeme násobit dvěma. Slogan každá rodina má svého zlosyna se hezky rýmuje, ale do prezidentské kampaně si ho žádný kandidát nedal. Ona to vlastně není pravda, vypadá to tak jen kvůli aritmetickému zprůměrování. Bílí a úspěšní se soustředí do čistých čtvrtí s minimálním zločinem, zatímco v ghetech jsou jednou nohou v kriminále všichni. I ten váš kamarád ilegální imigrant s padělanou zelenou kartou.

Jak vyplývá z řádek výše, aby se vám v Americe líbilo, musíte mít příslušný příjem. V podstatě jsou dvě cesty, jak to udělat. První z nich je být frustrovaný jedinec, který běsy mládí přetaví do neuvěřitelného talentu, nechá škol a stane se superhvězdou v Hollywoodu. Mě osobně psychopatický vztah Ameriky k Supermanům a superhvězdám děsí, takže tuto cestu bych nevolil. A navíc, kolik hvězd a bohatců stihne Hollywood vyprodukovat ročně?

Schůdnější mi připadá cesta druhá, vedoucí přes vzdělání. Tady vidím další rozdíl mezi kapitalistickou Amerikou a socialistickou Evropou. V Americe se za vzdělání tvrdě platí, a proto se musí tvrdě vyplatit. Říká se tomu návratnost investic. Pokud dáte dítě do soukromé střední školy, připravte se na částky kolem deset tisíc doláčů ročně. V Massachusetts máme slušné základní školství, tak můžete dítě poslat do školy státní. Připlatíte stejně, protože musíte bydlet ve městě s dobrou školou, a tam jsou domy o třicet procent dražší než jinde.

Pořádná pálnka váš čeká na universitě. Státní univerzity jdou od pár tisíc do desítek tisíc ročně. Soukromé si řeknou od dvaceti do třiceti. Na Northeastern University, kde jsem nějaký čas pracoval, vyjde bakalářský program pro dvě děti přes padesát tisíc za rok (ceny z roku 2004). Když to vynásobíte pěti lety, což je délka bakalářského studia, připravte si čtvrt milionu dolarů.

Málokterá rodina si může takovou sumu dovolit a ještě přispívat dětem na kapesné a kupovat jim auta. Úlevy přicházejí ve formě prospěchového a sportovního školného a půjček na dlouhodobý úvěr splatný až po dokončení školy. Nebo se necháte naverbovat do armády. Třeba Air Force za tři odsloužené roky uhradí až 35 tisíc školného. Můj kolega v zaměstnání skončil universitu jako bakalář chemie a měl na krku (a po le-

tech práce pořád zčásti má) dluh ve výši padesáti tisíc. Zbytek uplatili rodiče.

Když je student přičinlivý a přibere si pár kurzů, zvládne za pětiletku nejen bakaláře, ale dotáhne to i na titul Master of Science (M.S.). Zatímco bakaláři s několikaletou praxí berou v chemii čtyřicet až padesát tisíc ročně (hrubého, záleží na firmě a státu), M.S. si zaslouží šedesát i víc. Jestli je vám to pořád málo, musíte se vypracovat na manažera, prodat svou duši v marketingovém oddělení, nebo si udělat doktorát (Ph.D.).

Naštěstí, za doktorandské (Ph.D.) programy se už neplatí. Naopak, student dostává malé stipendium od školy, které si ovšem odpracuje jako učitel (TA, teaching assistant) nebo jako vědecká síla (RA, research assistant). Vyjde to tak na dvanáct tisíc ročně, což v Bostonu nestačí ani na bydlení. Studenti se většinou složí a po čtyřech si najímají byt se dvěma ložnicemi. Koupelna je však jen jedna, a tak se smíte s tím, že Indové mají jinou představu o osobní hygieně a s tím, že váš čínský kolega bude každý večer blokovat vanu hraním s gumovými kachničkami (moji známí takového spolubydlícího měli).

Zato až vystudujete a projdete nezbytnou postdoc praxí (viz můj příspěvek z roku 1999, Cizince, vaše peněženka je prokláté nízkou), můžete si směle říct o dvojnásobný plat, než mají bakaláři. Minulý rok jsme najímali několik čerstvých Ph.D. do skupiny s platem osmdesát tisíc ročně. No, a pak už následují samá pozitiva a sociální jistoty. Platové rozdíly podle vzdělání se s léty praxe nestírají, naopak, ještě se zvýrazňují.

Jestli jste už konečně našli kalkulačku a zuřivě přepočítáváte roční platy v snaze zjistit, kolik to hodí za měsíc, tak se uklidněte. Až budete podepisovat smlouvu, položku měsíčního platu tam nenajdete. V Americe se to udává za rok nebo v dvou týdením cyklu (biweekly check). A navíc, přepočítávat výplatu na koruny, když platíte účty v dolácích, je kravina.

Ze svých mladých dělnických let si vybavuju dvojnásobný vztah společnosti k titulům. Když přijímali mladou inženýrku a osobářka ji neoslovila plným titulem, servilně se za to omlouvala, až se zakoktala. Tituly se uváděly v občankách, graduovaní šťastlivci si je hrdě lepili i na poštovní schránky a příslušná přepona vás dokázala protlačit na přední místo ve frontě u doktora. Na druhou stranu dělnická třída měla větší historickou úlohu než inteligence, a když se ve fabrice něco zmrvílo, dobírali si dělnasové provinilce s despektem: „Nejseš ty inženýr?“ Mohli si to dovolit i proto, že platy mistra nebo inženýra nebyly větší než chlapa u frézy. Horníky ani nepočítám.

Koktejl povyšování a devótnosti v nás zůstává pořád. Je to cítit i ve vykání mezi kolegy v práci, zvlášť když se liší vzděláním. V Americe jsem přišel druhý den do laborky a šéf oddělení mi řekl, abych ho oslovoval Křestným. Na pracovních schůzích a mezi zákazníky se představujeme jmény, nikoliv tituly. Neformální chování pochopitelně neznamená nedostatek respektu.

Amici zaplatí tolik peněz za školy, že to zpětně vyvolává tlak na mzdy. Bylo by neekonomické utrácet čas a peníze za studium, kdyby za to člověk nedostal odměnu. Stejný trend se dá po zavedení školného očekávat i v Čechách (pokud bude školné víc než jen symbolické). Dnes se platy vysokoškolačka

a maturanta nemusí nijak výrazně lišit, zvlášť když je ten druhý šikovný. Možná i proto jsou počty absolventů VŠ v Čechách pořád výrazně nižší než v USA.

Za socičku vystudovalo VŠ jen mizivé procento populace. Byla to elita v dobrém i špatném slova smyslu. Ještě v roce 2001 mělo vejšku jen 8.9% celkové populace a maturitu asi 20%. Když porovnáme mladší ročníky, dejme tomu výšeč do pětácti let, tak v Americe je v současné době asi 31.5% vysokoškoláků, zatímco v Čechách jen 15% (započítání jsou i bakaláři).

Zajímavé je v USA rozdělení absolventů podle ras. Když vezmu data pro věk od pětadvaceti výš, tak v roce 2002 mělo alespoň čtyři roky na VŠ 29.4% bělochů, 17.2% černochů a 11.1% hispánců. Když vyjmeme asiaty, kteří patří mezi nejvzdělanější vrstvy společnosti, čísla pro bělochy jdou dolů, zatímco asiati mají VŠ víc než z 50%. Když se mrkneme na maturitu, tak ji v roce 2002 mělo 88.7% bělochů, 88% asiátů, 79.2% černochů, ale jen 57% hispánců (počítáno pro celkovou populaci od věku 25 výš).

Je mi pochopitelně jasné, že slepě porovnávat čísla může být problém. Ať už vzhledem ke kvalitě maturity (český maturant má v matematice srovnatelné znalosti jako americký bakalář), nebo tím, že používám kumulativní čísla pro zemi, která strávila čtyřicet let v komunismu s jeho laciným, ale selektivním vzděláváním.

Čísla pro aktuální populační ročníky neřaděné staroušky, kteří se vzdělávali za světových válek, se hledají obtížněji. Když se soustředím na omladinu, tak v USA si udělá alespoň bakaláře asi 60% v současných populačních ročnících. V Čechách jsme se co do počtu přijatých studentů na VŠ dostali na 42.9% ročníku devatenáctiletých (rok 2003), ale jen asi 20% ročníku studium dokončí (odhad pro rok 2008). Maturitu v roce 2003 dokončilo asi 55% populačního ročníku.

Mýtus o vzdělanosti českého národa dostává na frak. Ať se na to koukáme jak chci, vychází mi, že Češi jsou v průměru méně vzdělaní než američtí černoši.

Možná se studenti v Americe víc než u nás nenaučí, ale místo aby v osmnácti začali makat u mašiny (jako já), zasednou kolem pětadvaceti někde v kanceláři. Mají víc času dospět a rozkoukat se, než je semele průmyslová či jiná revoluce. Myslím, že oddálit rozhodnutí, čím chci v životě být, se hodí. Z vlastní zkušenosti vím, že jen málo lidí dokáže plavat proti proudu a vrátit se do studentských let poté, co je pohltil dvousměnný pracovní proces.

Jak zuří u nás i za oceánem bitva o vzdělání a mladou generaci, měříme se navzájem různými testy. Obě strany pravidelně propadají sebehrkačským náladám. Zdá se mi, že Amici mají jednu výhodu. Jejich motivace ke studiu je lépe definovaná. Reptají, když platí školné, ale dostanou ho zpátky na výplati. Prestiž školy se odráží ve úspěšných absolventech, nositelích Nobelovy ceny, a v příspěvcích, které Amici své alma mater dobrovolně posílají. Pro školy je motivace také jasná, funguje to jako přímá úměra. Čím větší prestiž, tím větší školné se dá ze studentů vymámit. O posvátnosti akademické půdy a vyšším posláním se nemluví. Školy řídí jejich manažeri jako oby-

Nepřiliš veselé PF 2008

Někdo zaklepal na dveře.

Pan trpný se netrpělivě a neochotně odpojil od Netu, došel ke dveřím a otevřel.

Stál tam malý šedivý ufon s masitými tykadélky.

„Dobrý den,“ pozdravil zdvořile a lehce se uklonil „mohl byste mi prosím věnovat chvilku času?“

Pan trpný se nervózně podíval na hodinky a pak na své monitory.

„A... ano, pojd'te dál, když to nebude na dlouho...“

„Děkuji, zdržím vás opravdu jen chvilíčku,“ řekl ufon poměrně dobrou češtinou.

Posadili se, chvíli bylo rozpačité ticho a pak šedivý ufon spustil.

„Před dvěma týdny jsme provedli na vaši planetu invazi...“

„To mi nějak... uniklo, to víte, máme spoustu... Závažných Problémů,“ podotkl pan trpný důležitě.

„Nejste sám“ odpověděl chápavě ufon, „upřímně řečeno, prakticky nikdo tomu nevěnoval pozornost. Nicméně, vaše planeta je svými fyzikálními parametry pro nás poměrně vhodná a tak jsme se rozhodli, že zde budeme ... žít. Přináší to ovšem jisté problémy, které se zřejmě dotknou vaší lidské populace, a sice...“

„Promiňte,“ přerušil šedivého uфона pan trpný, „ani jsem vám nenabídl kávu, omlouvám se.“

„Děkuji,“ usmál se zdvořile ufon, „my kávu pit nemůžeme... Kde jsem to... aha... Takže přinese to jisté problémy vaší lidské rase, protože změny, které provedeme, patrně povedou k vyhynutí lidstva během několika málo let.“

čejný (lukrativní) byznys. Univerzity mají také příjmy z výzkumu a patentů, jak bude řeč v příští kapitole.

V Čechách je vzdělání (skoro) zadarmo a školy prestižní nejsou. Přiznáme si to, ani Karlova universita nemá valný lesk. Na žebříčku stovky nejlepších evropských universit nefiguruje a ve světovém měřítku se ocitá kolem třísté až čtyřsté pozice. Od studentů ani absolventů školy vcelku nic nedostanou, všechno musí zatahnout stát. Strany a vláda neustále deklarují, že vzdělaná společnost se budoucnu vyplatí a že přisypat rezortu školství je nezbytné. I když s tím souhlasím, není mi příliš jasné, kde a jak přisypat a komu se to vlastně vyplatí. Studentům? Státu? Lidstvu? Kde jsou ty mechanismy, kterým vzdělanci zpátky vrátí do státní kasy, co ta na jejich vzdělání vydala? Kdo vyprodukuje a nasměruje penězotoky tak, aby Česko vypráskalo ostatní a vyhoupllo se do čela nejrozvinutějších zemí světa?

Vzdělání se samozřejmě vyplatilo, alespoň mně. Bez dluhů za školné jsem vycestoval a bez uzardění si odnesl do Ameriky, co mi český stát daroval. Řada mých spolužáků z gymplu a VŠ odešla do škol a vzdělávala budoucí generace nadějí. Většina z nich to po letech vzdala, protože v jiných zaměstnáních si přišli na větší peníze. Další spolužáci pracují na akademii, někdo ve farmaceutickém průmyslu. Přispívají k tomu, co budeme za pár let nazývat hospodářský zázrak. Zázrak, protože není zřejmé, z čeho naše prosperita plyne. Český stát toho zas

„To je zajímavé,“ podotkl pan trpný.

„Ano, bezesporu... Tolik tedy na úvod a nyní k důvodu mé návštěvy.“

Ufon se poškrábal tenkou rukou, na níž měl ostrá dlouhá drápy, na krásčitém bříše.

Zašustělo to.

„Rád bych se za potíže, které vám to bezesporu způsobí, omluvil a předal tuto platinovou osobní identifikační kartu, která obsahuje mimo jiné neomezený kredit pro nákup v obchodní síti EXTRA-TERRA, přístup ke všech informačním a zábavním webům a jako malý dárek plyšového medvídká. Zde máte na výběr. Pokud s invazí nesouhlasíte – a podle rozboru našich právníků na to máte legitimní právo – dostanete žlutého medvídká, pokud souhlasíte nebo je vám to jedno, dostanete růžového medvídká.“

„Děkuji, vzal bych si ... růžového. Ta žlutá barva se pro medvídká moc... nehodí.“

Pan trpný přijal růžovou figurku.

„Nu... už budu muset jít,“ řekl šedivý ufon, „kdybyste něco potřeboval, klidně se ozvěte, tady je moje vizitka.“

„Tak děkuji ještě jednou, rád jsem vás poznal,“ rozloučil se pan trpný.

Ufon se otočil ke dveřím.

„Ještě okamžik,“ zavolal najednou pan trpný a rozběhl se k ufonovi s nataženou rukou.

„Tady je moje vizitka!“

Podal mu kartičku a mile se usmál.

Zdeněk Páv

tak moc nevyprodukuje, v průmyslu ani ve vědě. Nabízí se mi porovnání mezi českou filmovou produkcí a Hollywoodem. Zatímco Hollywood vydělává těžké prachy, naše původní filmy nemnoho. Česká studia jedou naplno díky koprodukcím a dá se z toho slušně vyžít. Jenže to může brzo skončit. Začne se třeba točit v Maďarsku nebo Indii. Tipuju, že český průmysl funguje podobně. Kde jsou naši vzdělanci, kteří vlastním nápadem vyprodukovali něco nového a dokázali to prodat? Kde jsou Billové Gatesové, kteří vyšli z pověstné garáže a dobyli svět?

Zpátky na zem. Česko je malý flek na mapě a i skromné úspěchy jsou úspěchy. Možná se z toho něco časem vyrbí. Zdá se mi však, že potřebujeme plán. Něco víc než ládovat do vzdělávacího systému lopaty peněz, které se tam beznadějně rozplynou. Vzdělání je pro budoucí prosperitu podmínka nutná, nikoliv postačující.

Strávil jsem v českém školství jako vyučovaný objekt dvacet let se střídavými úspěchy. Na gymplu jsem dělal postupku z angličtiny, aby mě vůbec pustili do dalšího ročníku. Dnes ten jazyk používám v zaměstnání jako primární. Po gymplu mě vysoká škola netáhla. K podání přihlášky jsem se odhodlal až po pár letech ve fabrice a absolvování základní vojenské služby. Skončil jsem s doktorátem. Kdo tvrdí, že problematice vzdělávání rozumí, ať zvedne ruku. Já se radši v příští kapitole zaměřím na porovnání americké a české vědy.

Martin Gilar

KWARK

1/2008

Pokusy modelovat pravděpodobný historický vývoj od bodu, kdy by jej důsledky jistých událostí začaly směřovat „jinam“, než se reálně stalo, byly donedávna vyhrazeny takřka výhradně autorům beletrie. Pověst zdánlivě „nevědeckého“ přístupu k minulosti ovšem nezabránila některým historikům pokusit se využít „alternativních“, nebo možná přesnější „kontrafaktuálních dějin“ jako svébytného „metodologického cvičiště“ a současně jako laboratorního experimentu, dosud vyhrazeného přírodovědným disciplínám. I u nás je známý soubor statí skupiny britských a amerických dějepisců v čele s N. Fergusonem *Virtuální dějiny* (česky 2001), zkoumající tímto způsobem některé kapitoly euroamerického novověku.

Právě na toto dílo si nakladatelství Dokořán předsevzalo navázat, tentokrát ovšem se zaměřením na domácí historii. Po dlouhých peripetiích editoři recenzovaného svazku nakonec propojili svůj projekt s obdobně zaměřeným seriálem publikovaným v MF Dnes a výsledkem je devatenáct výletů domácích historiků a publicistů do říše toho, „co by bylo, kdyby...“.

Předmluva J. Raka mimo jiné ukazuje, že jisté náznaky kontrafaktuálních úvah lze nalézt už v dílech starších českých historiků (Palacký, Pekař). Z pera téhož autora mimochodem pocházejí také velmi zdařilé „alternativní“ komentáře k historickým pohlednicím s výjevy z českých dějin, sloužící jako ilustrace knihy. Jednotlivé příspěvky lze pro účely hodnocení rozdělit pracovním do skupin podle úrovně zpracování a podle míry dodržení „pravidel hry“ (nazvěme je třeba *Fergusonův kodex*), respektujících existující historické prameny a z jejich interpretace vyplývající pravděpodobnost možného dalšího vývoje s vědomím toho, že s časovou vzdáleností od „bodu změny“ tato potencialita rychle klesá.

Za vrchol sborníku považují statí L. Velka (*Kdyby nezabíli arcivévodu*) a J. Hrbka (*Kdyby Spojenci u Arnhemu zvítězili*). Myslím, že tyto dva autoři ze všech nejpřesvědčivěji a nejrealističtěji popsali a zdůvodnili své „alternativní varianty“ (u Velka dokonce s jistým náznakem beletristického talentu

Co kdyby to dopadlo jinak? Křížovatky českých dějin

v závěru článku), plně v intencích toho, co požaduje Ferguson. Takto má podle mne vypadat kvalitní kontrafaktuální konstrukce profesionálního historika, uvědomujícího si všechny možnosti i limity této metody. Značnou část ostatních příspěvatelů (jmenovitě především I. Čornejovou, V. Vlnase, Z. Zemana, P. Kouru a A. Gjuríčovou) lze zařadit do kategorie „spolehlivé splnění úkolu“ – v úvodu svých prací exponovali dané téma z pohledu dějinné reality a poté s větší či menší elegancí načrtli alternativní obraz toho, jak by to bylo bývalo mohlo být.

Zvláštní subkategorii tvoří „opatrníci“, kteří raději prodlévají v náručí historické jistoty a jen velmi zdrženlivě se odvažují na tenký led „kontrafaktuality“ (B. Ferenčuhová, J. Dejmek, J. Rajlich). Jejich protipólem jsou naopak radikálové, popouštějící přesprilíš uzdu své fantazii a vybíhající mimo hranice *Fergusonova kodexu*. Mezi největší fantasty patří P. Placák, jehož domyšlení důsledků „bodu zlomu“ (uskutečněná

korunovace Františka Josefa na českého krále) až do naší současnosti je sice zábavné a dělá čest jeho spisovatelskému umu i monarchistickému cítění, ale mezi ostatními působí jako vetřelec z jiného světa. Podobný dojem mám také z obou vstupů P. Kosátka, jakkoli vtípně koncipovaných a dobře napsaných. V těchto případech zřetelně vystupuje na povrch koncepce novinového a tedy populárnější zaměřeného publikování části obsahu knihy.

Ostatně pokud si chce čtenář užít českých alternativních dějin také v beletristické formě, pak lze doporučit prakticky ve stejnou dobu nakladatelstvím Albatros vydanou antologii *Imperium Bohemorum*, tvořenou kratšími prózami předních představitelů české literární fantastiky. Z nich například fuksovsky laděná povídka Jana Poláčka, vykreslující atmosféru Čech jako dobrovolné součásti nacisty okupované Evropy v devátém roce druhé světové války, je bezpochyby mistrovským dílkem. Rozkoš z vyprávění příběhů, skutečných i fiktivních, zkrátka je (nebo by mohla být) společná historikům i spisovatelům ...

Vraťme se však zpět k recenzovanému svazku. I přes určitou kvalitativní nevyrovnanost jsou jím zřejmě základy českých alternativních dějin položeny. Nenastal teď čas pro napsání nějaké větší kontrafaktuální monografie?

Antonín K. K. KUDLÁČ

Dokořán, Praha 2007, 184 s., 225,- Kč

(ve zkrácené verzi vyšlo v časopise Dějiny a současnost 1/2008)

NEHVĚZDNÝ NEBULVÁR čili o pejskovi a kočičce

V loňském létě jsem vrátenského démona Jiříka uplácela předčítáním jeho oblíbené knížky. Nějak se to povedlo a kouzlu Čapkovy vyprávění jsem podlehla i já. Navzdory zkušenostem jsem uvěřila ve vzájemný kladný vztah obou výše jmenovaných zvířecích druhů. Necht' mi literatura promine – soužití psů a koček bez vzájemného pokousání, poškrábání a dalšího ublížení na zdraví je buď SF, nebo zážrak. Obvykle je to záležitost především nátlaková a bez důsledného lidského působení i hororová.

U nás k ničemu špatnému nedochází, protože vykonáváme soustavný pedagogický dozor. Buřča ale žálí. Kočka Rozárka jí oplácí stejně.

Přestože je Rozárka o váhovou kategorii za Bufinkou, dokáže si vydobýt a obhájit lepší pozici. Je totiž rafinovanější. A to si o naši obtloustlé a již šedivější fence troufám tvrdit, že na psa je vychytralá až moc.

Na páničkově klíně se samozřejmě rozvaluje Rozárka, a to kdykoli vytuší příležitost. Zkusí-li dosáhnout téhož požitku Buřča, vypukne pečlivě skrývaný, leč lýtý boj. Atmosféra v místnosti houstne. Rozárka projevuje zlost tím, že divoce mrská ocasem. Potom nevydrží. Nezvládá svoje emoce. Přiskočí k páničkově lýtku a zatne dráčky. Stačí dva tři útoky a člověk, jehož noha začíná krváčet, ustupuje. „No tak pojď,“ rozhodne mazlivě. „Buřčo, dolů!“ Ukázněná Buřča poslechne a jde žárlit za krbovky. Tam si připálí chlupy na zádech a zasmradí celý obývák. Pach připomíná doutnající mořskou trávu, dříve používanou jako výplň do matrací. Po uhašení nic netušící Bufinky musíme intenzivně vyvětrat. Rozárka se zatím blaženě olizuje. Jsem přesvědčená, že se v duchu škodolibě chechtá.

Jsou ale situace, v nichž Buřča neustoupí. Jde-li o jídlo, nezná bratra. Natož kočku. Stačí, aby nastalo podezření, a fenka nastupuje do boje. Vrčí, štěká a v případě, že by to nezabralo, je ochotná i kousat. Brání i chlebovou kůrku, ačkoli zrovna tu nejí ani omylem.

Nejlíp se naše zvířátka snášejí při vycházkách. Doprovozejí pánička po polní cestě. První kráčí člověk, který udává směr. Buřča obíhá, očurává traviny i kameny a snaživě se venčí. Kočička nezůstává pozadu a napodobuje Buřču, ale ještě není dokonale po psím způsobu. Nějaké kočičí manýry přetrvávají. Traviny se ještě skrápět nenačila, ač pokroky jsou patrné. Její hromádky rovněž nejsou úplně perfektní, ale snaha je vidět. Půjde-li to takhle dál, časem se Rozárka naučí i štekat.

O svátcích se naše zvířecí slečny nacpaly k prasknutí. Tady na chalupě jsme se věnovali hlavně chuťovým požitkům. Moc světlek jsme neinstalovali, není pro koho. V okolních polích poskakuje sem tam nějaký zajíc, případně myslivec. Jejich oko přílišný svit a barevné blikání pravděpodobně nepotěší. Kolemjdoucím bývá jediný souseď a tomu je při návratu k domovu srdečně fuk, jestli a jak pěkně svítíme. Od kopců fouká a on musí dbát, aby nenastydnu od nohou. Taky aby koukal na cestu, která je zpestřená výmoly hlavně na levé straně. Šlápnout ve tmě do některé z oněch pastí, najdou chodce i s jeho zlomeninami nejdřív ráno. Cesta je polní a patří družstvu.

Vidím nás jako osamělou výspu civilizace. Tvrdím, že jsme jako na Klondajku. Do rozlohy sice nepatrní, ale ty podmínky! Nevím, kolik osamělých večerů budu muset absolvovat, než zahlídnu prvního ledního medvěda. Tuhle se mi zdálo, že takový okamžik už nastal, leč chlapi v hospodě říkali, že náš plot míjel pouze a jenom místní opilec ve své lepší formě. Přestože vítr ustavičně fičí, ptáci krouží nad krajinou, schovanou pod mlžným závojem a já sotva zahlídnou topoly u bezděkovské silnice, srovnání se smogovým oparem nad Plzní je snadné. Okamžitě vím, kde je svět pěknější.

Ve vánoční výzdobě se i Rokycany držely spíš zpátky. Podle silnice na Plzeň bylo k vidění pár staveb, ozdobených na americký způsob. Postupem času, během něhož jsem mohla obdivovat výzdobu v různých oblastech naší země, jsem si uvědomila jedině: Lucifer, to znamená Světloňoš. Vánoce by ale měly být oslavou klidu, pohody a lásky. O světlech jako o součásti připomínky Kristova narození jsem nic moc nečetla. V téhle oblasti vyniká jen vánoční hvězda, vycházející nad Betlémem. Přiznávám, zářivé body ve tmě jsou sice kýčovitě, ale je to i nádherná. Noc, rozzářená snad milióny elektrických svíček, člověka pohádkově osloví. I seriózní dospělí se navracejí do dětství. Stačí, abych vlezla do plzeňské Plazy, a kontakt s duchem Vánoc je pryč. Navzdory tomu, že budova září jako kosmodrom před startem raketoplánu. Kampak se poděla poezie? Zklamání mi umožnilo snáz pochopit, že Vánoce jsme si přetrafovali na oslavu komerce. I když to v záchvatu sebekritiky přiznám a na chvilku zesmutním jako většina mých spoluobčanů, co udělám? Nic moc. Vyrazím po nákupech, aby doma nic nechybělo, aby byly pod stromečkem dárky a abych měla dost ozdob a elektrických svíček. Umělý stromeček mi ušetří práci i starosti a uvní jehličí můžu koupit ve spreji. Pak se nacpu salátem podobně jako naše zvířátka laskominami. Moje myšlení se přizpůsobí úrovni pejska a kočičky, kteří pozřeli, co mohli. V rozpoložení, do jakého mě dostala přemíra požitků, netřeba hýřit inteligentními poznámkami nebo dokonce úvahami o teorii relativity. Pak se svalím před bednou, kde se i se svým trávením oddávám pospávání až do Božího hodů. Ochotně vytrvám i do Štěpána, případně do Silvestra. Kvalita televizních programů mě nechává lhostejnou. Nedokážu vstříbat víc než jednoduché obrázky a holé věty. ➡

Potom, co jsem jako většina mých bližních holdovala obžerství, komentuju v době, kdy už mi k nasycení stačí pouhý pohled do špajzu, výzdobu domů i obcí. Už mě začíná děsit přemíra Santa Klauzů, šplhajících s pytlek na zádech hlavně po balkónech. Někdy na jednom zábradlí visí Santové dva i více. Ze světa k nám dovážejí nejen sýry, jogurty a maso. Cpou k nám i svoje vánoční bytosti, nenápadně následované soby a skřítky. V tom by se měl udělat pořádek. Promijím unii, že má snahu zrušit nám slivovici, guláš a svíčkovou, ale co se Ježíška týče, měla by se ustanovit komise, neboť i Ježíšek může být chápán jako součást našeho národního bohatství. Když už máme tolik politiků, měli by se brát za tradice a nejen za svoje

dobré bydlo. Když se zeptám dětiček, uslyším, že právě Ježíšek je jednou z našich nejvýznamnějších osobností. Nechť páni prezidentí prominou.

Plaza v Plzni ohromila moji venkovskou dušičku. Jeden obchod vedle druhého. Po pravdě řečeno, jsou to spíš kamrlíky, kde se nabízí drahé zboží rozmanitých, většinou mi neznámých značek. Převážně se jedná o oblečení. Koukala jsem na cenovky a zamilovávala si Vietnamce. Jejich nabídka je přizpůsobená peněžence prostého občana. Prohlížela jsem si červenou kabelku, která po slevě měla vyjít na pět tisíc, a vzpomínala, kde jsem viděla podobný klenot. Po chvíli mi to došlo: v líbeznickém sekáči. Tam skoro stejná paráda obnášela padesátku. Kdo by ale nosil červenou kabelku?

Co se mi líbilo – Levné knihy. Alespoň něčím přispěje ten plzeňský obchodní mamut ke zkulturnění našeho národa. Nezávážala jsem a vyrazila hledat nějakou literární lahůdku. Kdyby se náhoda smilovala a Bůh byl nakloněn po četbě hladovější duši, mohla bych mít i kousek toho štěstíčka. Hrdinně snášejič vedro uvnitř budovy jsem vybírala mezi štosy knih a cédéček. SF taky měli, ale nic moc. Zato nabídka kuchařek se jevila jako oslnivější. Zahanbeně přiznávám, že do takové literatury investuji pouze v případě, že má fungovat jako dar. I kdyby sbírky receptů sepsalo celé Národní divadlo a předmluvu vytvořili nositelé Oscara, já si vystačím s pokladem, který v naší rodině sídlí od sedmačtyřicátého a kde se dozvím, i jak uvařit nastávanou či jinou obyčejnou kaši. Není nad poválečné recepty. Netřeba shánět kaviár a šunku ze Sicílie, moje otrhaná kuchařská kniha mi poradí, jak zpracovat obyčejné maso, mouku a brambory.

V Plaze jsem tedy objevila jedno knihkupectví. V porovnání s řadou prodejnic s rychlým občerstvením je to děsivý nepoměr, ale člověk je rád, když už na nějaké to knihkupectví vůbec narazí. I květinářství jsem míjela víc než jedno, avšak bez zákazníků. Ti byli v onom megalomanském baru poměrně vzácní. Většinou jen očumovali, stejně jako já. V celém tom obchodním mumraji jsem zaznamenala i udivující zvláštnost: bramborák v ceně 28,- Kč za placku. Abych se ujistila, že moje kuchyně je zatím normální a unii nepoznamenaná, chutě jsem vyrazila k domovu. Tam jsem neprodleně vyrobila pět bramborákových placek a potom při televizi si počítala, kolik jsem tím ušetřila.

Tohle moje vánoční a povánoční putování mi pomohlo se zorientovat. Je to skoro strašidelné, ale zdá se, jako kdyby české Vánoce pozvolna ztrácely svoje ladovské kouzlo. Možná je dobře, že srovnáváme krok s Evropou. Pěstujeme miň dobytka, nadobjíme miň mlíka, s rozlohou vinic to taky nepřeháníme a denně si kupujeme chutné jogurty od Ehrmanna. Jestlipak to bude dost? Nejsme pořad příliš při zemi, příliš poplatní naší rodné hroudě? Vyhovíme unijním požadavkům, pokud iniciativně omezíme množství vlastních snů a ukázněně budeme snít pouze v evropském stylu? Jak ale vysvětlíme potomkům, že Ježíšek je pro naše Vánoce důležitější než limonádovým výrobem na svět poslaná figurka v červeném kabátě? On ten Santa moc rychle roste. Šušká se, že začínal jako ohavný skřítek.

Libuše Čermáková

Veřejná knihovna sci-fi Najde se pro ni místo?

Asi před pěti lety se ve mně spojila frustrace z toho, že dnes v knihovně seženete fantastiku starší nějakých deseti let jen výběrově a předrevoluční skoro žádnou, s nutností zredukovat svou sbírku knih před stěhováním. Řekl jsem si, že by bylo dobré dát vzniknout knižnímu fondu zaměřenému na fantastiku a přístupnému veřejnosti. Samozřejmě to chtělo prostor a personál, který je už k dispozici, samostatná SF knihovna by nikoho neuživila a zájem čtenářů se zatím nedá odhadnout. Logickou volbou byla Městská knihovna v Praze. Má dost prostředků i poboček, má personál, v rámci povinných výtisků tam alespoň novinky chodí. Stačilo by vyčlenit část jedné pobočky fantastice a zpětně doplňovat starší tituly. Vznikl by tak korpus, který by v rámci veřejných knihoven neměl obdobu. Mohli byste si zde odnést k přečtení domů nejen knihy z let šedesátých, ale popřípadě i z let třicátých. Krom toho by se zde mohla shromažďovat zahraniční sekundární literatura pro badatele v oboru.

Začal jsem obesílat vedení Městské knihovny dopisy s návrhy. Reakce byla nejprve váhává, pak docela vstřícná. Knihovna se na základě mého návrhu rozhodla vyčlenit na fantastiku jednu galerii své pobočky na Smíchově. Jejím správcem se stal zkušený Míla Linc, kterého čtenáři znají i jako autora fantasy.

Při poslední schůzce jsem ale zjistil, že můj původní záměr se povážlivě zadrhl. Knihovna momentálně nemá chuť doplňovat fond o starší díla, chce se soustředit jen na novinky a co nejvyšší „půjčovnost“. Takže s nějakými archivačními funkcemi tohoto fondu a snahou o kompletnost produkce směrem zpět se asi musíme rozloučit.

Jenže mně pořád připadá, že mít někde rozrůstající se a všem přístupnou sbírku starší fantastiky není tak špatný nápad. A tak se obracím na vás, milí čtenáři Interkomu. Nenapadá vás nějaký prostor v Praze, kam by bylo možné soustředit řádově stovky titulů a kde působí personál ochotný čas od času někomu knihu vydat nebo ji přijmout? Napadá mě třeba část nějakého knihkupectví, vydavatelství, specializované prodejny, baru, kanceláře. Všechny nápady jsou vítány na adrese [ivan.adamovic\(zavináč\)email.cz](mailto:ivan.adamovic(zavináč)email.cz).

Ivan Adamovič

Ufík - digitálně

Najdete jej na adrese: fanziny.ic.cz Pokud byste chtěli převést do podobné formy u svůj fanzin, obraťte se na Karla Dvořáka (karel506@post.cz)

INZERCE*INZERCE*INZERCE*INZERCE*INZERCE*INZERCE

Majitel pronajme 2+kk – 42 metrů, 4. NP, osobní a nákladní výtah, or. západ, dům po rekonstrukci, zateplený, montované jádro, plastová okna, koupelna se sprch. koutem, WC zvlášť, lednice, mikrovlnka, el. dvouvařič, v pokojích koberce, žaluzie, možn. kabel tel. a internetu, částečně zařízen, kauce dohodou, bus na metro A 18 min., blízko OC Šestka, park Šárka, obora Hvězda, volný od 3/2008, nekuřákoví, ne zvíře, P-6 Dědina. V případě zájmu pište na adresu Interkomu či misaen@seznam.cz

Časem s vědou - prosincový pêle-mêle Z událostí, které změnilý náš svět

Srdce se odjakživa těšilo privilegovanému postavení, zůstalo dlouho nedotknutelné dokonce i pro samotné lékaře. Ti se začali problematikou transplantace srdce vážně zabývat teprve od počátku 60. let. A **3. prosince 1967** tříčlenný tým v čele s Christianem N. Barnardem z nemocnice v jihoafrickém Kapském Městě provádí první transplantaci lidského srdce. (Její techniku vypracoval americký kardiochirurg Norman Shumway, ale ten měl větší morální zábrany a nechtěl příliš riskovat. Barnard to od něho odkoukal při stáži.) Příjemcem je 55letý muž, dárkyní 25letá žena. Pacient přežil 18 dní.

15 roků po této operaci (**2. prosince 1982**) dostává jeden z pacientů nemocnice v americkém Salt Lake City první srdce umělé. Jeho konstruktérem je Robert K. Jarrik, operátérem William de Vries. Pacient po 112 dnech napojení na pohonnou hadici s tlakovým vzduchem umírá. Druhý pokus zanedlouho dopadne lépe (přežití 620 dní).

Plavba Beagle s Darwinem je považována za nejslavnější vědeckou výpravu lodí, nicméně šlo o cestu zeměpisnou (prozkoumat pobřeží a okolí Jižní Ameriky). **7. prosince 1872** však na svou expedici vyráží první čistě vědecká loď – britský parník Challenger s elitou přírodovědců na palubě. Na 70 000 námořních milích (asi 130 000 km) plavby prý zachytili všechno, co se tehdy dalo na vodě a pod vodou pozorovat. Změřili hloubky dosud nezměřené, ve svých sítích vylovili bezpočet obyvatel této planety dosud neznámých, setkali se s ledovci přes pět kilometrů dlouhými; zjištěním stejného solného složení mořské vody pak potvrdili tušené vzájemné propojení pozemského mořského vodstva. Domů se vrátili za třicet měsíců.

Na možnost využití polovodiče jako zesilovače upozornil 1. dubna 1946 americký sciifista Hugo Gernsback; navrhl, aby se k již známé polovodičové diodě přidala další elektroda, a to že bude zesilovat. Většinu čtenářů to tehdy přišlo jako povedený apríl.

V té době William B. Shockley, John Bardeen a Walter H. Brattain v Bell Telephony Laboratories v Murray Hillu (USA, stát New York) už roky polovodiče intenzivně studovali. Během roku 1947 mimo jiné zkoušeli měřit elektrický odpor na různých místech germaniového usměrňovače (diody). Prostě „ohmatávali“ povrch germaniové diody zlatým hrotem (vlastně další, třetí elektrodou) a měřili proud v závislosti na jeho poloze. A **16. prosince 1947** zjistili, že měřící hrot ovlivňuje proud diody, jak předpokládal Gernsback. (Něco podobného ve větším rozměru dělali už naši dědové, když si ježděním po přírodním krystalu polovodiče ladili rádio.)

Nový elektronický prvek (v laboratorním deníku nazvaný „věc číslo 38 139-7“) zabudovali místo elektronkové triody do zesilovače hudby a den před Štědrým dnem 1947 ho jako vánoční dárek předvedli svým šéfům. Na přelomu června a července 1948 pak i světu oznamují vynález polovodičového zesilovače – tranzistoru.

Roku 1956 všichni tři dostali Nobelovu cenu.

Osmnáctého prosince 1787 se panskému správci v Libochovicích nad Ohří narodil syn Jan Evangelista Purkyně. Otec mu v šesti letech umírá, v jedenácti Jan odchází na piaristické gymnázium do Mikulova. Nějakou dobu učí ve Strážnici, studuje filosofii v Litomyšli. Ve dvaceti z řádu piaristů odchází (“Pudila mě do něho čistá touha po vědeckém poznání... Podobná touha mě z něho zase vyvedla.”), aby se mohl věnovat přírodním vědám. Po obhajobě doktorské práce (*O zření v ohledu subjektivním*, 1818) zůstává na pražské lékařské fakultě jako asistent. Roku 1823 získává na Goethovu přímluvu profesuru v tehdy pruské Vratislavi.

Roku 1832 tam získává výkonný mikroskop. V září 1837 na pražském sjezdu německých přírodovědců a lékařů předkládá první nástin buněčné teorie na světě.

Ve Vratislavi odvádí badatelskou práci, která z něho učiní patrně nejčtenějšího eponyma české vědy. Je rovněž autorem termínu protoplazma. Roku 1839 zakládá na vratislavské univerzitě první samostatný fyziologický ústav na světě.

Roku 1850 se vrací na pražskou lékařskou fakultu, napřesrok i tady zakládá fyziologický ústav. Nicméně nad výzkumem už převládá činnost organizační a buditelská: vypracoval model moderní akademie věd, stál u vzniku první české průmyslové školy v Praze (1857), založil český přírodovědecký časopis *Živa* (1853), *Českou lékařskou společnost* (její první předseda) a *Časopis lékařů českých* (obě 1862). Zasedá v zemském sněmu, dostává Leopoldův rytířský řád.

Umírá v létě 1869, pochován je na vyšehradském Slavíně.

Hned dvě sdělení o témže problému přijímá **22. prosince 1897** pařížská Akademie věd. Jedno pochází od Švýcara Raoula Picteta, druhé od Francouze Louise Cailleteta. Obě unisono oznamují: Jeden z posledních šesti „permanentních“ plynů, kyslík, zkopalněn! Zatímco jedenapadesátiletý Pictet postupoval takřkajíc klasicky (postupným ochlazením pomocí vypařování kapaliny do vakua), o čtrnáct roků starší Cailletet revolučně; plyn napřed silně ochladil prudkou expanzí, jím pak chladil plyn vstupující k expanzi, a to pořád dokola... Tato metoda se používá dodnes.

Profesor John A. Wheeler (nestor současných světových fyziků, *1911) na shromáždění v newyorském Institute for Space Studies **29. prosince 1967** hovoří mj. o hvězdách, jež prošly úplným gravitačním zhroucením. Pro označení výsledného útvaru s povrchovou gravitací tak obrovskou, že zabráni i úniku světla či jiného elektromagnetického záření, pak poprvé veřejně používá termín černá díra. – První takovýto objekt bude v prosinci roku 1972 ztotožněn s neviditelnou složkou rentgenové dvojhvězdy Cygnus X-1.

František Houdek

Časem s vědou – leden tentokrát spíše humanitní Z událostí, které změnilý náš svět

V lednu 1908 americký historik švédského původu H. H. Holand zveřejňuje překlad nápisu na tzv. kensingtonském kameni (stéle nalezené roku 1898 u Kensingtonu v Minnesotě): „Osm Gótů a dvaadvacet Norů na výzkumné cestě u Vinlandu na západ. Tábořili jsme na dvou ostrůvcích několik dní cesty od tohoto kamene. Pak jsme přišli domů, našli deset mužů zbrocených krví a mrtvých. AVM (Ave Virgo Maria – Zdrávas, panno Marie), zbav zlého.“

Deset mužů máme na moři, aby hlídali loď. Čtrnáct dní cesty od tohoto ostrova. Rok 1362.“

Zde jde pravděpodobně o podvrh; jiné archeologické nálezy však nezvratně dokazují přítomnost Vikingů na území severní Ameriky před rokem 1492.

Pátého ledna 1948 v USA vychází obsáhlá studie *Sexuální chování muže*. Jejím iniciátorem a hlavním autorem byl Alfred Kinsey, synek z velezbožné rodiny, do své svatby v sedmadvaceti panic. Vystudoval zoologii a psychologii, bádával nad žlabatkami (blanokřídlým hmyzem řádu *Cynipidae*). Roku 1929 byl jmenován profesorem na Indiana University v Bloomingtonu.

Bohatost způsobů páření žlabatek ho nasměřovala k zájmu o sexuální praktiky mezi lidmi. Roku 1942 získal od Rockefellerovy nadace a Národní rady pro výzkum grant, pět let nato založil Institute for Research in Sex, Gender and Reproduction při Indiana University (dnes Kinseyův).

Kinseyova tzv. první zpráva mj. říká, že 37 % amerických mužů mělo alespoň jednu homosexuální zkušenost v dospělosti (60 % během dospívání) a 10 % ze zkoumaných amerických mužů se chovalo alespoň v části dospělého života úplně nebo převážně homosexuálně. 4 % mužů vykazují trvale převažující homosexuální chování. Masturbace je mezi muži extrémně rozšířená; 85 % bělochů mělo sex ještě před manželstvím, 50 % mimo manželství a 69 % s prostitutkami.

Nebudeme rozebírat reakci silně pokrytecké severoamerické civilizace ani velmi pestrý Kinseyův sexuální život. Sotva se veřejnost vzpamatovala z jedné, dostala ránu další: *Sexuální chování žen*. Tato druhá Kinseyova zpráva vyšla koncem léta 1953. Říkala kupříkladu, že: většina žen potřebuje k dosažení orgasmu přímou stimulaci klitoris; ženy, které před svatbou masturbují, nejsou ve svém manželství méně uspokojeny, jejich sexuální spokojenost v manželství je naopak statisticky vyšší; 63 % žen někdy masturbovalo, 14 % bylo schopno opakovaného orgasmu; polovina vdaných žen měla sex již před sňatkem a 77 % z nich to nepovažovalo za nic špatného.

Bouře odporu donutila ještě v roce 1953 Rockefellerovu nadaci ukončit financování projektu. Autor byl obviněn z obscénnosti, vyslýchán před Kongresem, vyšetřován FBI – padlo i obvinění, že je to zakuklený komunista s úkolem rozvrátit starou dobrou americkou rodinu... Zbytek života strávil v permanentním stresu a hluboké depresi. Zemřel dvaasedesátiletý roku 1956 v Bloomingtonu na srdeční selhání a zápal plic.

Kinseyův duch však nejen kráčí, ale i straší dál; americký neokonzervativní týdeník *Human Events* zveřejnil v roce 2005 *Seznam deseti nejškodlivějších knih 19. a 20. století*. Kinseyovy zprávy v něm figurují na čtvrtém místě hned za Marxovým a Engelsovým *Komunistickým manifestem*, Hitlerovým *Mein Kampf* a Maovou *Rudou knížkou citátů*.

Devátého ledna 1878 se chudým rodičům v Greenwille (Jižní Karolína) narodil John Broadhus Watson. Když mu bylo třináct, otec rodinu opustil kvůli jině. Po smrti matky si John vydělával na studia psychologie jako číšník, vrátný, laborant. Pětadvacetiletý obhájil v roce 1903 doktorát na univerzitě v Chicagu za práci o učení krys s různě mrzačenými smysly. Roku 1908 získává profesuru experimentální a srovnávací psychologie na univerzitě Johnse Hopkinse v Baltimoru.

V roce 1913 uveřejnil článek *Psychologie z pohledu behavioristy*. Začíná slovy: „Z hlediska behavioristy je psychologie čistě objektivní experimentální odvětví přírodní vědy. Jejím teoretickým cílem je předvídaní a řízení chování. Introspekce není základní součástí jejich metod. Data získaná touto metodou nemají žádnou vědeckou hodnotu, protože snadno vedou k interpretaci v termínech vědomí. Behaviorista ve snaze najít jednotící schéma živočišné reakce nevidí žádnou dělicí čáru mezi člověkem a zvířaty...“

V roce 1915 byl zvolen předsedou Americké psychologické asociace.

Watson vymezil předmět psychologie jako studium chování lidí a zvířat rozložitelného do reakcí, které (přesně podle příčinného fetězce *podnět – reakce*) lze experimentálně zkoumat v závislosti na působících podnětech vyvolávajících měřitelnou změnu v chování. Jednotkami chování jsou tedy reflexy nebo vazby podnět-reakce, vrozené i podmíněné. Podmiňování je klíčem k pochopení chování. Myšlení pokládal za tiché mluvení provázené nepatrnými pohyby hlasivek. Rovněž city redukoval na jejich fyziologickou složku.

V roce 1920, po šestnáctiletém manželství (se sestrou vlivného federálního politika), svedl svoji studentku, opustil ženu a dvě děti a vzal si ji. Kvůli tomu musel odejít z univerzity a byl vyobcován z komunity psychologů. Nastoupil do velké reklamní agentury v New Yorku a začal lidi „podmiňovat“ k nákupům toho, za co mu inzerenti zaplatili. Do tří let se ve firmě stal viceprezidentem. V roce 1935 druhá žena náhle zemřela na tropickou horečku. John začal pít, přestal o sebe dbát, omezil společenské kontakty. Zemřel roku 1958.

Před dvaceti lety jeden z jeho synů z druhého manželství uveřejnil vzpomínky na otce. Nikdy prý vůči svým dětem neprojevoval city, nikdy je nepohlíbil, nepohladil, nepochoval v náručí. Oba synové se v dospělosti pokusili o sebevraždu, starší ji přežil a psychiatricky se léčil, mladší ji dokončil.

Reakcí na „krysomorfní psychologii“ zvanou behaviorismus byl vznik humanistické psychologie.

Diskuse k Zamrzlé evoluci

16. ledna jsme uposlechli Oslí výzvy (www.osel.cz) a v hojném počtu 6 kusů se zúčastnili diskuse o Zamrzlé evoluci. Vítěz Magnesie litery za rok 2007 a autor drzého a gramaticky špatného výroku „Je to jinak pane Darwin“ Jaroslav Flegr v něm měl za oponenty Zrzavého a Storcha, což slibovalo peprný souboj již z důvodů hrlosti porubsko-balkánského ražení, neboť výše jmenovaní na Magnesiu literu v roce 2005 za svůj geniální počín Jak se dělá evoluce nedosáhli. Kdo mohl tušit, že zrovna v tom roce Petr Mařa napíše skoro jedenáctistránkovou knihu o aristokracii...

Kdyby byl v sále tak nepoučelný čtenář, že by čekal opravdový souboj na ostří nože, byl by zklamán. Líní sumci se jen protahovali evolučním rybníkem a občas nechali zalesknout šupiny, ostatně titulatura Prof., Prof., Doc. (ale i zást. fed.) mluví za vše. Závěrem, vyprovokován dotazem, věc shrnul Zrzavý: *Není otázka, zda zamrzlá evoluce platí, ale je otázka, jestli to není zcela marginální jev.* Jiný tazatel přinutil Flegra přiznat, že jeho teorie má testovatelné předpovědi, a Storch je uvedl: *Genetická vzdálenost v taxonu nezávisí na době štěpení, ale na počtu štěpení.* Někdo se ptal na vztah flegrovštiny k teorii přerušovaných rovnováh, aniž by zaregistroval dřívější zmínku, že zamrzlá evoluce je *pokus o genetické vysvětlení, proč evoluce probíhá ve skocích.*

Hlavním tahákem večera tak byly především bonmoty oficiálních diskutérů, to když Zrzavý prohlásil: *Věřím, že stihnu vlak – v tom není nic náboženského.* Nakonec jej nestihl, což jako kovaný evolucionista uzavřel: *To je v pořádku, já se přizpůsobím, čímž navázal na svůj obecněji koncipovaný výrok: V určitém okamžiku zkrátka vyhráli někteří.*

Komentátorka diskuse se pokusila svést autory na kreacionistické scestí, což Zrzavý komentoval výroky *Říkáme, co říkáme, a ne to, co si oni myslí, že říkáme, případně Těžko polemizovat s někým, kdo tvrdí, že letadlo má vrtuli.* Nejheretičtější tak byl dotaz, vlastně poznámka, že darwinismus je alibistický, protože dopředu neříká, kdo vyhraje. Uzavírám: *Příroda vypadá tak divně, že to muselo snad asi opravdu vzniknout samo od sebe.*

Závěrem si neodpustím didaktický výklad původu změny teorie: *To, co nás přinutí se skřípěním zubů opustit starou teorii, je to, že je příliš složitá. Potom se studenti už radši naučí tu novou, jednodušší, a ti staří, kteří si ještě pamatují tu starou, složitou, vymřou.* A neodpustím ani ostatním čtyřem, kteří se rozprchlí a neumožnili mi předvést evoluční zdatnost tváří v tvář litru vína.

Celou diskusi si lze stáhnout na této adrese: http://www.rozhlas.cz/leonardo/priroda/_zprava/415794

Jarek Kopeček

Jarek Kopeček

Který z výtečníků čekajících v soudní budově byl šéfem SF klubu Test (foto David Neff, MF Dnes)

16. ledna 1648 předvádí alchymista Johann Conrad von Richthausen v Praze před císařem Ferdinandem III. své parádní číslo: Dvě a půl libry rtuťi „proměňuje“ pomocí špetky prášku ve zlato. Kolik přesně toho vzácného kovu bylo, se neví, nicméně stačilo prý to k vyrazení pamětní medaile o této události. Richthausen si ovšem monarchovy přízně příliš dlouho neužil; zemřel krátce po transmutaci, zato na rozdíl od drtivé většiny svých nectihodných kolegů bohatý a slavný (Ferdinand ho učinil nejvyšším mincmistrem).

Jedenadvacátého ledna 1938 v Paříži umírá „Jules Verne francouzského filmu“, průkopník filmového triku, první filmový režisér v plném slova smyslu Georges Méliés (narozen 1861); muž, jenž pohyblivé obrázky – dosud spíše jen technickou atrakcí či prostředek dokumentace – přiblížil sféře umění. 1. května 1902 měl v Paříži premiéru jeho (a vůbec) první vě-

deckofantastický film *Cesta na Měsíc*. Mezi jeho pozdější trháky patřil mj. snímek *Výbuch sopky na Mont Pelée*, který týden po premiéře *Cesty na Měsíc* zabil na Martiniku 30 000 lidí.

Čtyřicátého ledna 1848 kovář James W. Marshall nachází v jednom z horských potoků Sierra Nevady zlatý valoun. Když tato zpráva dostihla svět, 40 000 kovuchtivých přistěhovalců prakticky z celého světa v prvním návalu zlaté horečky postavilo z osady San Francisco, čítající předtím pouhých 250 duší, pestrobarevný a čilý Babylon. Tento labyrint stanů, dřevěných stavení a chatrčí všeho druhu za prvních osmnáct měsíců svého vznikání šestkrát kompletně vyhořel... aby pokaždé jako bájný Fénix vstal z popela – hezčí, větší. Po deseti letech je San Francisco považováno za jedno z nejbohatších měst Ameriky, za „metropoli zlata“.

František Houdek

Feynmanova duha

Útlá knížka teoretického fyzika, spisovatele a scénáristy (i Star Trek!) Leonarda Mlodinova je další okov vytažený z nekonečné studnice feynmanologické literatury. Skoro už se zdá, že nemusí být bezednou a brzy dojde i na bahno. Prozatím však nezufojte! Tato putýnka je jiskrná a svěží, i když depresivně melancholická Feynmanovou nemocí a hrdinně priznaným autorovým „tvůrčím tápáním“. Zároveň je oslavou Caltechu, fyziky a jedinečnou možností nahlédnout do zákulisí velké vědy zprostředkovanou člověkem, který na vědě není závislý a nemusí být politicky korektní (tedy sprostě nelže v rámci soudružského patolizalství).

Leonard Mlodinow je bezesporu výborným vypravěčem a s čtenářem si přímo pohrává. Po této stránce se knize nedá nic vytknout. Prostě zajímavé, komentované memoáry ze studií, možná též obsáhlá reportáž. Pusťme se proto do samotného autora, který se nám představí jako nadějný mladík se srdcem na pravém místě, toho času brigádníčí v kibucu, jehož pracovní síly odčerpala jomkipurská válka.

Zde se potenciální chemik seznámí s Feynmanovými přednáškami z fyziky a je ztracen, totiž nalezen. V červenci 1980 jej ve svém článku (o rozvoji do nekonečně mnoha rozměrů jako výpočetní technice) v *Physics Today* cituje Edward Witten. Cesta ke slávě je tím otevřena. Mlodinovy práce mají přes sto citací a nabídka pozice na Caltechu následuje.

Vyplašený „nadějný“ mladík záhy sedí v kanceláři mezi Richardem Feynmanem a Murrayem Gell-Mannem. Mezi dvěma nobelisty ze mladé zrno cítí jako v žerňovu a propadá depresi, že nikdy nic pořádného nevymyslí. Namísto posouvání hranic lidského poznání chlastá, hulí trávu a zachraňuje sexuálně frustrované smažky před sebevraždou. Jako terapeutickou praktiku: „Poznej, že tvůj kolega není naprostý génius“, pozve na oběd Stephena Wolframa, který napsal první článek v 15, ve 20 měl doktorát, vymyslel program Mathematica a k obědu dokáže sníst lopatu syrového masa. Ne vždy se psychoterapie povede. Mlodinow se přesto nevzdává a jde si pro radu za Feynmanem, jehož zdravotní stav už není nejlepší. O rakovině ví od roku 1978. Je rok 1981 a Feynman má po druhé operaci. Prozatím je neznámý – To nemyslíte vážně, pane Feynmane! se stane bestsellerem v roce 1985 a vyšetřování havárie Challengeru přijde o další rok později.

Fyzika žije sporem o kvarky. Gell-Mann ukázal, že zavedením ještě elementárnějších částic – kvarků – se les elementárních částic notně zpřehlední. Feynman prokázal, že složené protony mohou vysvětlit některé experimenty, odmítá však tyto „partny“ ztotožnit s Gell-Mannovými kvarky, neboť to konečně nemusí být právě kvarky. Gell-Mann zuří. Ostatně, na Caltech přišel kvůli Feynmanovi. Vzdor tomu, že má Nobelovu cenu, trpí kom-

plexem méněcennosti a okolí dusí přívalem informací o čemkoli. Feynman jej rád a s chutí vytočí. Každý z nich je z jiného těsta: Feynman řeší problémy, Gell-Mann vytváří systémy a uspořádává vědění. Na otázky ohledně kvarků Feynman odpovídá, že mu lékař zakázal zabývat se metafyzikou.

Díky Feynmanově jízlivosti a Gell-Mannovu hnidopištví měly semináře Caltechu pověst krvavého bojiště, ze kterého utíkali i potenciální nobelisti. Na něm se za pozornosti věnované zhruba tak učíteli občanské nauky na hornickém učilišti pokouší prosadit teorie strun, zejména pak jeden z jejich tvůrců John Schwarz. Ani po devíti letech nemá trvalou smlouvu a trpěn je jen díky ochranné ruce Gell-Mannově. Věru těžké a dlouhé začátky.

Spolu s Greenem v bufetu CERNu objevili, že teorie strun popíše i gravitaci, a v roce 1984 přesvědčili Wittena (autor jej nazývá Yodou fyziky) o úspěších své práce. Jak odlišné je toto vyprávění od suverénních líčení jednoho vítězství za druhým, jak nám vývoj teorie strun po jejím vítězství popisoval Greene. Nové teorie vyžadující spoustu nové práce to nemají nikdy jednoduché; když přišel Feynman se svými diagramy, považovali jej Bohr, Teller a Dirac za šamana, dokud Freeman Dyson neukázal, jak se jeho diagramy dají spojit se starší formulací kvantové elektrodynamiky. A nebýt toho, že dostával výsledky o řád rychleji, nikdy by ho z šamanistické ohrady nepustili.

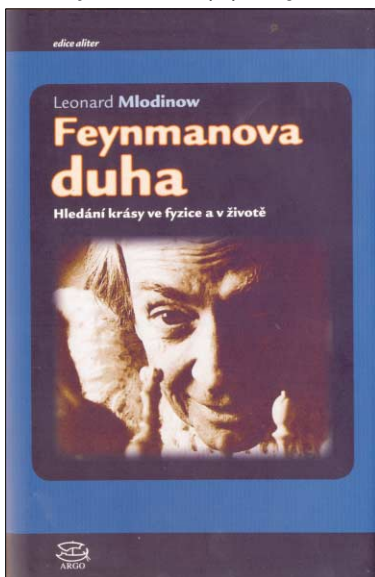
Feynmanova duha je jistým druhem oslavy náhody, osobních rozhodnutí a chtění právě tím, jak ukazuje spletité cesty vývoje, desetiletí práce pod ochrannou rukou někoho i štěstí. Mlodinow publikoval jen 10 článků, ovšem s citovaností v řádu desítek (jen dvě mají pod deset, jedna nulu a druhá 2). Podle současných kritérií by se propadl na místo technika. Je to patrně i tím, že jej věda zcela neživí. Nakonec, Hollywood se mu podařilo propašovat i do knihy. Na konci, vyléčen z mladické nerozvážnosti a smutku, odchází vlastní cestou do zapadajícího Slunce a čtenáře ponechává s Wittenem v Gell-Mannově a Schwarzem ve Feynmanově kanceláři.

Dopřáli jsme si všechno, co jsme měli rádi, byla to jakási oslava života. Což znamenalo pizzu k snídani, hamburgery k obědu a pizzu s hamburgery k večeři. Plus spousta marjánky a piva a doutníků. Nermuťte se proto zbytečně, nečekají vás jen tesklivé tóny podzimní harfy zborčené, ale též notně veselá osmdesátá v Kalifornii!

Jako všechny Feynmanovy práce i tuto přeložil Jan Klíma, proto mě překvapuje, že v poznámce píše: *Postdoc – dočasný pracovní poměr, zpravidla nepříliš dobře placený.* Snad v USA! U nás tento druh pobytu patří k celoživotnímu zajištění vědce, umožňující mu zaopatřit se a přežít dobu, než si pořídí dost dětí, aby jej uživily přídavky.

Vydalo Argo a dokořán v roce 2007.

Jarek Kopeček

LIDŠTINY: Knihy, knihy a knihy...

Knihy je pro lidstvo jednou z nezbytných věcí, která tady byla, je a bude. Jen její formy a záznamové médium se mění. Hlína, pergamen, papír, e-papír...

Jednu z takových velmi zajímavých a moderních náhrad papírových knih vytvořili Itsuki Shibata a Naohito Okude, pracovníci laboratoře Media Design při universitě Keio v Japonsku. Není to jen náhrada za jednu knihu, ale rovnou za celou knihovnu. Projekt se jmenuje BiblioRoll a jedná se skutečně o knížky ve válci. Proč tento tvar? Samozřejmě má to své opodstatnění, ale pojďme si elektronickou knihovnu trochu popsat. Nejdříve snad je nutné upřesnit informaci o počtu knih – nepředstavujte si snad hned celou místnost plnou knih, ale jen takovou knihovničku na polici. BiblioRoll má tedy tvar průhledného válce vysokého 8 palců, v tomto válci je krom mechaniky a elektroniky i trojice LCD displejů vysokých pouze 2,5 palce.

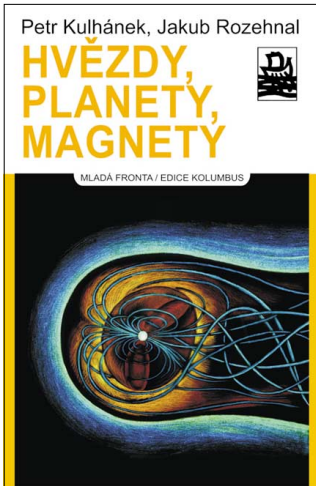
Na hořejším displeji se zobrazují všechny knihy, které válec obsahuje, na prostředním už jen vámi vybrané knihy, ze kterých chcete studovat a stránky z nich a na dolním pouze stránky. Válec je podle monitorů rozdělen na tři zóny a zde se dostáváme k nutnosti válcovitého tvaru – z knihovničky si totiž vyberete knihu otáčením onoho vrchního válce; když se dootáčíte k tomu, že vámi požadovaná kniha se nachází v cílové zóně, tak zmáčknete červené tlačítko umístěné pod vrcholem válce a kniha automaticky přejde na prostřední monitor a vy vybíráte další. Po výběru si jednu z nich otevřete opět kliknutím na červené tlačítko a vyberete si z prostředního monitoru stejným otáčivým postupem stránku – ta se zobrazí na dolním monitoru a ze stránky si můžete opět otáčením vybrat určitou část, například ke kompilaci textu z vícero knih, ale rozdíl je v tom, že mačkáte červené tlačítko u spodní části válce. Můžete si otevřít i dvě knihy najednou a dělat si z nich výpisky – ty si pak přenesete třeba na notebook.

Knihy se do elektronické knihovničky zadávají přes počítač a jdou doplňovat či obměňovat – jako v normální knihovně.

Konečnou verzi BiblioRoll určenou k výrobě a prodeji hodlají japonské designéry dokončit do roku 2010. Místo LED displejů chtějí použít organické elektroluminiscenční displeje OEL nebo elektronický papír a válec hodlají zmenšit na patnáct centimetrů a jeho kapacitu samozřejmě zvětšit a možná i dojde na to, že v malém válci bude opravdu celá místnost plná knih. Nakonec i ten papír možná bude přítomný – sice se bude jednat o e-papír, ale aspoň nějaká připomínka minulosti v budoucnosti.

Konec snění, vraťme se do současnosti k existujícím papírovým knihám, které ovšem jsou plné fantastických informací a dat. Takové knihy – moderní obsahem i grafickou úpravou, jsou vydávány v „nesmrtelné“ edici Kolumbus. Díky Mladé frontě za ni!

Naposledy mě z této edice donutila sednout si do křesla a číst si, ne z monitoru, ale z obyčejného papíru, kniha **Hvězdy, planety, magnety** od autorů – Petra Kulhánek a Jakuba Rozehnal.

Kniha odborník přečte jedním dechem, my laici ji čteme déle, na hodně dechů – čili hodně dní.

Od autorů je velmi milé, že mezi vědecko-populární a místy i velmi odborný text zařadili kapitoly k pobavení čtenáře. V zábavných kapitolách se dozvíme, co vědci zažili na cestách za zatměním Slunce v různých exotických zemích.

Takže kromě toho, že se v knize dozvíme, co je „pinč“, budeme si pamatovat, že po přejezdu polárního kruhu si expedice pro šťestí nepostavila kamennou mohylu, jak bývá zvykem, ale celý nápis ALDEBARAN – což je jméno jejich serveru, který je zaměřený na fyziku a astronomii... a v Zambii prezident o za-

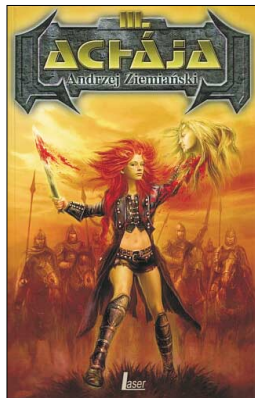
tmění Slunce prohlásil, že se jedná o zázrak, a místní lidé tedy tančili, jedli a pili a slavili ten zázrak... a v Turecku byli vědci-cestovatelé v městě hrobek... Jejich cestovatelské zážitky ale prý nejsou nic, opravdu nejexotičtější cesty jsou jen ty vesmírné. Ve vesmíru samozřejmě autoři nebyli, ale Voyager ano, takže v knize popisují jeho cestu.

Kdo chce získat informace o Slunci a ještě třeba nikdy nešel čas si něco odborného, ale ne odborného – laika odrazujícího, přečíst, nemusí váhat a klidně si může knihu běžet koupit či vypůjčit. Dozví se opravdu poměrně hodně a nejen o naší hvězdě, ale i o jiných planetách, o vzniku planetárních soustav... o plazmě... a čtenář zde také dostane velmi praktické rady, jak fotit zatmění Slunce.

A cože to je ten pinč? Pokud myslíte na psa, na onu bonsai dobrmana – máte pravdu, ale v jiných souvislostech, v této knize je pinčem myšleno plazmové vlákno, ve kterém tekoucí proud vytváří magnetické pole udržující tvar vlákna... a víc si přečtete v knize.

JITA Splitková

Princezna bojovnice, **Achája**, je tu, konečně jsme se dočkali posledního dílu trilogie o jejím neobyčejném osudu. Dovíme se jak skončil její boj s nenáviděným Císařstvím, jak její vztah k Biafroví a vůbec...

Andrzej Ziemiański se pokusí propojit všechny motivy, kterými nás omračoval v prvních dvou dílech, ale zvláště na ty kosmologické a kosmogonické, zajímavé pro čtenáře zvědavého na vztah Zemců a bohů Achájina světa, si budeme muset počkat v nějakém dalším pokračování.

Vydal Laser, 265 stran, 265 Kč

Z deníku BB (část šestnáctá) – Blondýna a filozofie

(BB = Blbá Blondýna = mimikry ženy středního věku, úspěšně zabírající zejména v pražském dopravním provozu a při komunikaci s muži obecně.)

Když se poprvé setkala se smrtí, pamatovala si Blondýna filozofii marxistickou a jména Sokrates nebo Hegel představovala dávnou vzpomínku na gymnaziální hodiny občanské výchovy, při nichž býval její výkon oceněn známkou 1, ale nabíflované údaje padaly spolu s ostatními do studny zapomnění. Pak se o Blondýnu otřela smrt a kosmetika, kadeřník a nakupování – obvyklé to utěšující prostředky – přestaly účinkovat. Rozhodla se hledat útěchu jinde. Když ji nenašla mimo své tělo, doporučili jí studium vlastní duše. Co to asi je, myslela si Blondýna. Internetový vyhledávač jí nabídl jediné pro ni srozumitelné heslo – Jungovu knihu *Člověk a duše*. Přečíst ji stálo Blondýnu nebývalé úsilí – srovnatelné s vyhledávání spojů v jízdním řádě. Leč po přečtení chtěla víc. Jungovy sebrané spisy četla déle, i když rychleji.

Hlad po informacích narůstá, okolí Blondýny je zneklidněno. Kam svět spěje, když se Blondýny zajímají o filozofii? Někdo jí doporučí začít od Adama. Ale filozofů je moc a jejich knihy tlusté a nesrozumitelné. Na státní studium filozofie je ve věku Blondýny pozdě, na univerzitu třetího věku brzy. A knihy o dějinách filozofie jsou tlusté o to víc, oč jsou nesrozumitelnější. Pak přijde spása: v modrobílé obálce kniha norského spisovatele Josteina Gaardera (*ano, toho, co napsal *Dívku s pomeranči**). Jeho dějiny filozofie se tváří jako román, jmenují se *Sofiin svět* a jsou určeny pro starší děti. Blondýna je zakoupí a zkusí číst zprvu tajně nechcíc přiznat svou infantilitu. Jsou však přesně pro ni:

Hlavní hrdince Sofii je patnáct let. Filozofie je pro ni termínem bez obsahu do chvíle, kdy najde dopis s jedinou větou: Kdo jsi? Zkouší si nejen odpovědět, ale také zjistit, kdo dopis poslal. A následují další otázky a zejména odpovědi, až z nich je korespondenční kurz filozofie. Blondýna i Sofie jsou nadšeny – jazykem blondýnám srozumitelným je podán stručný výklad dějin filozofie od starořeckých bohů, tří milétských filozofů, přes Krista, Descarta a Kanta až po Marxe a Sartra. V průběhu výkladu se objeví nová postava – filozof Albert Knaag a s ním i poučení, že filozofie nejsou odpovědi, ale kladení otázek. Konečně, myslí si Blondýna, jejíž otázky (nechte si ty neuctivé poznámky ku blondýnám) zůstávaly do té doby bez odpovědi. Sofie se ptá filozofa a ten odpovídá Blondýně, která najednou chápe, proč názory filozofů jdou ruku v ruce se stupněm poznání světa, a tedy s rozvojem věd. Když výklad dějin lidstva i filozofie dospěje do současnosti, nastává zvrat (kdo z čtenářů bych chtěl být vyzrazení pointy ušetřen, nechť přeskočí na další odstavec. Teď hned, než bude pozdě!). Sofie a filozof zjišťují, že nejsou živými lidmi, ale postavami z románu, který píše otec pro svou dceru Hildu k patnáctým narozeninám. Ani Blondýně by se nelíbilo být takto manipulována, proto spolu s hlavními hrdiny začne proti autorovi bojovat. Všichni tři nakonec vítězí.

Jako Blondýna jsem uspokojena; má dospívající dcera si na knihu nejspíš ještě počká. A vy ostatní? S chutí do čtení, možná ještě není rozebrána.

*Sofiin svět, Jostein Gaarder, přeložila Jarka Vrbová, vydal Albatros, Praha 2006, 430 stran, 200 Kč
Vaše Blbá Blondýna*

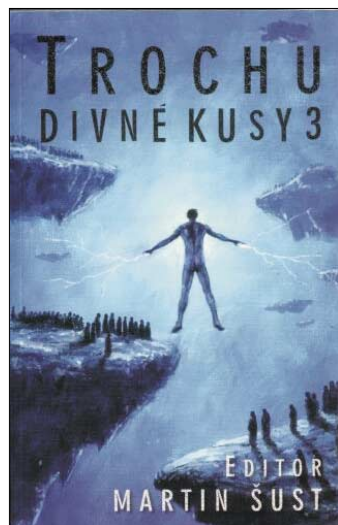
Daniela Kovářová
(20.12.2007)

Trochu divné kusy 3

Trochu divné kusy tri opět ponúkajú jazdu aktuálnou fantastikou USA a Kanady. Nájdete tu skvelé i menej výrazné kúsky. Strhujúco podaný špiónažny príbeh z Francúzskom ovládaného poriečia Mississippi so zvodnou špiónkou tak trocha v štýle Scarlett a tak trocha Maty Hari, pričom napokon je niečo inak, magická knižnica so siedmimi knižnicami, bohaté americké mýtvy, príbeh o jazyku, čo sa mení každý deň... Vcelku prevládajú podmanivo napísané poviedky s atmosférou a potlačenou dejovou líniou. Väčšinu mien ani textov nepoznáte, Martin Šust zasa angličtiny neznaľým podhaľuje kúsky nových obzorov. Teší ma existencia poviedok, ktoré napriek tomu, že transparentne nesmerujú cez hĺby pohybov k jednoznačnému záveru, si dokážu získať úspech. V USA i v Čechách. Možno, že ich štýl raz inšpiruje aj tunajších autorov fantastiky. Po lektúre klasickej fantasy by to bola vítaná zmena. Texty dostáva čitateľ v tradične kvalitnom preklade najpoprednejších prekladateľov a prekladateľiek. Špecifickou črtou anto-

lógie je vyššie zastúpenie ženských autoriek (bez obrazovej dokumentácie). Apropos, editor. Martin Šust je dnes už pojem sám osebe. V tejto knižke vycizeloval i štýl medailónov a svojich úvodov k poviedkam, zahodil merovosť, za jeho vetami cítí zrelého človeka, ktorý vie, za čo stojí, a stojí si za tým.

Miloš Ferko: 9/10
Laser Plzeň, 2007, editor: Martin Šust

Bůh má afro (vždycky jsem to tušil)

Ač do divadla prakticky nechodím, mám tu drzost psát divadelní recenze do Interkomu. Přesněji řečeno: jednu divadelní recenzi sci-fi dramatu mi již pan prezident R. otiskl. Nedostal jsem žádné sprosté emaily, takže si troufám znovu. (To vytlučené okno v autě s recenzí jistě nesouviselo).

Soubor Kabaretu Caligula jsem si oblíbil už dříve na základě skeče „Jidášku, kamaráde“; to byla vydařená adaptace slavného Čtvrtníčkovy opusu, přenesená do světa Nového zákona. Namísto pánů Horníka a Holuba tam tedy hovoří velekněz Kai-fáš („ty mi toho Barnabáše prostě nesmíš vyžlutit“), Pilát, Jidáš a na závěr dokonce i sám Otec („dyť já to náboženství nedělám pro sebe, jestli mi rozumíš“) se Synem. Jediný další rozdíl byl však ten, že nekuli scénář souboje Viktorky se Synotem, ale ukřižování pana JK. Skeč je v plné délce k dispozici na youtube. (www.youtube.com/watch?v=CyzWqP-tYKo)

Proto jsem se s důvěrou vypravil i na premiéru jejich nového kusu, a to sci-fi dramatu s názvem „Zkáza vesmírné lodi Libido“. Představení hodnotím jako vydařený večer a premiéru jako úspěšnou. Přestože Kabaret Caligula je, pokud vím, složen z ochotníků (mám dokonce obavu, že povětšinou se jedná o právníky), divácký dojem se neliší výrazně od toho, na co jsem byl zvyklý ze sporadických návštěv v jiných divadlech. Z mého pohledu je u zábavného divadla spíše výhodou, že všichni účinkující jsou stejného věku a evidentně kámoši.

Předností *Libida* je především originalita. Tu a tam jistě uvažujeme o inspiraci Cimrmanem, Červeným trpaslíkem, celkové osobností pana Schwarzeneggera, Star Trekem či Stopařovým průvodcem, ale v žádném případě se nejedná o parodii. Příběh a stylizace jsou zcela vlastní, neopsané.

V předscéně napřed – trošku po cimrmanovsku – vysvětlí sexboti Xenon a Xenona některé odborné pojmy potřebné pro pochopení vlastní hry. Hlavně tedy rozdíl mezi blasterem a plazmometem.

Námětem předvedeného kusu je klasické demaskování celospolečenské lži. Rychle se ukazuje rozpor mezi autentickým – a původně mrtvým – božským prorokem a církví, která po jeho smrti spravuje jeho kult a jeho jménem vládne celé galaktické Říši.

Konflikt se projeví v okamžiku, kdy sexuální mesiáš a hochštapler Romulus je po tisíci letech nečekaně oživen. Říše postavená na učení o tom, že jiný sex, než je pravidelný koitus o páté se sexboty, je tabu, je konfrontována s reálným Romulem.

Ukazuje se, že skutečný Romulus není zastáncem organizovaného sexu a klonování, ale naopak floutkem, který je – velice zdařile – stylizován do sedmdesátového disco a rozhodně se nechce omezovat na koitus o páté a už vůbec ne jen na sexboty.

Televizní diváci hlasují v přímém přenosu, zda je vzkříšený Romulus přesvědčil o svém božství. Romulus tak získává neočekávanou moc a zoufale přemýšlí, co s ní. Volí mezi veleknězem Zenonem Plasmusem, skutečným vládcem Říše, který zneužívá církevních dogmat pro odbyt svých sexbotů, a mezi sexuálním mágy Šišáký se záhadné planety Šiška, kterou by

triumvirát Říše jako nebezpečné erotické kacíře jako obvykle zničil, nebýt překážky v podobě oživlého boha.

Rád bych upozornil i na zdařilou vizuální stránku inscenace. Představení obsahuje mnoho videoprvků – krátké propagandistické filmy s informacemi o historii Říše, zpravodajské vstupy, jež reflektují děj z pohledu TV zpráv, přenosy z jiných částí lodi apod.

Úžasné jsou kulisy od pána, který ozdobil též klub Cross v Holešovicích; chodby z klubu Cross vystupují v představení ve videoklipech z průmyslové kamery jako chodby kosmické lodi. (I čtenáři, kteří nepatří mezi běžné návštěvníky pražských klubů, mohou poznat malou ukázkou této estetiky před rohovým domem na velké křižovatce u stanice metra Nádraží Holešovice. Když jsem tam minule projížděl, pohybovala se tam na dvorku velká industriální instalace.)

Za vydařený detail považuji využití živého beatboxu jako scénické hudby a zvukových efektů.

Velice osvěžující byla řada pěkných stylových pěveckých a tanečních vložek na hudbu Abba, Boney M, Falco, Alphaville či Michaela Jacksona. Tanec obstarávalo ponejvíc křoví čtyř umělkyně, takto i sborístek. V tomto pěveckých pasážích se mohla naplnit projekce retro-disco stylizace afro-proroka Romula i ostatních postav.

Někde jsem slyšel, že podstatou recenze je doporučení. Závěrem tedy návštěvu hry „Zkáza vesmírné lodi Libido“ čtenářům Interkomu vřele doporučuji.

Inž. Daniel Tomek

(Recenze premiéry hry „Zkáza vesmírné lodi Libido“, sehrané souborem Kabaret Caligula v Paláci Akropolis dne 30.9.2007, web: www.kabaretcalgula.com).

DOGMA

Svět je sice malý a o náhody v něm opravdu není nouze, ale také se mění. Nezbyvá než doznat, že čas na změnu nadešel i pro tuto rubriku. Filmy z ní nezmizí úplně, jen jak má váš milovaný autor méně času, tak jich ubude, a naopak přibudou komentáře jiných (ne)kulturních věcí, akcí apod. V podstatě bychom mohli tenhle článku nazvat Z knihkupcova zápisníku, ale proč měnit úderný a zavedený název, že...

FILMY: Nad *Sweeney Toddem* Tima Burtona recenzenti pějí chválu, ale já to tak jednoznačně nevidím. Určitě nemám hudební sluch, možná nemám vkus, ale mě prostě zpěv drtivé většiny protagonistů neuchvátil. Vše ostatní je burtonovskými skvělé, ale zpívaná čísla mi vadila a nudila. Nic to ovšem není proti *Hostelu*, který jsem konečně zhlédl. Bratislava vypadá jako Český Krumlov a najdete ji kousek od Kolína – a zbytek filmu je stejně logický, děsivý a zábavný. Jana prohlá-

TRITON/TRIFID: Kdyby Akademie SF, F a H zavedla – jak jí to neustále navrhuji – anticenu za nejhorší počín roku, určitě bych hlasoval pro nakladatelství Triton. Nejenže vydalo dvě knihy *Petra Neomilnerové* – každou v jiném formátu, ale všichni věrní čtenáři a zákazníci plačte, protože vaše řada Martinů bude vypadat každý pes... Po dvou žlutě jednotných sbírkách *Pisečnickí* a *Piseň pro Lyu* jsme obdrželi jinak graficky upravený *Soumrak na Worlornu*, pak v Trifidu začali s vázanou řadou a teď byl přidán škleb v podobě *Pisečnicků* a *Piseň pro Lyu* vázaných a s přebalem. Chcete mít řadu jednotnou? V Tritonu se vám smějí do obličeje a vzkazují: plaťte, plaťte, plaťte!

P.S.: Po pěti paperbackových Strugackých je šestá kniha – *Řábel mezi lidmi* – vázaná a s přebalem... **Filip Gotfrid**

Jak je dobré nechat si nasypat Hvězdný prach

Trvalo mi to, jsem ostuda, ale konečně jsem se dostal k Hvězdnému prachu coby k filmu. Reference jsem měl docela pozitivní, tak jsem se nikterak neobával, ba jsem se těšil. Ovšem to, že film předčí moje očekávání, jsem nečekal. Z filmu sálá lehkost a je vidět, jak se při natáčení všichni bavili.

Viktoriánská pohádka Neila Gaimana, která u nás vyšla už před mnoha lety, se konečně dočkala filmového zpracování. Chopil se jej režisér Matthew Vaughn, který toho zatím moc nenatočil a spíše se věnoval producentství. Možná ale film dopadl dobře právě proto, že nové kostě dobře mete.

Je asi zbytečné popisovat Gaimanův příběh, ale ve zkratce se jedná o viktoriánskou pohádku, jejímž hlavním hrdinou

je Tristan Thorn z vesničky Zeď, která leží kdesi v Británii u opravdové zdi, jež dělí náš svět od světa kouzel. Mladý Tristan se za zeď vypraví, aby našel svou pravou lásku a svůj osud.

Velkou roli hraje fantazie a vypravěčský um Neila Gaimana, který je docela zdařile zachován i ve filmu. I díky němu mohla vzniknout pohádka, na kterou se bude dávat celá léta. Další nadhodnotu přidává filmu obsazení Roberta de Nira a Michell Pfeifferové. Pfeifferová hraje největší záporačku – čarodějnici Lamii – a je vidět, jak moc si svou roli užívá. Zlá čarodějnice jí jde a je radost sledovat všechny její gimasy.

Podobně nadšeně hraje i de Niro přihřátého kapitána Shakespeara z lodi, která chytá blesky. Snad právě kvůli němu je role celé lodi v příběhu oproti knize posílena a dlužno říci, že je to filmu také ku prospěchu. De Niro je naprosto výtečný a zcela zastíní Charlieho Coxe, představitele Tristana.

Zajímavě režisér zpracoval i postavy mrtvých dědiců celého království Stormhold. Duchové jsou zábavní a opět dodávají filmu kousek lehkosti.

Rozepisovat se více by sice nebyl problém, dalo by se najít i několik málo smítek, ale obojí by bylo zbytečné. Čas od času se totiž vyskytne snímek, který se v rámci žánru a s fanouškovskou láskou dá přijmout bezvýhradně. Hvězdný prach je našťastí jeden z nich (i přes

tu závěrečnou scénu korunovace, o které opravdu nemá cenu se zmiňovat:)).

Přemýšlím, co bych doporučil jako první... Zda knihu nebo film, protože i ten stojí zcela samostatně a není problém se zorientovat bez knihy. Pavel Mandys ale o Prachu píše, že připomíná konvenční pohádku. Troufnu si nesouhlasit. Film připomíná sakra dobrou pohádku, u které se baví i fanoušci Gaimana, i lidé, kteří o něm nikdy neslyšeli (testováno na lidech).

Šumář
sumar.bloguje.cz

SciFaCon aneb svět v zrcadle vědy a fantazie

Vloni v září se „narodila“ myšlenka uspořádat další z pražských conů SciFaCon. Jako nápad vznikl na podzim, ale samozřejmě reálně se uskuteční až letos na jaře 29. března.

Proč SciFaCon? Vysvětlení je v oné větě svět v zrcadle vědy a fantazie – čili Sci – jako věda, Fa – jako fantazie a con neřeba vysvětlovat – čili SciFaCon. Ke vědě a fantazii asi netřeba něco dodávat. Obojí potřebujeme, obojí nás zajímá, jedno inspirované druhé – neoddělíte vědu od fantazie a fantazii od vědy. Neoddělíte, ale samozřejmě jsou hranice, kde končí jedno a začíná druhé. Vědec bez fantazie, co asi tak dokáže... ale platí i opak – jak může žít fantasta bez aspoň základních znalostí fungování světa a technologií...

Na SciFaConu by se měly světy vědy a fantazie setkávat, prolínat, vzájemně ovlivňovat, proto zde jsou linie čistě vědecké a jen ty plně fantazie, proto tady bude řada besed i workshopů – a to herních – GO a Yu-Gi-Oh a uměleckých – kostýmy a šperky pro orientální tance. Součástí bude i povídání o různých světech – o těch podmořských, o zajímavých státech, o virtuální realitě, kosmonautice... o magii, reálných i mýtických hrdinech a hrdinkách. A budou zde i čistě zábavné programy, jako volba missáka.

SciFaCon 2008 se bude konat v jednom z křidel Základní školy Květnového vítězství 1554, která sídlí na Praze 4.

Informace a program naleznete na jeho webových stránkách: <http://computergraphics.cz/scifacon.htm>

za organizátory JITA Splitková

Vidoucí 2008

Časopis Pevnost a SFK Palantír Pardubice vyhláší literární soutěž Vidoucí 2008

Vidoucí je soutěž elektronického věku. Hlavní část hlasování probíhá na internetu a může se jí zúčastnit téměř kdokoli. Hodnocení se dělí na dvě části: „odbornou“, kde porotu budou tvořit redaktoři Pevnosti, členové klubů Palantír a pozvaní externí porotci; a „veřejnou“. Hlasování do obou kategorií budou tajná a konečné výsledky budou zveřejněny na slavnostní večeři na Sconu 2009 v Praze.

Vítězové obou kategorií dostanou věcné ceny od sponzorů, výtvarně ztvárněné pardubické perníčky a pamětní keramicou cenu.

Pravidla pro autory

• Musí se jednat o původní nepublikovanou povídku, která nebyla po trvání soutěže poslána do jiné soutěže, v českém nebo slovenském jazyce v rozsahu 1800 až 45000 znaků (včetně mezer, bez titulků se jménem povídky), která jeví prvky fantastiky (sci-fi, fantasy či hororu).

• Povídky zaslané do soutěže musí být anonymní. Autor uvede osobní údaje v externím souboru. Povinné údaje jsou: jméno, e-mail, jména příspěvků, údaj s počtem znaků (včetně mezer) v povídkách. Nepovinné pak: pseudonym, adresa, telefon. Veřejné přihlášení k autorství bude bráno jako porušení pravidel. Osobní údaje slouží ku potřebě pořádání soutěže a pro lepší komunikaci se soutěžícími a nebudou poskytnuty třetí straně bez svolení autora.

• Autor zasláním svého díla do soutěže souhlasí s anonymní publikací na webových stránkách SFK Palantír, www.sfkpalantir.net, po dobu hodnocení veřejností (viz níže) a s další neanonymní publikací tamtéž po skončení hodnocení. Dále pak souhlasí s případným uveřejněním v časopise Pevnost (za standardní honorářové sazby), v klubovém fanzinu „Šedý zákal“ či v případném sborníku.

• Pokud autorovy příspěvky nepostoupí do druhého kola, může se autor zúčastnit soutěže jako porotce. Jinak se autor nesmí zúčastnit soutěže jako porotce.

• Soutěžní příspěvky můžete posílat do půlnoci 30. 4. 2008, kdy je uzávěrka soutěže, výhradně na e-mailovou adresu vidouci@centrum.cz (předmět označte nejlépe: „Vidoucí“ nebo „soutěž“).

• Příspěvky posílejte nejlépe jako komprimovanou přílohu (archív (.zip, .arj, .rar)). Příloha mailu musí obsahovat: soutěžní povídk(u/y) ve formátu .txt, .doc nebo .rtf a textový dokument s údaji o autorovi díla.

Pravidla pro hlasující

a další podrobnosti najdete na stránkách www.sfkpalantir.net Harv/Palantír

NON FICTION

Napoleonův kavalérista Paměti kapitána Parquina

Napoleonův kavalérista jsou neobyčejně barvitě paměti, zahrnující příběh dvanácti let života jednoho napoleonského jezdce. Napsal je Charles-Denis Parquin. Čtou se jako dobrodružný román, avšak toto kritické vydání, pořázené Jiřím Kovaříkem, dokládá, že jde o životní příběh srchovaně autentický a pravdivý. Z francouzského originálu přeložil Jiří Kovařík, vydalo nakladatelství Leonid Křížek, Elka Press, P. O. Box 46, 111 21 Praha 1, elkapress@iol.cz, www.militaria.cz

